ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΑΝΙΗΛ

ΠΕΝΤΕ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΔΩΔΩΝΗ» ΑΘΗΝΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΑΓΓΕΛΑΚΗ, ΑΝΔΡΕΑ, *Ταχυδράματα*
ΑΝΤΑΙΟΥ, ΠΕΤΡΟΥ, *Η μαύρη αθανασία* (Πόντιος Πιλάτος)
ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ, ΒΑΣΙΛΗ, *Η δίκη των εξ*
ΒΛΑΧΟΥ, ΑΓΓΕΛΟΥ, *Ο καμπανόπυργος*
ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, *Ο σκύλος από την Σινώπη*
ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ΝΙΚΟΥ, *Δεκαεννιά μονόπρακτα*
— *Η δικαίωση και Ο χορός*
— *Η δίκη*
— *Ιουλιανός ο οραματιστής*
— *Ιστορική εξόντωση*
— *Ο γυρολόγος*
— *Ομφάλη*
— *Το τσίρκο*
— *Βιασμός*
— *Χαρίλαος Τρικούπης*
— *Η άλλη όψη — Άννα - Πατρίτσια - Μάγκυ*
— *Εγκαίνια*
ΚΑΡΡΑ, ΣΤΡΑΤΗ, Θέατρο Α΄, *Ο μουγγός, Οι παλαιστές, Οι μπουλουκτσήδες, Η πύλη*
— *Θέατρο Β΄*
ΚΟΡΟΜΗΛΑ, *Η Τύχη της Μαρούλας, Ο θάνατος του Περικλή*
ΚΟΡΡΕ, ΜΑΝΟΛΗ, Θέατρο Α΄, *Το διπλανό κρεβάτι, Επικίνδυνο παιχνίδι*
— Θέατρο Β΄, *Οίκος ευγηρίας, Λουμπάγκο*
ΛΙΔΩΡΙΚΗ, ΑΛΕΚΟΥ, *Οι ξερριζωμένοι*
— *Όταν δεν τον περίμεναν*
— *Χωρίς γάντι*
— Θέατρο Α΄, *Μεγάλη στιγμή, Λόρδος Βύρων, Το ξύπνημα, Ένας ιππότης στον καιρό μας*
— Θέατρο Β΄, *Αίθουσα αναμονής, Εδώ θα μείνουμε για πάντα, Ουράνιο τόξο, Καληνύχτα Έρωτα*

ΠΕΝΤΕ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΑ

Εκδόσεις «Δωδώνη» Ε. Κ. Λάζος
Ασκληπιού 3, 106 79 Αθήνα
Τηλ. 36.37.973

ISBN 960-248-061-0

ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΑΝΙΗΛ

ΠΕΝΤΕ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΑ

ΑΠΟΔΕΙΠΝΟ ΜΙΚΡΟ
Ο ΚΥΡ ΑΝΤΩΝΗΣ
ΤΟ ΛΑΧΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

᾿Εκδόσεις «Δωδώνη»
᾿Αθήνα — Γιάννινα
1991

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΔΕΙΠΝΟ ΜΙΚΡΟ

Τα πέντε μονόπρακτα γράφτηκαν στα χρόνια 1960-1983. Απ' αυτά, το Απόδειπνο Μικρό δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Θέατρο», το 1975, κι έχει παιχτεί τρεις φορές: μια φορά από το Κυπριακό Ραδιόφωνο, μια από τον ερασιτεχνικό όμιλο «Κύκλος», και μια από τη Θεατρική Ομάδα Χίου. Τα άλλα είναι ανέκδοτα.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Μπάρμπα Ανέστης, γέρος
Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄ στρατιώτες
Ο Αρχηγός
Ο Άγιος Σάββας, ο μικρός

Το σκηνικό: Το σπίτι του μπάρμπ' Ανέστη. Ένα μοναχικό δωμάτιο στην ερημιά με τα στοιχειώδη του έπιπλα. Αριστερά είναι η πόρτα που φέρνει στην κουζίνα, ενώ η έξω πόρτα πιάνει τη δεξιά πλευρά. Δεν υπάρχουν παράθυρα. Εκεί που θα περίμενε κανείς ίσως ένα παράθυρο, στο κέντρο του βάθους, βλέπουμε ψηλά στον τοίχο ένα κρεμαστό καντήλι δίπλα σε δύο ή τρία εικονίσματα. Στο τραπέζι είναι μια λάμπα πετρελαίου. Κρεβάτι δεν υπάρχει. Φαίνεται πως ο ήρωάς μας στρώνει και κοιμάται στο πάτωμα.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ο μπάρμ' Ανέστης, ένας ζωηρός γέρος μ' άσπρα μαλλιά και καλοσυνάτη έκφραση, ετοιμάζεται για ύπνο. Είναι ακόμα με τα ρούχα της δουλειάς. Ταχτοποιεί για λίγο το τραπέζι του, μυρίζει παρατεταμένα τα λουλούδια που 'χει σ' ένα ανθογυάλι, κάνει το σταυρό του και λέγοντας «Δόξα σοι, κύριε» παίρνει τη σύνοψή του και κάθεται κοντά στο φως.

ΑΝΕΣΤΗΣ, *γυρίζοντας τα φύλλα του βιβλίου*: Απόδειπνο Μικρό, Απόδειπνο Μεγάλο, Χαιρετισμοί... Τι να διαβάσω απόψε; Πρέπει κάτι να διαβάσω. Καμιά ευχή... Μπααα. Τότε κανένα τροπάρι *(γυρίζει πίσω τις σελίδες)*. Α, να, το «Φως Ιλαρόν». Ας το ψάλλω κιόλας *(αρχίζει να ψέλνει αργά κ' ήσυχα)*: «Φως ιλαρόν αγίας δόξης, αθανάτου πατρός ουρανίου...» *(χασμου-*

ριέται): Αχ, πώς νυστάζω... Ναι, καλύτερα να στρώσω να κοιμηθώ *(κάτι θυμάται)*. Για στάσου. Τα ζωντανά μου τα 'βαλα μέσα; Μα ναι, τα 'χω βάλει από νωρίς. Τι ώρα να 'ναι; Χμ *(κοιτώντας το επιτραπέζιο ρολόι του)* πάει έντεκα *(χασμουριέται πάλι)*. Αχ, δόξα σοι κύριε *(σηκώνεται αργά)*. Και τώρα, μπάρμπ' Ανέστη, καιρός είναι να πέσεις και συ να ξεκουραστείς, να κάνεις νάνι νάνι. Μα πού είναι η γάτα μου; Βρε Μαυρούλα πού είσαι... ψι ψι ψι *(σιωπή)*. Πού να κρύφτηκε άραγε; Μήπως φοβάται; Αυτό θα 'ναι, φοβάται, κι έχει τρυπώσει ποιος ξέρει πού... Βρε την πονηρή, βρε τη φοβιτσιάρα, ακόμα δεν ξεθάρρεψε μετά από τα προχτεσινά! Βέβαια, φοβήθηκε. Ήρθανε και μου κάνανε πάλι έρευνα! Έτσι γίνεται κάθε τόσο. Έχουμε πόλεμο, μου λένε, και μου δείχνουν τα πιστόλια τους. Ακούς εκεί, πόλεμος ανάμεσα σ' ανθρώπους που μέχρι χτες τρώγανε και πίνανε στο ίδιο τραπέζι! Ο κόσμος πάει, χάλασε, πώς δε μας έκαψε ο Θεός ακόμα είναι θαύμα! Κύριε ελέησον! Στα καλά καθούμενα, εκεί που δεν τους περιμένεις, σου βροντούνε την πόρτα σου, μπαίνουν με τα ντουφέκια στα χέρια, σου αλωνίζουν το σπίτι κι ύστερα φεύγουν κι ούτε γάτα ούτε ζημιά. Και να 'τανε μονάχα αυτό, ας πάει στα κομμάτια. Μα έλα που δεν είναι. Κάθε φορά που φεύγουν όλο και κάτι λείπει... πότε μια κότα... πότ' ένα κουνέλι... Άσε πια που μου τρομοκρατούν την καημένη τη γάτα μου. Να, τώρα μου 'φυγε πάλι. Βρε μυστήρια πράματα. Αυτά παθαίνω ο κακορίζικος στα γεράματά μου. Δεν μ' αφήνουν στην ησυχία μου. Τι τους χρωστώ να με παιδεύουν έτσι; Τελοσπάντων, καλά που δεν είδα και τα χειρότερα *(χτυπάει ξύλο)*. Θε μου φύλαγε *(κάθεται στην καρέκλα του μηχανικά)*. Μα ποιοι ήταν αυτοί που μου 'ρθανε προχτές... οι μεν ή οι δε; Ανάθεμά μου κι αν μπορώ να τους ξεχωρίσω. Οι ίδιες φάτσες, τα ίδια καμώματα! Τι διάβαζα; *(Φυλλομετρά τη σύνοψή του, χασμουριέται.)* Αχ, βρε νύστα που την έχω *(το κεφάλι του κλίνει αργά στο τραπέζι.*

Ακίνητος. Φαίνεται πως αποκοιμήθηκε. Σχεδόν αμέσως ένας δυνατός χτύπος στην πόρτα τον κάνει να σηκώσει το κεφάλι).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

(Δεύτερο κτύπημα πιο δυνατό και φωνή): «Ανοίχτε αμέσως». *(Ο μπάρμπ' Ανέστης σηκώνεται και δυναμώνει τη λάμπα του μουρμουρίζοντας)*: «Ανοίχτε, θα σπάσουμε την πόρτα». *(Ο μπάρμπ' Ανέστης, γκρινιάρικα)*: «Τι σας φταίει η πόρτα, βρε;». *(Προχωρεί και ανοίγει. Μπροστά του βλέπει δυο νέους στρατιώτες που του προτείνουν τα όπλα τους).*

ΑΝΕΣΤΗΣ: Καλησπέρα, καλώς τα παιδιά.

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ, *αυστηρά*: Είσαι μόνος;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Ολομόναχος. Περάστε μέσα, μη φοβάστε *(εκείνοι μπαίνουν με προτεταμένα πάντα τα όπλα τους. Ο μπάρμπ' Ανέστης κλείνει την πόρτα).*

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ: Εμείς δε φοβόμαστε, γέρο, εσύ πρέπει να φοβάσαι *(κοιτούν ερευνητικά τριγύρω).*

ΑΝΕΣΤΗΣ, *ψύχραιμος. Έχει πια συνηθίσει*: Δεν κάθεστε καλύτερα;

ΠΡΩΤΟΣ *στο σύντροφό του*: Θα ρίξω μια ματιά από κει. Εσύ πρόσεχε τούτον εδώ *(αρχίζει να ψάχνει).*

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Ακίνητος, γέρο, και μιλιά!

ΑΝΕΣΤΗΣ: Τα χέρια μου... τι να τα κάνω, να τα σηκώσω ψηλά;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ, *άγρια*: Είπα... μιλιά *(βλέποντας τον άλλο να βάζει το κεφάλι του στην κουζίνα και να το ξανατραβά γρήγορα)*: Τι τρέχει, είδες τίποτα;

ΠΡΩΤΟΣ: Τι είναι εδώ, μπάρμπα;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Εκεί μαγειρεύω, είν' η κουζίνα μου.

ΠΡΩΤΟΣ, *φιλύποπτα*: Εσύ μαγειρεύεις... δεν έχεις καμιά γυναίκα να σου μαγειρεύει;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Είμαι χήρος.

ΠΡΩΤΟΣ: Χμ! Χήρος ε... *(αποφασιστικά)* Εντάξει, δε φαίνεται να υπάρχει τίποτα ύποπτο δω πέρα, ο γέρος είναι καθαρός *(βάζει το όπλο του στη θήκη, μα την ίδια στιγμή στυλώνει αυστηρά τα μάτια του στο γέροντα)*. Εκτός κι αν...

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Εκτός κι αν πας να μας τη φέρεις μπαμπέσικα.

ΑΝΕΣΤΗΣ, *κάνοντας το σταυρό του*: Και μη χειρότερα...

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Είπα... κάτω τα χέρια.

ΠΡΩΤΟΣ: 'Ασ' τον, δεν έχει φόβο *(ψάχνει με το χέρι του το κάθισμα κι έπειτα κάθεται αναστενάζοντας)*. Πάω να κρεπάρω από την κούραση.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Αμ' εγώ; Έχει θολώσει το μάτι μου. Από τη μια η κούραση, από την άλλη η πείνα *(κάθεται κι αυτός)*.

ΠΡΩΤΟΣ: Μη σκιάζεσαι, μπάρμπα. Είμαστε λίγο άγριοι, ε;

ΑΝΕΣΤΗΣ, *χαμογελά*: Λιγουλάκι.

ΠΡΩΤΟΣ: Δε φαίνεσαι κακός άνθρωπος.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Έτσι λένε *(πηγαίνει να μυρίσει τ' άνθη του)*. Μου επιτρέπετε.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Με ποιους είσαι; *(Ο Μπάρμπ' Ανέστης δεν απαντά, ξαναμυρίζει τ' άνθη του)*.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Ρωτάω, με ποιους είσαι; Μήπως είσαι με τους άλλους;

ΠΡΩΤΟΣ: Ασ' τον μωρέ, μαζί μας είναι *(αναστενάζει)*. Δε μου λες, μπάρμπα... μπάρμπα...

ΑΝΕΣΤΗΣ: ...Ανέστη.

ΠΡΩΤΟΣ: Μπράβο. Λοιπόν, μπάρμπ' Ανέστη, ξέρεις κάτι; Είμαστε ξελιγωμένοι από την πείνα. Τι θα γίνει, έχει τίποτα να τσιμπήσουμε; Έτσι δηλαδή... με το θάρρος της φιλίας στο ζητάμε.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Με σκλαβώνετε! *(Ξαναμυρίζει τ' άνθη του.)* Δε σας ταΐζουν οι δικοί σας;

ΠΡΩΤΟΣ, *γελά*: Ωραίο αυτό. Και βέβαια μας ταΐζουν, μπάρμπ' Ανέστη μου. Μα να, έτυχε να βγούμε για μια δουλειά... είχαμε να κάνουμε έρευνα... αργήσαμε... κατάλαβες;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Τι κάθεσαι και του λες τώρα; *(Στο μπάρμπ' Ανέστη.)* Σα να μου φαίνεται πως παραπήρες θάρρος, μπάρμπα.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Εντάξει, θα σας δώσω να φάτε και να πιείτε, αλλά μ' έναν όρο.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ, *χλευαστικά*: Αχάα... έχουμε τώρα και όρους. Για λέγε, για λέγε, να τον ακούσουμε.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Θα πιω κι εγώ ένα ποτήρι κρασί μαζί σας.

ΠΡΩΤΟΣ, *με ενθουσιασμό*: Τι, έχεις και κρασί; Μπράβο, μπάρμπ' Ανέστη, σε παραδέχουμαι. Άκου, λέει, να πιεις μαζί μας... Βεβαίως και θα πιεις, στο επιτρέπουμε.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Μεγαλοψυχία σας! *(Πηγαίνοντας προς την κουζίνα του.)* Φτωχικά πράματα, για να 'μαστε 'ξηγημένοι... Μην περιμένετε κανένα φασιανό. Και το κρασί μου σκέτη ρετσίνα.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Άσε τα λόγια και φέρε ό,τι έχεις *(ο μπάρμπ' Ανέστης βγαίνει)*. Ορίστε μας...

ΠΡΩΤΟΣ: Ο γέρος δείχνει ακίνδυνος. Εγώ λέω να μείνουμε εδώ για κανα-δυο ώρες. Πού θα βρούμε καλύτερα;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Μα δεν τελειώσαμε την έρευνά μας.

ΠΡΩΤΟΣ: Δε βαριέσαι, καημένε, ερημιά 'ναι δω γύρω, δεν υπάρχει κανείς, ψυχή ζώσα...

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Έπειτα, ο Αρχηγός μας διέταξε μόλις τελειώσουμε την έρευνα να γυρίσουμε αμέσως.

ΠΡΩΤΟΣ: Εντάξει. Θα ξεκουραστούμε για κανα-δυο ώρες κι έπειτα θα γυρίσουμε και θα πούμε πως ψάξαμε παντού.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Επικίνδυνο! Κι ο γέρος δε μου φαίνεται και τόσο κουτός.

ΠΡΩΤΟΣ: Αγαθούτσικος είναι.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Μωρέ, αυτός είναι ατσίδα, άκου με που σου λέω. Τον έκοψα με την πρώτη. Και δεν πρέπει να του έχουμε πολλή εμπιστοσύνη.

ΠΡΩΤΟΣ, *προσπαθεί να πνίξει ένα χασμουρητό*: Και βέβαια, πρέπει να προσέχουμε. Όσο να 'ναι πρέπει να προσέχουμε. Χμ, σα να μου φαίνεται πως νυστάζω κιόλας (*βλέπει το μπάρμπ' Ανέστη που μπαίνει κουβαλώντας ψωμί, τυρί, κρασί*). Όλα μαζί... πώς τα καταφέρνεις;

ΑΝΕΣΤΗΣ, *αφήνοντας το φορτίο του στο τραπέζι*: Έχω κάνει γκαρσόνι.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Δεν είσαι από δω, μπάρμπα;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Αα... είναι και κάτι ελιές (*τρέχει στην κουζίνα και γυρνά γρήγορα, ενώ οι άλλοι έχουν αρχίσει να τρώνε*). Όχι, δεν είμαι από τούτα τα μέρη. Εδώ έχω είκοσι χρόνια, από τότε που χήρεψα.

ΠΡΩΤΟΣ, *με φωνή αλλοιωμένη απ' το φαΐ*: Τόσα χρόνια χήρος. Και πώς ζεις, δε νιώθεις μοναξιά;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Δε βαριέσαι (*κάθεται κοντά τους*). Συνήθισα... Πάρτε και καμιά ελιά (*υπακούουν ενώ εκείνος βάζει κρασί στα ποτήρια*). Φαίνεστε καλά παιδιά, μ' όλο που το ντουφέκι το 'χετε, καθώς βλέπω, ψωμί και τυρί που λένε. Άντε στην υγειά σας (*τον μιμούνται και πίνουν όλοι μαζί*).

ΠΡΩΤΟΣ: Έτσι λοιπόν ε... Βρίσκεις πως είμαστε καλά παιδιά. Και βέβαια, μπάρμπ' Ανέστη μου, καλά και χρυσά παιδιά είμαστε, μα πολεμάμε, πρέπει να πολεμήσουμε, να τους χτυπάμε αδιάκοπα τους άλλους, να τους τσακίσουμε. (*Μ' έξαψη.*) Ο εχθρός παραμονεύει...

ΔΕΥΤΕΡΟΣ, *στον ίδιο τόνο*: Ο εχθρός ενεδρεύει...

ΑΝΕΣΤΗΣ, *σηκώνοντας ψηλά το ποτήρι του*: Αέρα...

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ, *ξαφνιασμένοι*: Τι;

ΑΝΕΣΤΗΣ, *γελώντας*: Τίποτα. Κάτι θυμήθηκα. Σαν ήμουνα κληρωτός, είχαμε στο λόχο μας ένα παιδάκι από την Καλαμπάκα... Παλιές ιστορίες. Τι τις θυμάμαι τώρα... Άντε στην υγειά μας (*τσουγκρίζουν*).

ΠΡΩΤΟΣ: Στην υγειά μας και τα όπλα μας.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Αυτό προπάντων, στα όπλα μας, τη νίκη.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Αααα, θαρώ πως δε νυστάζω πια. Λοιπόν, μ' αρέσει η συντροφιά σας, παλικάρια μου. Τι τα θέλτε, η μοναξιά είναι πικρή.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Την αγαπούσες τη μακαρίτισσα, ε...;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Ναι, μου έλειψε πολύ η συχωρεμένη η Τούλα. Έτσι τη φώναζα πάντα και της άρεσε.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Παιδιά δεν έχεις;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Είχα ένα, μα μου το σκοτώσανε.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Πότε; Ποιοι;

ΑΝΕΣΤΗΣ, *αναστενάζοντας*: Δεν ξέρω, το μόνο που ξέρω είναι πως σκοτώθηκε... πάει καιρός *(σιωπή)*. Μα, ο Θεός είναι μεγάλος. Έχω το καλύβι μου, τον κήπο μου... κάτι είναι κι αυτά. Δεν πρέπει να 'χω παράπονο.

ΠΡΩΤΟΣ: Αχ, αυτά έχει ο πόλεμος, μπάρμπ' Ανέστη, αυτά.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Ξεχάστε τώρα τον πόλεμο, και πάρτε κάτι ακόμα. Κρίμα που δεν έχω να σας φιλέψω τίποτ' άλλο.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ, *που τον έχει κάπως χαλαρώσει το κρασί*: Δε βαριέσαι, μήπως τρώμε καλύτερα όλον αυτό τον καιρό;

ΠΡΩΤΟΣ, *αναστενάζει*: Αχ...

ΔΕΥΤΕΡΟΣ, *το ίδιο*: Αχ...

ΑΝΕΣΤΗΣ: Είσαστε από μακριά;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Αρκετούτσικα.

ΠΡΩΤΟΣ: Λείπουμε τόσον καιρό απ' το χωριό μας. Θα μας έχουν πεθυμήσει. Τι να κάνουν άραγε κει πέρα;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Θα μας περιμένουν τη Λαμπρή. Ποιος ξέρει... Θα 'μαστε μαζί τους, δε θα 'μαστε...

ΑΝΕΣΤΗΣ: Να πάτε, παιδιά μου, να πάτε.

ΠΡΩΤΟΣ: Κοροϊδεύεις, παππούλη, γίνονται τέτοια πράματα; Κι ο πόλεμος, ο εχθρός; Πρέπει οπωσδήποτε να μηδενίσουμε τον εχθρό.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Να εκμηδενίσουμε...

ΠΡΩΤΟΣ: Το ίδιο κάνει.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Όχι, ο αρχηγός λέει πάντα: «να εκμηδενίσουμε».

ΑΝΕΣΤΗΣ: Ξεχάστε τα τώρ' αυτά, σας είπα, και πιέτε... έτσι για χάρη μου, κι ας πούμε και κανένα τραγουδάκι.

ΠΡΩΤΟΣ: Αα... είν' επικίνδυνο.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Πολύ επικίνδυνο.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Καθόλου, ψυχή δεν υπάρχει γύρω, εκτός απ' τα ζώα μου, κι αυτά κοιμούνται.

ΠΡΩΤΟΣ: Είσαι σίγουρος πως δεν υπάρχει κανείς;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Σίγουρος, λέει... Αφού ζω χρόνια εδώ και δεν ξέρω; Εδώ 'ναι ερημιά. Ούτε οι βοσκοί δεν ανεβαίνουνε καλά καλά μέχρι εδώ, γιατί 'ναι ξερότοπος, δεν τους συμφέρει, πάνε πια χαμηλά.

ΠΡΩΤΟΣ: Λοιπόν, το λέμε;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Και δεν το λέμε;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Σταθείτε μια στιγμή, μου φαίνεται πως κάπου έχω μια παλιοκιθάρα *(σηκώνεται και πηγαίνει στην κουζίνα).*

ΠΡΩΤΟΣ: Καλός ο γέρος, λεβεντιά.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Μου θυμίζει κάποιο μπάρμπα μου.

ΑΝΕΣΤΗΣ, *μπαίνει με την κιθάρα και κάθεται:* Καμιά φορά την παίζω λιγάκι, έτσι για να περνά η ώρα. Για να δούμε τώρα τι λέει, είναι στα καλά της; *(Τη δοκιμάζει.)* Εντάξει, αρχίστε.

ΠΡΩΤΟΣ: Τι θα πούμε;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Ναι, τι να πούμε;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Ωραία, θα κάνω εγώ την αρχή *(τραγουδά).* «Παντρεύουν την αγάπη μου, το κάνουν για γινάτι μου...» *(Οι άλλοι τον ακολουθούν σιγότερα.)* «Και της δίνουν τον οχτρό μου για το πείσμα το δικό μου». *(Ο πρώτος ενθουσιάζεται, σφυρίζει, κι αρχίζει ένα κλέφτικο, ας πούμε το «Στα Σάλωνα σφάζουν αρνιά». Οι άλλοι σταματούν και τον παρακολουθούν. Θόρυβος απ' την κουζίνα. Τρομάζουν.)*

ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ: Τι 'ναι αυτό;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Άα η γάτα μου. *(Προς την κουζίνα.)* Ε βρε Μαυρούλα ψι ψι ψι... *(σιωπή)*. Δεν έρχεται.

ΠΡΩΤΟΣ, *ησυχασμένος*: Είναι πεισματάρα;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Όχι, αλλά ντρέπεται τους ξένους.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Τι μου λες, ντρέπονται και τα ζώα;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Ντρέπονται λέει, περισσότερο κι απ' τους ανθρώπους.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Για φαντάσου...

ΠΡΩΤΟΣ: Εσύ καθώς βλέπω, μπάρμπ' Ανέστη, τ' αγαπάς πολύ τα ζώα.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Μπορώ να μη τ' αγαπώ; Αυτά μου δίνουν και τρώω και μου κρατάνε αποπάνω και συντροφιά.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Συντροφιά!

ΑΝΕΣΤΗΣ: Και βέβαια, δεν ξέρεις τι καλή συντροφιά κάνουν τα ζώα.

ΠΡΩΤΟΣ: Έχει δίκιο ο μπάρμπ' Ανέστης. Κι εγώ στο χωριό μου τ' αγαπούσα πολύ τα ζωντανά μας. Είχα ένα πουλάρι, τι να σου πω, ύψος... ο πατέρας μού το 'χε χαρίσει.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Εγώ είχα ένα σκύλο που τονε φώναζα Δαρείο.

ΠΡΩΤΟΣ: Δαρείος! Τι όνομα είναι αυτό;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Το 'χα δει σ' ένα βιβλίο του ανιψιού μου και μ' άρεσε. Όνομα βασιλικό, φαντάσου. Λοιπόν, αυτό το σκυλί θα μου μείνει αξέχαστο. Ήτανε τόσο έξυπνο, ήξερε τόσα παιχνίδια...

ΑΝΕΣΤΗΣ: Πέθανε;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Σκοτώθηκε. Μι' αδέσποτη σφαίρα το βρήκε κατακούτελα και τ' άφησε στον τόπο. Κρίμα το σκυλί!

ΑΝΕΣΤΗΣ: Ποιοι το σκοτώσανε;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Δεν ξέρω. Μια φορά, όποιοι και να το σκοτώσανε, ο Δαρείος πάει...

ΠΡΩΤΟΣ: Πάει πάει και πίσω δε γυρνάει.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Κοροϊδεύεις εσύ;

ΠΡΩΤΟΣ: Όχι, μα για σκυλιά θα μιλάμε τώρα... γιατί σταματήσαμε το τραγούδι;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Μελαγχόλησα, ήτανε τόσο καλό σκυλί!

ΑΝΕΣΤΗΣ, *ζωηρά*: Μωρέ, όξω σκοτούρες. Αφήστε τα τώρ' αυτά. Είμαστε μαζί και τραγουδάμε. Εμπρός λοιπόν: «Με προσκαλούν και στη χαρά, βάστα καημένη μου καρδιά» *(οι άλλοι τον ακολουθούν)* «Για να πάω να στεφανώσω...» *(ένα δυνατό χτύπημα στην πόρτα κάνει τους δύο άντρες ν' αναπηδήσουν και να πιάσουν τα όπλα τους. Χτύπημα δεύτερο πιο δυνατό).*

ΠΡΩΤΟΣ, *σε πανικό*: Οι άλλοι, ο γέρος μας πρόδωσε.

ΑΝΕΣΤΗΣ, *σηκώνεται όρθιος κρατώντας την κιθάρα*: Τι είναι, τι πάθατε, βρε παιδιά;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ, *αναπηδώντας*: Μας πρόδωσε ο κερατάς.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Δεν ξέρετε τι λέτε *(αφήνει την κιθάρα στο τραπέζι και κάνει να προχωρήσει για την πόρτα που κάποιος απόξω σπρώχνει με δύναμη μα δεν προφταίνει. Αλαφιασμένοι οι δυο άντρες πυροβολούν, ο ένας το γέρο, ο άλλος την πόρτα. Ο μπάρμπ' Ανέστης κάνει προς τα πίσω μερικά βήματα και πέφτει. Την ίδια στιγμή η πόρτα υποχωρεί και στ' άνοιγμά της παρουσιάζεται πρώτα το κεφάλι κι έπειτα το σώμα ενός τρίτου στρατιώτη που κρατά το όπλο του σαστισμένος. Για μια στιγμή οι τρεις στρατιώτες αλληλοκοιτάζονται σιωπηλοί. Ύστερα ο πρώτος βάζει τα γέλια, υστερικά).*

ΠΡΩΤΟΣ: Αα... ο Στράτος! Εσύ 'σαι ρε Στράτο... πώς βρέθηκες εδώ ρε μπαγάσα;

ΤΡΙΤΟΣ: Τι, τι τρέχει δω πέρα, ρε παιδιά, ποιος πυροβόλησε, μήπως ρίξατε σε μένα;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Παρά τρίχα τη γλίτωσες, φίλε μου. Ευτυχώς που η σφαίρα αστόχησε. Νομίσαμε πως ήταν οι άλλοι.

ΤΡΙΤΟΣ, *περίφοβος*: Αστόχησε... είσαστε σίγουροι; *(Ψάχνεται.)* Θα τ' αναφέρω στον αρχηγό. Αν με πετύχατε πουθενά, φίδι που σας έφαγε.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Τι ψάχνεσαι, καημένε; Αστόχησε, σου λέω. Αν δεν αστοχούσε, φιλαράκο μου, θα 'σουν τώρα στο πάτωμα σέκος, όπως ο γέρος.

ΤΡΙΤΟΣ, *που πρωτοβλέπει τον πεσμένο*: Τι, ποιος είν' αυτός;

ΠΡΩΤΟΣ: Ο γέρο ο φουκαράς! Αυτός την πλήρωσε τη νύφη.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Πέθανε άραγε; *(Γονατίζει.)* Να το τραύμα. *(Αφροάζεται το μέρος της καρδιάς. Σηκώνει το κεφάλι.)* Τώρα αυτός είναι κει πάνω με τ' αγγελούδια *(σηκώνεται)*. Πέθανε.

ΤΡΙΤΟΣ: Γιατί πέθανε; Δεν καταλαβαίνω *(θυμάται κάτι)*. Πάμε, ελάτε γρήγορα μαζί μου. Ο αρχηγός μ' έστειλε να σας βρω, έφαγα τον κόσμο. Πρέπει να γυρίσουμε αμέσως πίσω *(προχωρεί για την έξοδο)*.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ, *στον πρώτο*: Τα βλέπεις... στα 'λεγα εγώ.

ΠΡΩΤΟΣ: Αμολάμε.

ΤΡΙΤΟΣ, *βγαίνοντας*: Γρήγορα.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ, *σπεύδοντας, στον πρώτο*: 'Αντε, λοιπόν, κουνήσου.

ΠΡΩΤΟΣ: Κι ο γέρος;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: 'Ασε το γέρο τώρα κι έλα, έλα και τη βάψαμε *(βγαίνει, ενώ ο πρώτος τον ακολουθεί αφού ρίξει μια ακόμα ματιά στο γέρο. Η πόρτα μένει μισάνοιχτη. Σκοτάδι).*

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

'Εχει ξημερώσει, κι η καινούρια μέρα προβάλλει δειλά απ' τη μισάνοιχτη πόρτα. Ο μπάρμπ' Ανέστης κείτεται ακόμα νεκρός στην ίδια θέση. Θόρυβος. Η πόρτα ανοίγει διάπλατα και μπαίνουν με σπουδή δυο στρατιώτες, ο τρίτος που είδαμε κι ο τέταρτος. Παρατάσσονται σα φρουροί στην πόρτα. Ακολουθεί ο αρχηγός τους. Μεσόκοπος, μάλλον παχύς και κοντός. Στην παρακάτω σκηνή μιλά με στόμφο κουνώντας ταυτόχρονα τα

χέρια του. Όταν πρωτομπαίνει, στέκεται για μια στιγμή κι οσφραίνεται τον αέρα κουνώντας το κεφάλι του δεξιά κι αριστερά.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Τι μυρίζει τόσο άσχημα δω μέσα, ρε λεβέντες; Πφ... κλεισούρα. Ανοίχτε κάνα παράθυρο *(το μάτι του πέφτει στο πτώμα, ενώ οι δυο άντρες αναρωτιούνται σιωπηρά πού είναι τα παράθυρα).* Αα, ιδού το έγκλημα. *(Στον τρίτο.)* Αυτός δεν είναι;

ΤΡΙΤΟΣ: Μάλιστα, αρχηγέ *(ο αρχηγός σκύβει λίγο για να επιθεωρήσει το πτώμα).* Τα 'χε φάει τα ψωμιά του ο παππούλης.

ΑΡΧΗΓΟΣ, *σηκώνει απότομα το κεφάλι, αυστηρά:* Μιλιά! *(Στον τέταρτο.)* Για έλα δω ρε καλόπαιδο εσύ. Άσε το όπλο σου και κοίτα μπας κι είναι ζωντανός ακόμα ο γέρος *(ο τέταρτος υπακούει).* Μ' αρέσουνε τα καθαρά πράματα. Όλα κι όλα. Με το σημάδι που ξέρουν μερικοί από σας, όλα να τα περιμένεις. *(Στον τρίτο.)* Είπες τίποτα;

ΤΡΙΤΟΣ: Εγώ... όχι.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Τι όχι βρε, κουφό θα με βγάλεις τώρα; Τι είπες προλίγου;

ΤΡΙΤΟΣ: Να, πως τα 'χε φάει τα ψωμιά του ο παππούλης.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Βλέπεις λοιπόν; Λες κουταμάρες κι έπειτα το ξεχνάς *(ο άλλος που εξέτασε το νεκρό σηκώνεται και κάνει νόημα πως ο γέρος είναι πράγματι νεκρός. Ο αρχηγός φαίνεται ικανοποιημένος).* Αυτός ο γέρος *(δείχνει το πτώμα)* ήταν τυχερός *(κοιτάει να δει την εντύπωση που ασφαλώς κάνουν τα λόγια του).* Α, χάαα σας φαίνεται παράξενο, ε; Αμ καλά το μάντεψα εγώ. *(Σοβαρά.)* Είμαι εκατό τοις εκατό σίγουρος πως δεν καταλάβατε τίποτα απ' όλη αυτή την ιστορία, κανένας σας. Αν πέφτω έξω, να μου τρυπήστε τη μύτη. *(Επίσημα.)* Αυτός ο γέρος, το ξαναλέω, ήταν τυχερός. Δεν του 'χε γράψει η μοίρα του να παραδώσει την ψυχή του σε κανένα κρεβάτι. Αυτός ο γέρος αξιώθηκε να πεθάνει σαν ήρωας.

ΤΡΙΤΟΣ, *τολμά να πει*: Δεν ήταν με μας ο γέρος, αρχηγέ.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Βλακείες! Με μας ήταν, μα δεν πρόφτασε να το καταλάβει. Κι εδώ που τα λέμε, δεν βρήκε τον καιρό ο φουκαράς. Τον πρόλαβαν αυτά τα χαμένα κορμιά οι σύντροφοί σας.

ΤΡΙΤΟΣ: Και τον καθάρισαν σαν κότα.

ΑΡΧΗΓΟΣ, *που δεν πρόσεξε*: Νόμισαν πως τα βρήκαν σκούρα, και πάνω στην αναμπουμπούλα του 'ριξαν και τον σκότωσαν. Έφταιξαν, δε χωρά συζήτηση, έφταιξαν, αφού μάλιστα έριξαν και σ' ένα συνάδελφό τους, και θα τιμωρηθούν κατά πως τους αξίζει, για να μάθουν άλλη φορά να τηρούν κατά γράμμα τις διαταγές που δίνω *(κουνά το χέρι του)*. Αμέσως μετά την έρευνα έπρεπε να γυρίσουν στη βάση τους... ε;

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Μάλιστα, αρχηγέ.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Μ' αυτό 'ναι άλλο θέμα. Εμείς εδώ έχουμε να κάνουμε μ' ένα νεκρό, αυτό το γέρο, που καθώς έλεγα του ήταν γραφτό πριν ξεψυχήσει σε κανένα κρεβάτι να μπει στα όπλα μας, να πάρει μέρος στον τιτανικό μας αγώνα. Δεν είναι λίγο αυτό, είναι πολύ, ή όχι;

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Μάλιστα, αρχηγέ.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Αν τύχαινε να ζήσει, θα 'ταν ασφαλώς ευχαριστημένος από την περιπέτειά του και περήφανος, ενώ τούτος *(γυρίζει και δείχνει τον τρίτο)* χαίρεται που γλίτωσε, ή δεν είν' έτσι που τα λέω, παλικάρι μου;

ΤΡΙΤΟΣ: Ναι, μα θέλει και ρώτημα; *(Γελά κάπως αδέξια.)*

ΑΡΧΗΓΟΣ, *κάνει μερικά βήματα χτυπώντας τα χέρια του πίσω και κουνώντας το κεφάλι*: Χμ... έτσι λοιπόν, χαίρεσαι που γλίτωσες *(γυρίσει απότομα)*. Και ποιος σε βεβαιώνει, φιλαράκο μου, πως δε θα πας από καρκίνο σε τρεις μήνες, όταν θα 'χουμε νικήσει και θα 'χεις γυρίσει στο σπίτι σου *(ο τρίτος κάνει βιαστικά το σταυρό του τρομαγμένος)*. Πώς είσαι σίγουρος πως δε θα σε δαγκώσει τ' άλογό σου... έχεις άλογο;

ΤΡΙΤΟΣ: Έχω.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Θαυμάσια. Πες λοιπόν πως σε δαγκώνει τ' άλογό σου, παθαίνεις μόλυνση και τα τινάζεις την άλλη μέρα *(ο τρίτος χτυπά ξύλο πάνω στην πόρτα).*

ΑΡΧΗΓΟΣ, *ξαφνιασμένος*: Τι, ποιος είναι;

ΤΡΙΤΟΣ: Κανείς, αρχηγέ, εγώ χτύπησα.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Εσύ... Και για ποιο λόγο;

ΤΡΙΤΟΣ: Να, χτύπησα ξύλο για να ξορκίσω το κακό.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Ποιο κακό;

ΤΡΙΤΟΣ: Να πάω από τέτοιο θάνατο.

ΑΡΧΗΓΟΣ, *το παίρνει αλλιώς*: Ναι, βέβαια, αυτό πρέπει να εύχονται όλοι, να πέσουν σαν ήρωες. Καληώρα όπως αυτός ο γέρος. Και τώρα *(ζυγίζει τα λόγια του)*... το καθήκον μας ξέρετε ποιο είναι; Το καθήκον μας είναι να τιμήσουμε τον πεθαμένο. Μας συμφέρει να το κάνουμε, ή δεν είν' έτσι;

ΤΡΙΤΟΣ, *μηχανικά*: Μάλιστα, αρχηγέ.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Πρέπει να τον τιμήσουμε *(σκύβει και μυρίζει τα λουδούδια)*, γιατί αλλιώς θα τον τιμήσουν οι άλλοι.

ΤΡΙΤΟΣ: Οι άλλοι; *(Κοιτά ερωτηματικά τον τέταρτο που στέκεται απαθής.)*

ΑΡΧΗΓΟΣ: Ναι, οι άλλοι. Θα μου πείτε βέβαια και με το δίκιο σας, μα καλά, και πού θα βρούνε οι άλλοι εδώ στην ερημιά το πτώμα, και μάλιστα αφού τούτη την περιοχή την έχουμε μεις. Αυτό δεν έχει καμιά σημασία. Θα μπορούσαν να το βρούνε και τότε τι νομίζετε πώς θα 'καναν; Θα το 'παιρναν υπό την προστασία τους, ενώ αυτό το πτώμα ανήκει σε μας. Ε... δεν ανήκει;

ΤΡΙΤΟΣ: Ούτε συζήτηση, δικό μας είναι.

ΑΡΧΗΓΟΣ, *μ' έμφαση*: Είναι δικό μας και γι' αυτό θα το τιμήσουμε, θα του φορέσουμε τη στολή μας και θα το θάψουμε μ' αυτή. Στις μεγάλες μάχες, βλέπετε, οι νεκροί κι οι πληγωμένοι είναι πολλοί, κι οι ζωντανοί πρέπει να γλιτώσουν. Έτσι δίκαιοι κι ένοχοι μένουνε και σαπίζουν στον αέρα. Μα τώρα

που μπορούμε να θάψουμε το νεκρό μας, θα τον θάψουμε. *(Λυρικό ύφος.)* Γιατί βάλτε το καλά στο μυαλό σας, παιδιά μου, θάβουμε ένα δικό μας. Αυτό το γεγονός έχει μεγάλη παιδαγωγική σημασία.

ΤΡΙΤΟΣ: Μάλιστα, αρχηγέ, πολύ σωστά.

ΑΡΧΗΓΟΣ, *στον άλλον που 'χει αφαιρεθεί*: Εσύ τι λες;

ΤΕΤΑΡΤΟΣ, *ξαφνιασμένος*: Εγώ... μάλιστα.

ΑΡΧΗΓΟΣ, *βηματίζοντας*: Συμφωνείτε λοιπόν. Χμ, θα μπορούσατε και να 'χετε άλλη γνώμη. Δικαίωμά σας. Μα τότε δε θ' ανήκατε στα όπλα μας. Η ισχύς εν τη ενώσει. Όποιος το 'πε αυτό ήτανε μεγάλος σοφός. Και τώρα δουλειά. Τι γίνονται αυτοί με το λάκκο;

ΤΡΙΤΟΣ: Τον σκάβουνε, αρχηγέ.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Πόση ώρα θα τους πάρει αυτή η δουλειά;

ΤΡΙΤΟΣ: Τον σκάβουνε βαθύ.

ΑΡΧΗΓΟΣ, *κοιτάζει το πτώμα*: Για θυμηθείτε, τους είπα νά 'ρθουν αμέσως μόλις νετάρουνε με το σκάψιμο;

ΤΡΙΤΟΣ: Τους είπατε... τους είπατε.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Εντάξει, θα τους περιμένω κι εγώ, θέλω να επιβλέψω προσωπικά στο σήκωμα του νεκρού. Εντωμεταξύ σύρτε τον εκεί μέσα, τι είναι... κουζίνα; Δε μπορώ να τον βλέπω εδώ *(υπακούουν, ενώ ο αρχηγός κάθεται στο τραπέζι)*.

ΤΡΙΤΟΣ, *ενώ μεταφέρουν το πτώμα*: Βαρύς είναι ο γέρος!

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Ασήκωτος! Πρόσεξε την πόρτα *(τον μπάζουν στην κουζίνα)*.

ΑΡΧΗΓΟΣ, *βλέπει τη σύνοψη και την παίρνει στα χέρια του*: Τι 'ναι τούτο; Μια σύνοψη *(την ξεφυλλίζει)*. Απόδειπνο Μικρό... Απόδειπνο Μεγάλο... Χαιρετισμοί... Μπράβο, ο μακαρίτης ήταν και θεοφοβούμενος! *(Χασμουριέται.)*Αα... μου φαίνεται πως νυστάζω, και να πεις πως δεν κοιμήθηκα! *(Προς την κουζίνα.)* Ε, τι κάνετε σεις εκεί μέσα, παρέα του πεθαμένου κρατάτε;

ΤΡΙΤΟΣ, *από μέσα*: Δεν τον χωράει ο τόπος, αρχηγέ. Πού να τον βάλουμε;

ΑΡΧΗΓΟΣ: Βάλτε τον όπως όπως. Πτώμα είναι, δε νιώθει.

ΤΡΙΤΟΣ: Οκέυ.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Νάτα μας. Μας μάθανε και... γαλλικά τα κουτάβια *(εξακολουθεί να ξεφυλλίζει τη σύνοψη. Οι δυο στρατιώτες έρχονται και στέκουν κοντά του. Σχεδόν τρομάζει)*. Ε, τι θέλετε σεις εδώ; Τι σταθήκατε από πάνω μου σαν το χάρο να μου πάρετε την ψυχή;

ΤΡΙΤΟΣ: Περιμένουμε νεότερες διαταγές σας, αρχηγέ.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Οκέυ. Φτου... την έπαθα κι εγώ. Σταθείτε πάλι στην πόρτα. Μια στιγμή. *(Στον τέταρτο.)* Πάρε αυτή την κιθάρα μέσα. Είναι του γέρου... *(σαρκαστικά)* να την έχει να παίζει, να περάσει την ώρα του μέχρι να 'ρθουνε τα παιδιά να τον σηκώσουν *(ο τέταρτος υπακούει ενώ ο τρίτος παίρνει τη θέση του στην πόρτα. Ο αρχηγός χασμουριέται)*. Αχ, βρε νύστα που την έχω! Κι αυτοί με το λάκκο σα να μου φαίνεται πως κοιμήθηκαν. *(Με θυμό.)* Θα δώσουν λόγο γι' αυτό. Αχ *(Χασμουριέται. Στον τέταρτο που έχει γυρίσει απ' την κουζίνα.)* Στο πόστο σου.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Μάλιστα, αρχηγέ *(παίρνει τη θέση του στην πόρτα)*.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Όπως έλεγα πριν, ο θάνατος αυτού του γέρου είναι λυπηρό γεγονός. Έτσι όμως μας δίνεται η ευκαιρία να δείξουμε, σ' όλο το μεγαλείο του, το νόημα του αγώνα μας. Τιμώντας αυτόν το νεκρό *(χασμουριέται)*. Τιμώντας τον προκείμενο νεκρό... *(αποκοιμιέται πάνω στο τραπέζι)*.

ΤΡΙΤΟΣ: Και τώρα, τι θα κάνουμε;

ΤΕΤΑΡΤΟΣ, *σηκώνοντας τους ώμους του*: Τίποτα, θα περιμένουμε να ξυπνήσει ο αρχηγός.

ΤΡΙΤΟΣ: Έχεις τσιγάρο;

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Ναι, έχω *(ψάχνεται, βγάζει ένα πακέτο, του πετά*

ένα τσιγάρο). Πιάσε *(ψάχνεται για φωτιά).*

ΤΡΙΤΟΣ: 'Ασε, έχω φωτιά *(βγάζει έναν αναπτήρα και ανάβουν).* Αυτοί με το λάκκο αργούν πολύ, δε νομίζεις; Γιατί άραγε;

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Πού θες να ξέρω;

ΤΡΙΤΟΣ: Μήπως τους πήρ' ο ύπνος;

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Δεν έχουν αυτό το δικαίωμα.

ΤΡΙΤΟΣ, *κατά το ταβάνι:* Πολύ θα το γούσταρα να πήγαινα λίγο έξω.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Αδύνατον.

ΤΡΙΤΟΣ: Μην είσαι τσιφούτης. Θα βγω μια στιγμή και θα γυρίσω γρήγορα. Τι θα πάθεις μόνος σου δηλαδή, θα σε φάνε τα φαντάσματα;

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Δεν τα φοβάμαι εγώ αυτά, μα άλλο θέλω να πω. Δε μπορείς να φύγεις... αν ξυπνήσει;

ΤΡΙΤΟΣ: Δε φαντάζομαι να ξυπνήσει πριν γυρίσω.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Τίποτα δεν αποκλείεται.

ΤΡΙΤΟΣ: Εντάξει, θα πεις ότι πήγα να δω τι κάνουν αυτοί που σκάβουνε τον τάφο του γέρου.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Δεν ξέρω. Κάνε ό,τι καταλαβαίνεις. Εγώ μια φορά νίπτω τας χείρας μου.

ΤΡΙΤΟΣ: Τώρα... κάτι μας είπες.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Τι θέλεις δηλαδή να σου πω;

ΤΡΙΤΟΣ: Να δείξεις συναδελφική αλληλεγγύη, καημένε. Χρειάζομαι καθαρόν αέρα, το ζητά ο οργανισμός μου. Το είπε κι ο αρχηγός. *(Μιμείται τον αρχηγό.)* «Εδώ μυρίζει κλεισούρα, ανοίχτε κανένα παράθυρο».

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Και τι θαρρείς, πως εμένα μ' αρέσει να κάθομαι δω πέρα;

ΤΡΙΤΟΣ: Α, έτσι; Τότε πάμε παρέα.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: 'Ασε με, καημένε, δεν είναι ώρα τώρα γι' αστεία.

ΤΡΙΤΟΣ, *κοιτάζει το ταβάνι, τραβά μια τελευταία ρουφηξιά από το τσιγάρο του πριν του πέσει απ' τα χέρια. Αποσβολώνε-*

ται και στυλώνει τα μάτια του στην κουζίνα: Δε μου λες...

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Ναι;

ΤΡΙΤΟΣ: Ο γέρος...

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Λοιπόν; .

ΤΡΙΤΟΣ: Πρέπει να 'ναι ζεστός.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Τρελάθηκες;

ΤΡΙΤΟΣ: Πώς σου φάνηκε όταν τον σηκώσαμε;

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Βαρύς, δεν το 'παμε;

ΤΡΙΤΟΣ: Όχι, δεν εννοώ αυτό. Ζεστός σου φάνηκε ή κρύος;

ΤΕΤΑΡΤΟΣ, *κάνει το σταυρό του:* Μη χειρότερα. Αφού 'ναι πεθαμένος, βρε!

ΤΡΙΤΟΣ: Μα γι' αυτό σε ρωτώ κι εγώ.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Και το λες εσύ αυτό ερώτημα; Φυσικά είναι κρύος αφού 'ναι πεθαμένος.

ΤΡΙΤΟΣ: Όχι, δεν είναι.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Τι... πεθαμένος;

ΤΡΙΤΟΣ: Όχι, κρύος.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Δεν είσαι με τα καλά σου! Πώς είναι δυνατόν να 'ναι πεθαμένος και ζεστός έπειτα από μια ολόκληρη νύχτα; Άμα είναι ζεστός θα πει πως ζει ακόμα. Μα εμένα μου λες... αφού τον εξέτασα προλίγου. Η καρδιά του έχει σκουριάσει!

ΤΡΙΤΟΣ: Θεέ μου *(πιάνει το μέτωπό του).*

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Τι έχεις;

ΤΡΙΤΟΣ: Πρέπει να το πούμε στον αρχηγό.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Δε μου λές, περνιέμαι για κορόιδο;

ΤΡΙΤΟΣ: Όχι, πρέπει να το πούμε. Μπορεί από ώρα σε ώρα να σηκωθεί ο γέρος και να μας πετάξει έξω με τις κλωτσιές.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Δεν έχει τέτοιο δικαίωμα. Μα τι λέω; Ξεμωράθηκα κι εγώ μαζί σου. Κάθομαι και σε παίρνω στα σοβαρά. Ε ρε πλάκες που 'χει η ζωή! Εσύ κοροϊδεύεις κι εγώ σε παίρνω στα σοβαρά. Άκου λέει, ζεστός ένας πεθαμένος. Δεν είμαστε καλά *(βγάζει τα τσιγάρα).* Άντε, πάρε ένα τσιγάρο ακόμα κι άσε στη μπάντα τη σολομωνική.

ΤΡΙΤΟΣ, *παίρνει το τσιγάρο μηχανικά*: Ευχαριστώ. Και δε μου λες, τι θα γίνει με το γέρο, θα το πούμε ή δε θα το πούμε στον αρχηγό;

ΤΕΤΑΡΤΟΣ: Έλα Χριστέ μου! Βρε συ, σου 'στριψε για τα καλά;

ΤΡΙΤΟΣ: Στάσου, μου φαίνεται πως τώρα ανοιγόκλεισε τα μάτια του. Ναι, τώρα τ' άνοιξε... κοιτάει *(ο τέταρτος τον παρακολουθεί σαστισμένος)*. Θέλει να σηκωθεί *(θόρυβος απ' την κουζίνα. Ο τέταρτος αρπάζει το όπλο του)*. Σηκώνεται... τώρα σηκώθηκε όρθιος. Θέλει να βγει *(η πόρτα της κουζίνας ανοίγει αργά. Οι δυο στρατιώτες το βάζουν στα πόδια φωνάζοντας «βοήθεια, φάντασμα»)*.

ΑΝΕΣΤΗΣ, *μπαίνει μέσα τρίβοντας τα μάτια του*: Μου φαίνεται πως άκουσα φωνές. Μα πώς, στην οργή, βρέθηκα μέσα στην κουζίνα... κι έτσι δα κατάχαμα πεσμένος *(πιάνει το μέτωπό του)*.Πω πω πω... το κεφάλι μου είναι σαν καζάνι *(τα μάτια του πέφτουν στον αρχηγό που ακόμα κοιμάται στο τραπέζι)*. Τι πράμα είναι πάλι τούτο; *(Προχωρεί ένα βήμα μπρος.)* Αν δε με γελούνε τα μάτια μου, κάποιος κοιμάται, ναι, τον έχει πάρει για καλά στο τραπέζι μου *(ο αρχηγός ροχαλίζει)*.Χμ... ροχαλίζει κιόλας. Μα πώς μπήκε; Βρε αναίδεια που σου την έχει ο κόσμος, να μπαίνει απρόσκλητος σε ξένα σπίτια. Μα γω, εγώ πώς βρέθηκα στην κουζίνα; Μυστήρια πράματα. *(Πλησιάζει και σκουντά τον κοιμισμένο)*: Ε πατριώτη, τι το πέρασες δω πέρα... για κανένα χάνι;

ΑΡΧΗΓΟΣ, *μισοξυπνά*: Ήρθανε;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Χμ... εδώ είμαστε, ο φίλος περιμένει και παρέα. *(Δυνατά.)* Όχι, δεν ήρθανε ούτε και θα 'ρθουνε.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Να πας να τους πεις να τσακιστούνε νά 'ρθουνε γιατί φίδι που τους έφαγε. Και γρήγορα. Πήξαμε δω χάμου, πήξαμε, θα μας μυρίσει το πτώμα.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Μωρέ τι πτώματα λέει αυτός; Ονειρεύεται φαίνεται *(τον σκουντά πιο δυνατά)*.

ΑΡΧΗΓΟΣ: Κάτω τα χέρια *(ξυπνώντας για τα καλά σηκώνει το κεφάλι του και βλέπει το μπάρμπ' Ανέστη).* Τι, ποιος είσαι συ, δε σε ξέρω *(αναγνωρίζει το γέρο).* Τι, πώς; *(Ανατινάζεται.)* Βοήθεια. *(Το βάζει στα πόδια.)*

ΑΝΕΣΤΗΣ, *σαστισμένος*: Βρε μυστήρια πράματα! Το 'κοψε λάσπη σα να 'δε μπροστά του το μπαμπούλα. Μυστήρια πράματα! Εγώ να βρίσκομαι φαρδύς πλατύς στην κουζίνα κι ένας ξένος να κοιμάται μακαρίως στο σπίτι μου! Μα για στάσου... ξημέρωσε! *(Τρέχει στην πόρτα και κοιτά έξω.)* Ξημέρωσε κιόλας! *(Επιστρέφει.)* Μα, τι έγινε, τι έγινε, τι έγινε; Πρέπει να θυμηθώ *(πηγαίνει και κάθεται στο τραπέζι, αγγίζει τη σύνοψη).* Ναι, τώρα θυμάμαι. Είχανε 'ρθει δυο καλά παιδιά. *(Σκοτάδι.)*

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Απόγεμα της ίδιας μέρας. Ο μπάρμπ' Ανέστης κι ο Άγιος Σάββας ο Μικρός κάθονται στο τραπέζι και κουτσοπίνουν. Ο Άγιος είναι απροσδιόριστης ηλικίας, έχει ελαφρό μούσι και φορά καλογερικό ράσο. Οι κινήσεις που κι η ομιλία του έχουν τη βαρύτητα μα και τη γλυκύτητα που ταιριάζουν σ' έναν άγιο του Θεού.

ΑΝΕΣΤΗΣ, *βάζοντας κρασί στα ποτήρια*: Έτσι που λες, άγιέ μου, ούτε το φανταζόμουνα ποτέ μου πώς γίνονται και στον καιρό μας θαύματα. Άντε στην υγειά μας *(τσουγκρίζουν).*

ΣΑΒΒΑΣ: Εβίβα. *(Πίνουν.)*

ΑΝΕΣΤΗΣ: Η μακαρίτισσα ήτανε, που λες, πολύ θρήσκα. Εγώ δεν έφτανα ούτε στο νυχάκι της σ' αυτά. Όποιος πλανόδιος τύχαινε να περάσει από την πόρτα μας με θρησκευτικά βιβλία, ξεπουλούσε. Μάζευε η συχωρεμένη φυλλάδες με βίους αγίων

και ξενυχτούσε να τις διαβάζει. Δε μπορώ να σου περιγράψω τι μανία είχε μ' αυτά. Ήταν άλλο πράμα! *(Παίρνει μεζέ.)*

ΣΑΒΒΑΣ: Ας είν' ευλογημένη εκεί που βρίσκεται. Φαντάζομαι πως πολύ θα την ωφέλησαν αυτά τα βιβλία τη μακαρίτισσα τη γυναίκα σου.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Εμένα μου λες; Ξεχνούσε να μαγειρέψει, να πλύνει, να σκουπίσει... Κοντολογίς, άγιέ μου, κόντευε να μας φάει το σκουλήκι. Τελοσπάντων, καμιά φορά που λες, για να μη φεύγουμε απ' το θέμα μας, τύχαινε να ρίξω κι εγώ τα μάτια μου σ' εκείνα τα βιβλία κι έβλεπα και θαύμαζα τα κατορθώματα που έκαναν οι άγιοι πατέρες με τη φώτιση του Θεού, μα πού να το φανταστώ πως στην αμαρτωλή εποχή που ζούμε θ' αξιωνόμουνα εγώ ο ανάξιος ν' αναστηθώ! Ακόμα δε μπορεί να το χωρέσει ο νους μου!

ΣΑΒΒΑΣ: Σε νιώθω, τέκνον μου, σε νιώθω. Το ανθρώπινο μυαλό ποτέ δε φτάνει να συλλάβει το μεγαλείον του Θεού. Γι' αυτό μη σπάζεις άδικα το κεφάλι σου. Πίστευε μόνον, πίστευε *(πίνει).*

ΑΝΕΣΤΗΣ: Πιστεύω, πιστεύω, άγιέ μου, μα τα 'χω και χαμένα. Για έλα στη θέση μου τη στιγμή που έπεσες σαν κομήτης μπροστά μου. Τι 'θελες να κάνω; Νομίζεις πως μου τυχαίνουν κάθε μέρα τέτοια; Τα 'χασα. Όταν μάλιστα σ' άκουσα να μου λες: «Είμαι ο Άγιος Σάββας ο Μικρός», έ, τότε τα 'χασα περσότερο. Γιατί, να πω την αμαρτία μου, ούτε στις φυλλάδες της μακαρίτισσας σ' είχε πάρει το μάτι μου, ούτε και στην εκκλησιά άκουσα να σε μνημονεύουνε ποτέ.

ΣΑΒΒΑΣ, *χαϊδεύει με πραότητα τα γένια του:* Χμ, ναι, βέβαια, σ' αυτό έχεις δίκιο. Θα 'πρεπε να σου το 'χα πει πρωτύτερα. Έχω ένα σωρό προβλήματα να λύσω, μα ελπίζω πως με τη χάρη του Θεού και τη μακροθυμία του η υπόθεσή μου σύντομα θα βρει ένα καλό τέλος. Εγώ, τέκνον μου, έζησα σε τούτον εδώ τον τόπο πριν από πεντακόσια τόσα χρόνια. Από μικρό παι-

δί είχα καλογερέψει και πέρασα όλη μου τη ζωή ασκητικά, με νηστεία και προσευχή. Λίγο προτού πεθάνω είδα μέσα σε όραμα αγγέλους.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Αγγέλους με φτερά;

ΣΑΒΒΑΣ: Και βέβαια, με φτερά και μ' απ' όλα. Έπαιζαν τις ουράνιές τους κιθάρες και τραγουδούσανε τη δόξα του Θεού. Μετά, μια νύχτα ονειρεύτηκα τον Άγιο Σάββα το Μεγάλο.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Μεγάλη κι η χάρη του!

ΣΑΒΒΑΣ: Ο άγιος του Θεού, που ήταν συνονόματός μου, καθώς βλέπεις, γιατί κι εγώ μ' αυτό το όνομα είχα καλογερέψει, μου μίλησε πολύ φιλικά.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Τι μου λές;

ΣΑΒΒΑΣ: Ναι, και με παρακίνησε να βάλω τα δυνατά μου για ν' αγιάσω, λέει, και να πάρω με τον καιρό τη θέση του στο Συμβούλιο των Αγίων σα θα τον έπαιρνε πια το όριο ηλικίας και θ' αποσυρόταν.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Έτσι, ε;

ΣΑΒΒΑΣ: Δεν πρέπει, λέει, να σβήσει τ' όνομά μας. Το 'χει για κακό. Τελοσπάντων... για να μη σου τα πολυλογώ, τις μέρες που μου απομένανε, προτού πεθάνω, ακολούθησα κατά γράμμα τις συστάσεις του Αγίου Σάββα του Μεγάλου, ασκήτεψα σαν τον Άγιο Αντώνιο κι έπειτα...

ΑΝΕΣΤΗΣ: Έπειτα... έπειτα;

ΣΑΒΒΑΣ: Έπειτα πέθανα.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Αα, αυτό ήτανε;

ΣΑΒΒΑΣ: Όχι, το πράγμα δεν τελειώνει εδώ, γιατί απ' το θάνατό μου μέχρι σήμερα έχουν γίνει τόσα και τόσα. Η υπόθεσή μου πάει καλά, στους κύκλους των αγίων έχω πολλές συμπάθειες, κι οι ευσεβείς κάτοικοι της περιοχής μου με βοηθάνε με τον τρόπο τους. Πάντα με σεβασμό μιλούν για μένα, δεν έχω παράπονο. Λογαριάζω λοιπόν πως γρήγορα θα μπω στα βιβλία της εκκλησίας κι ιδού η απόδειξη. Ζήτησα από τον καλό Θεό

τη χάρη να σ' αναστήσω και δέχτηκε με πολλή προθυμία, τι άλλο θέλω; *(Πίνει.)*

ΑΝΕΣΤΗΣ: Πολύ σωστά. Εδώ έχουμε να κάνουμε μ' ένα κοτζάμ θαύμα. Δεν είναι παίξε γέλασε. Παναγία μου, μου 'ρχεται σύγκρυο σα σκέφτομαι πως ο πεθαμένος που ανάστησες ήμουν εγώ! Λοιπόν, για πες μου, άγιέ μου, πώς έγινε, αμέσως δέχτηκε ο Θεός να μ' αναστήσεις;

ΣΑΒΒΑΣ: Ε, όχι κι αμέσως αμέσως. Χρειάστηκε να κάνω αίτηση και να την καταθέσω στο αρμόδιο γραφείο τ' ουρανού.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Αίτηση... έκανες αίτηση;

ΣΑΒΒΑΣ: Και βέβαια έκανα αίτηση, και μάλιστα γραπτή και χαρτοσημασμένη.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Με ουράνιο χαρτόσημο;

ΣΑΒΒΑΣ: Ακριβώς, για να 'ναι έγκυρη. Έπειτα την κατέθεσα και φρόντισα να πάρω αριθμό πρωτοκόλλου *(παίρνει μεζέ)*. Ξέρεις τι γίνεται; Μπορεί να παραπέσει η αίτησή σου πουθενά και να σου πούνε μετά: «εμείς δεν έχουμε ιδέα». Έτσι είναι όλες αυτές οι ουράνιες υπηρεσίες. Τελοσπάντων η αίτησή μου έφτασε μέχρι το Θεό. Με δέχτηκε αμέσως *(χτυπά εμφαντικά το χέρι του στο τραπέζι)*. Δε χρειάστηκε να περιμένω στους ουράνιους διαδρόμους πάνω από 'να τέταρτο. Φυσικά ήταν το θέμα που τους ξύπνησε το ενδιαφέρον. Συγκινήθηκε, και πριν ανοίξω καλά καλά το στόμα μου είχαν αρχίσει δάκρυα να κυλούν στα θεϊκά του μάγουλα *(πιάνει το ποτήρι του)*. Λίγο κρασί;

ΑΝΕΣΤΗΣ, *με σπουδή*: Συμπάθα με, άγιέ μου, ξεχάστηκα *(βάζει κρασί)*.

ΣΑΒΒΑΣ: Μη το γεμίζεις. Δεν έχω σκοπό να μεθύσω. Έπειτα πρέπει να πίνουμε πάντα με μέτρο.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Όπως θέλεις, άγιέ μου, μα είναι και συνήθεια ξέρεις. Άλλος πίνει με το ποτήρι, άλλος πίνει με τη μισή. Ο μακαρίτης ο πατέρας μου λόγου χάρη, είχανε να το λένε πόσο

έπινε. Από τα πιο γερά ποτήρια του τόπου μας. Άντε στην υγειά μας.

ΣΑΒΒΑΣ: Στην υγειά μας και τα όπλα μας.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Στα όπλα μας είπες, άγιέ μου;

ΣΑΒΒΑΣ: Ναι, στα όπλα της ευλαβείας.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Αυτό, ναι. Γεια στο στόμα σου. Στα όπλα μας, στη νίκη. *(Στον εαυτό του.)* Ποιος το 'πε αυτό; Από ποιον τ' άκουσα; Α ναι, τώρα θυμάμαι. Λοιπόν, λοιπόν τι έγινε παρακάτω;

ΣΑΒΒΑΣ: Είχαμε μείνει εκεί που ο καλός Θεός συγκινήθηκε.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Συγκινήθηκε ε; Για φαντάσου, βρε παιδί μου. Συγκινήθηκε ο Θεός για μένα! *(Σηκώνεται ταπεινά.)* Κι εγώ ο καημένος είμαι ένας ανθρωπάκος. Σάμπως λιγόστεψε ο κόσμος που πέθανα;

ΣΑΒΒΑΣ, *του κάνει νόημα να καθήσει*: Πρόσεξε κάτι, τέκνον μου. Σωστά βέβαια μίλησες, ένας ανθρωπάκος είσαι και μάλιστα γέρος και, επί τη ευκαιρία, πόσων χρόνων είσαι, μπάρμπ' Ανέστη;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Να σου πω την αλήθεια δεν καλοθυμάμαι. Πάντως ξέρω καλά πως, όταν ζούσε η μακαρίτισσα η γυναίκα μου, την περνούσα εφτά χρόνια. Α ναι, και κάτι άλλο. Την αδελφή μου τη μικρότερη, που 'ναι παντρεμένη κάτου στο Βόλο κι έχει οχτώ παιδιά, την περνάω τέσσερα χρόνια.

ΣΑΒΒΑΣ: Τελοσπάντων, τελοσπάντων, η ηλικία δεν έχει και τόση σημασία με του Θεού τα μέτρα, αλλά μια και μιλάμε τώρα σαν άνθρωποι, θέλω να πω πως δικαιολογημένα θα 'λεγε κανείς: «Τα 'χε φάει τα ψωμιά του ο παππούλης».

ΑΝΕΣΤΗΣ: Έτσι, ε; Λοιπόν, άγιέ μου, αν έπαιρνε κανέναν το αυτί μου να το λέει αυτό, θα του 'σπαζα τα μούτρα. Όλα κι όλα, εμένα το λέει η καρδιά μου, έχω κουράγιο να φτάσω τα εκατό *(φαίνεται συγχυσμένος)*. Ακούς εκεί!

ΣΑΒΒΑΣ: Ναι, μα έλα που δε σε ρωτάνε οι άλλοι. Μόλις σε δούνε κι άσπρισες σου λένε κατάμουτρα: «Άντε, εσύ τώρα ξό-

φλησες, κάνε πέρα. Τόπο 'στα νιάτα». Αλλ' ας μη φεύγουμε απ' το θέμα μας. Ωραία, εσύ, το 'παμε, είσαι ένας ανθρωπάκος, μα είσαι και παιδί του καλού Θεού, κι ο Θεός αγαπάει τα καλά παιδιά του. Έπειτα, μήπως πέθανες όπως έπρεπε;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Και γιατί; Πέσανε κάτι σφαίρες μπαμ μπαμ και πάρ' τον κάτω το μπάρμπ' Ανέστη... τέζα! Τι 'θελες να τις κάνω τις σφαίρες σα μου τις ρίξανε; Σφαίρες είναι αυτές, δεν είναι στραγάλια.

ΣΑΒΒΑΣ: Αυτοί που σε σκότωσαν, παιδί μου, ήταν φιλοξενούμενοί σου. Είχαν ζητήσει τη φιλοξενία σου κι εσύ τους δέχτηκες.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Ναι, είν' αλήθεια. Τα λυπήθηκα τα καημένα τα παιδιά, έτσι που τα είδα ξεθεωμένα από την πείνα και το δρόμο ράγισε η καρδιά μου. Εδώ που τα λέμε, βέβαια, ήταν και τα πιστόλια τους στη μέση.

ΣΑΒΒΑΣ: Τους δέχτηκες με την καλή σου την καρδιά.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Τους φίλεψα το φαΐ και το κρασί μου.

ΣΑΒΒΑΣ: Ήπιες μαζί τους.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Ναι, για να μην τους χαλάσω το χατήρι.

ΣΑΒΒΑΣ: Έπαιξες την κιθάρα σου για χάρη τους.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Κι αυτό το έκανα.

ΣΑΒΒΑΣ: Κι ύστερ' απ' όλα αυτά εκείνοι οι ποταποί σηκώνονται και σε σκοτώνουν.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Τι να κάνουν οι καημένοι; Νόμισαν πως τους πρόδωσα.

ΣΑΒΒΑΣ: Κακώς. Αμ' το άλλο, το άλλο; Άκουσον άκουσον. Είχαν σκοπό οι ανόσιοι να εκμεταλλευτούνε το πτώμα σου.

ΑΝΕΣΤΗΣ, *σα ν' ανατριχιάζει*: Μπρ... πτώμα.

ΣΑΒΒΑΣ: Να σε κάνουν ήρωά τους, να σου φορέσουν τη στολή τους και να σε θάψουνε μ' αυτή.

ΑΝΕΣΤΗΣ, *διασκεδάζοντας*: Θα μου πήγαινε, άραγε;

ΣΑΒΒΑΣ, *τινάζεται απ' το κάθισμά του*: Νιώθεις λοιπόν πως με κατέλαβε ιερή αγανάκτηση.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Και με το δίκιο σου.

ΣΑΒΒΑΣ: Ακούς εκεί να θέλουν να σφετερισθούν ένα πτώμα, κάτι που μόνον ο Θεός έχει δικαίωμα να το κάνει. Είπα να τους τιμωρήσω εγώ κι είχα τον τρόπο μου, μα σκέφτηκα πως αυτό μόνον ο Θεός μπορεί να τ' αποφασίσει *(ξανακάθεται)*.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Ο Θεός όλα τα μπορεί.

ΣΑΒΒΑΣ: Έπειτα σκέφτηκα εσένα.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Και ήμουνα, φαντάσου, πεθαμένος!

ΣΑΒΒΑΣ: Σκέφτηκα... Αν μπορούσαν ν' αναστήσω αυτόν τον άνθρωπο, αν μπορούσα.

ΑΝΕΣΤΗΣ, *συγκινημένος*: Ακόμα δε μπορώ να το πιστέψω, σαν όνειρο μου φαίνεται.

ΣΑΒΒΑΣ: Κι έπειτα σκέφτηκα...

ΑΝΕΣΤΗΣ: Μα δεν κουράστηκες, άγιέ μου, να σκέφτεσαι; Εμένα, άμα σκεφτώ πολύ με πιάνει το κεφάλι μου.

ΣΑΒΒΑΣ: Είπα στον εαυτό μου: «Δεν κάνεις μια αίτηση στον καλό Θεό, να του ζητήσεις τη χάρη ν' αναστήσεις αυτό το καλό γεροντάκι, να το στήσεις πάλι στα πόδια του, και να διώξεις μακριά τους κακούς ανθρώπους που μαγαρίζουνε το σπίτι του;».

ΑΝΕΣΤΗΣ: Ποιος το περίμενε, ποιος το περίμενε!

ΣΑΒΒΑΣ: Κι έτσι ακριβώς έγινε *(σηκώνεται)*. Πήγα και στάθηκα μπροστά στο Θεό. *(Σηκώνει τα χέρια του παρακλητικά.)* «Μεγαλοδύναμε», του είπα, «ήρθα να σου προσπέσω ταπεινά και να σε παρακαλέσω να φανερώσεις άλλη μια φορά πόσο σοφός και δίκαιος είσαι, πατέρας στοργικός όλων των φτωχών και των κατατρεγμένων, ελεήμων και φιλάνθρωπος εις τους αιώνας των αιώνων...».

ΑΝΕΣΤΗΣ: Αμήν.

ΣΑΒΒΑΣ: Και τότε που λες ο Θεός, κουνώντας ανυπόμονα τα χέρια του και σφουγγίζοντας τα δάκρυά του, μου είπε: «Καλά, καλά... αυτά τα ξέρω, στο θέμα σου, παιδί μου, στο θέμα σου».

ΑΝΕΣΤΗΣ: Έτσι μπράβο, σβέλτες δουλειές.

ΣΑΒΒΑΣ: Καί τότ' εγώ είπα: «Μεγαλοδύναμε, στον τόπο που γεννήθηκα, στον τόπο που σε λάτρεψα, έγινε ένα αποτρόπαιο έγκλημα. Σκοτώθηκε φρικτά ένας αθώος. Δώσ' μου τη χάρη παντοδύναμε, να τον αναστήσω». Δεν καλοθυμάμαι τι έγινε μετά, θαρρώ πως τα μάτια του Θεού αντί για δάκρυα πέταξαν τώρα αστραπές οργής για τους απαίσιους δολοφόνους σου. Εν πάση περιπτώσει, έφυγα με την άδεια στην τσέπη. Έφυγα από τον ουρανό και ήρθα.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Και πώς ήρθες;

ΣΑΒΒΑΣ: Αόρατος. Στάθηκα από πάνω σου κι απλώνοντας τα χέρια μου *(απλώνει τα χέρια του. Ο μπάρμπ' Ανέστης σηκώνεται αυθόρμητα και του φιλά το χέρι).*

ΑΝΕΣΤΗΣ: Την ευχή σου. *(Ο άγιος τον ευλογεί, κι ο μπάρμπ' Ανέστης ξανακάθεται.)*

ΣΑΒΒΑΣ: Η πνοή του Θεού πέρασε που λες από τα χέρια μου κι άρχισε να ζεσταίνει το κορμί σου. Εδώ πρέπει να κάνω μια παρέκβαση. Ένας από τους στρατιώτες που φρουρούσαν την πόρτα σου άρχισε να νιώθει τι γίνεται.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Την ώρα που μ' ανάσταινες;

ΣΑΒΒΑΣ: Ναι. Χωρίς να μπορεί να δει βέβαια τι γίνεται, έβλεπε, έβλεπε...

ΑΝΕΣΤΗΣ: Τι μου λες;

ΣΑΒΒΑΣ: Ναι, μ' αυτά είναι ζητήματα παραψυχολογίας. Δεν επιμένω. Ύστερα που λες η πνοή του Θεού σου 'δωκε κίνηση, ζωντάνεψε τα μάτια σου, σε ξύπνησε, σηκώθηκες επάνω.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Μ' ένα κεφάλι τόσο! *(Κάνει μια εκφραστική κίνηση.)*

ΣΑΒΒΑΣ: Βγήκες έξω κι οι εχθροί σου το 'βαλαν στα πόδια σα λαγοί.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Φεύγουν κι ακόμα φεύγουν.

ΣΑΒΒΑΣ, *ξανακάθεται κάπως κουρασμένος*: Αχ, σα να μην είμαι στα καλά μου.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Λίγο κρασάκι ακόμα, άγιέ μου;

ΣΑΒΒΑΣ: Αν θέλεις *(κοιτά το ρολόι του, σηκώνεται)*. Πρέπει να πηγαίνω αμέσως. Άργησα κιόλας. Πω πω πω, μου διέφυγε. Έχουμε συνεδρίαση σήμερα.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Συνεδρίαση;

ΣΑΒΒΑΣ: Ναι, για κάποια μπερδεψοδουλειά ανάμεσα στον Άγιο Μάμαντα και τον Όσιο Πατάπιο. Πού να στα λέω τώρα...

ΑΝΕΣΤΗΣ: Αφού πρέπει να πηγαίνεις, άγιέ μου, τι να κάνουμε. Να ξέρεις όμως πως πολύ τη φχαριστήθηκα την παρέα σου *(σηκώνεται)*. Κρίμα μόνο που δεν είχα να σε φιλέψω τίποτ' άλλο.

ΣΑΒΒΑΣ: Μπα, δεν πειράζει, υγεία να 'ναι.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Πολύ σωστά. Άγια μίλησες. Υγεία... το κυριότερο. Υγεία και καλή καρδιά.

ΣΑΒΒΑΣ: Εσύ καθώς βλέπω, μπάρμπ' Ανέστη μου, έχεις καρδιά περβόλι.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Περβόλι, λέει; Ολόκληρος μπαξές με λογιών λογιών λούλουδα και μυριστικά, από βασιλικό μέχρι μολόχα.

ΣΑΒΒΑΣ: Την ευχή μου να 'χεις. Πίστευε στον καλό Θεό και μη φοβάσαι τίποτα.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Κάθε βραδάκι, προτού να κοιμηθώ, όλο και κάτι διαβάζω από τη σύνοψη.

ΣΑΒΒΑΣ: Μπράβο, σου συνιστώ το *Απόδειπνο Μικρό*.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Αυτό μ' έφαγε.

ΣΑΒΒΑΣ: Τι είπες, τέκνον μου;

ΑΝΕΣΤΗΣ: Τίποτα. Κάτι για τους πεθαμένους. Δηλαδή, θέλω να πω... για μένα, προτού μ' αναστήσει η χάρη σου.

ΣΑΒΒΑΣ: Πρώτα ο Θεός. Άντε λοιπόν, εγώ πηγαίνω και πρόσεξε. Όποιος χτυπήσει την πόρτα σου, θα τους ανοίξεις χωρίς φόβο. Αν σε ξανασκοτώσουν, εδώ είμαι εγώ.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Εντάξει, μείνε ήσυχος.

ΣΑΒΒΑΣ: Η ειρήνη του Θεού μαζί σου. *(Σκοτάδι.)*

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Ο μπάρμπ' Ανέστης κοιμάται στο τραπέζι του, όπως τον αφήσαμε στο τέλος της πρώτης σκηνής. Φαίνεται πως ονειρεύεται, γιατί τον ακούμε να μουρμουρίζει.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Πάει, χάθηκε σαν καπνός. *(Ξυπνά, σηκώνει το κεφάλι του, κοιτά εμπρός του ζαλισμένος.)* Χάθηκε. *(Κοιτά γύρω του την κάμαρα. Αναπηδά. Στηρίζεται με τα δυο του χέρια στο τραπέζι.)* Όνειρο ήταν. Ονειρεύτηκα *(σηκώνεται πιο ήσυχα)*. Α... ήταν όνειρο λοιπόν. Με πήρε ο ύπνος στο τραπέζι ποιος ξέρει για πόση ώρα! *(Κοιτά το ρολόι του.)* Χμ... δώδεκα κιόλας. Κι ακόμα να στρώσω. Παράξενο όνειρο! Πρώτη μου φορά είδα στον ύπνο μου τέτοια πράματα. Κύριε ελέησον! Κρίμα να μην έχω τη μακαρίτισσα να μου τα ξηγήσει. Εκείνη ήταν άσσος σ' αυτά. Σωστός Καζαμίας. Για φαντάσου! Με σκοτώνουν, λέει, κι έπειτα ο Άγιος Σάββας ο Μικρός μ' ανασταίνει. Μα ποιος είν' αυτός; Δεν τον ξέρω. Για στάσου! Μπορεί να μ' ακούσει τούτη τη στιγμή. Συμπάθα με, άγιέ μου, αν μ' ακούς, μα τα 'χω χαμένα. Τέτοιο όνειρο πρώτη μου φορά. Μα τι να πιστέψεις; Πως σε σκοτώνουν στα καλά καθούμενα κι έπειτα πως σ' ανασταίνουν; Δεν είμαστε καλά. Γιατί, τελοσπάντων, το ένα κάτι πάει κι έρχεται. Άνθρωποι είμαστε. Μας σκοτώνουν. Μα το άλλο, σα λίγο πονηρό μου φαίνεται. Να σ' αναστήσουν... Γίνονται τέτοια πράματα σήμερα; Κι όμως, τα όνειρα, λέει, είναι προφητικά, σου μηνάνε, λέει, τι θα σου τύχει. Λες να 'ναι και το δικό μου όνειρο τέτοιο; Να με σκοτώσουν... μπρ... όχι, δε θέλω, δε θέλω *(ταχτοποιεί το τραπέζι του)*. Μπερδεμένα πράματα, πολύ μπερδεμένα *(χτύπημα στην πόρτα)*. Ποιος διάολος είναι τέτοια ώρα; *(Θυμάται.)* Αα το όνειρο! *(Φέρνει το χέρι στο στόμα με αμηχανία.)* Και τώρα τι να κάνω; *(Δεύτερο χτύπημα.)* Ο άγιος μου 'πε ν' ανοίξω χω-

ρίς φόβο. *(Το σκέπτεται λίγο. Με απόφαση.)* Όχι, όχι, δε θ' ανοίξω, θα πολεμήσω *(χτύπημα τρίτο πιο δυνατό).* Όμως με τι; Κάτι θα βρω στην κουζίνα. Θα οχυρωθώ εκεί.

ΦΩΝΗ *(Απόξω)*: Ανοίχτε αμέσως, θα σπάσουμε την πόρτα.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Δεν ανοίγω, είναι αργά.

ΦΩΝΗ *(Απόξω)*: Θα σπάσουμε την πόρτα.

ΑΝΕΣΤΗΣ: Αν σας βαστάει, σπάστε την *(κάποιος σπρώχνει την πόρτα).* Θα μπω στην κουζίνα. Θα οχυρωθώ εκεί. Και θα πολεμήσω *(είν' έτοιμος να μπει στην κουζίνα).* Αα δεν την ξαναπαθαίνω εγώ. Με συμπαθάς, άγιέ μου, αλλά δε θα σου κάνω το χατήρι να μ' αναστήσεις. Τι δηλαδή... θα πεθάνω εγώ για να κάνεις εσύ τη δουλειά σου; Δε γίνεται, όχι, δε γίνεται *(μπαίνει στην κουζίνα ενώ η πόρτα τραντάζεται από τα χτυπήματα. Σκοτάδι).*

ΤΕΛΟΣ

Ο ΚΥΡ ΑΝΤΩΝΗΣ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ο κυρ Σταμάτης, 45 χρονών
Η κυρά Φανή, 50 χρονών
Η Μερόπη, περίπου 30 χρονών
Ο κυρ Αντώνης, περίπου 40 χρονών

ΤΟ ΣΚΗΝΙΚΟ

Μια λαϊκή αυλή, στην Αθήνα, με δυο πεζούλια και μερικά σκαμνιά. Κάπου εκεί αφημένη και μια αθλητική εφημερίδα.

Ακούγονται απέξω φωνές παιδιών): Παιδιά, ο κυρ Αντώνης... έρχεται ο κυρ Αντώνης. *(Ρυθμικά.)* Κυρ Αντώνη... κυρ Αντώνη... έλα να παίξουμε, κυρ Αντώνη. *(Σιωπή. Φαίνεται πως ο κυρ Αντώνης τους λέει κάτι που δεν το ακούμε. Έπειτα δυνατά):* Ζήτω...! *(Ρυθμικά.)* Κυρ Αντώνη μου, σ' αγαπούμε και μαζί σου τ' άστρα μετρούμε... *(Σβήνουν οι φωνές, ενώ ο κυρ Σταμάτης βγαίνει απ' την πόρτα του στην αυλή με πυτζάμες και παντούφλες, τρίβοντας τα μάτια του.*

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Μωρέ, μπράβο... άκου άκου φασαρία που κάνουν τ' αφιλότιμα, σηκώσανε τον κόσμο στο ποδάρι!

ΦΑΝΗ, *βγαίνει απ' τη δική της πόρτα μ' ένα πλεχτό στα χέρια:* Πάλι σε ξυπνήσανε τα παιδιά, κυρ Σταμάτη;

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Μα δεν άκουσες τι γίνηκε τώρα δα... πανζουρλισμός! Τι τα πιάνει κι αυτή την ώρα μάλιστα... δεν έχουνε μανάδες να τα μαζέψουνε; *(Κάθεται στο πεζούλι.)*

ΦΑΝΗ: Έτσι εύκολα μαζεύονται, θαρρείς, τα παιδιά, κυρ Σταμάτη μου... δεν έχεις εσύ και δεν ξέρεις.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Μωρέ, ας είχα εγώ και σου 'λεγα... θα 'πεφτε ξύλο μετά μουσικής. *(Παίρνει ράθυμα την εφημερίδα.)* Μα για ποιον Αντώνη λέγανε... τον κυρ Αντώνη το μάστορα που 'χουμε δω μέσα;

ΦΑΝΗ: Ναι, γεια σου. Δεν το ξέρεις; Έχουνε τρελαθεί μαζί του τα παιδιά. Κάθε τέτοια ώρα που γυρνάει απ' τη δουλειά του... συναγερμός! Ορμούνε απάνω του... τον αρπάνε από τα ρούχα, και πού να ξεκολλήσουν...!

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Μα τι, λόγο κάθεται και βγάζει στα πιτσιρίκια ο ευλογημένος;

ΦΑΝΗ: Καλέ, παραμύθια τους λέει. *(Κάθεται σ' ένα σκαμνί.)* Σου ξεφουρνίζει κάτι ιστορίες που ούτε η μακαρίτισσα η θεια μου η Γιαννούλα, θιος σχωρέστηνε, δε θα μπορούσε να σκεδιάσει. Και τι όμορφα που τα λέει! Αφού κι εγώ, ανοίγει η καρδιά μου να τον ακούω αυτόν τον άνθρωπο! Πού τα βρίσκει;

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Έπρεπε να το φανταστώ. Αφού τις λέει και σε μας τις ιστορίες του γιατί να μην τις πει στα πιτσιρίκια; Μα πού είναι τώρα, πού πήγανε; Δεν ακούω τίποτα απ' έξω.

ΦΑΝΗ: Θα τον τράβηξαν μέχρι το ζαχαροπλαστείο να τους τρατάρει τίποτα. Είναι βλέπεις και γαλαντόμος. Έτσι σκορπάει τα λεφτά του, στα δώρα και το κρασί.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Α, ναι, στο κρασί είναι πολύ μερακλής ο κυρ Αντώνης, από τους λίγους ανθρώπους που ξέρουνε να πίνουνε, τον έχω κάνει παρέα και τον ξέρω, στο κρασί δεν το 'νε πιάνει κανείς, σου παρουσιάζει κάτι πράματα...!

ΦΑΝΗ: Δε βαριέσαι, κυρ Σταμάτη μου, ή μεθυσμένος ή ξεμέθυστος, αυτός μάτια μου ζει σ' έναν άλλον κόσμο. Κι όταν ακόμα σου μιλάει για τις πίκρες του, λες και το πάει αλλού, σαν ονειροπαρμένος δείχνει.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Βέβαια, ό,τι και να πεις, είναι παράξενος άνθρωπος! Μα ποθε κρατάει η σκούφια του αλήθεια;

ΦΑΝΗ: Σάματις ξέρω κι εγώ; Κάτι μου 'χε λεγομένο κάποτε...

πως τάχα η μάνα του απόθανε στη γέννα, πως ο πατέρας του δεν του στάθηκε καλός, μα δε θυμούμαι τίποτ' άλλο. Εδώ σε τούτη την αυλή έχει από πέρσι τον Απρίλη, κι όλους αυτούς τους μήνες, αν το πρόσεξες, δε σήκωσε κεφάλι απ' τη δουλειά του, ούτε μια μέρα. Σα σκυλί δουλεύει. Και να πεις πως έχει φαμίλια να ζήσει... έτσι τα σκορπάει!

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Παράξενος άνθρωπος...!

ΦΑΝΗ: Ένα πρωί έτυχε να περάσω από 'να δρόμο και κει τον πήρε το μάτι μου την ώρα που δούλευε σε μια πολυκατοικία. Να τόνε βλέπεις να πηδάει τις σκαλωσιές σα ζαρκάδι... Στάθηκα από κάτω και τόνε κοίταζα, μέχρι που μ' είδε, κατέβηκε, είπε να με κεράσει καφέ. Κυρ Αντώνη μου, του λέω, χαρά στη γυναίκα που θα σε πάρει, τέτοιο δουλευτή ποια δε θα τον ήθελε; Εκεί σα να συννέφιασε το πρόσωπό του. Έμεινε λίγη ώρα σιωπηλός, κι έπειτα γύρισε και μου 'πε: «Μη με κοιτάς που παλεύω έτσι, κυρά Φανή. Δεν είναι για το ψωμί, ούτε θα 'ναι για τη γυναίκα, αν είναι τυχερό μου να παντρευτώ... Εγώ δουλεύω για το μεράκι».

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Για το μεράκι, ε...!

ΦΑΝΗ: Ναι, έτσι ακριβώς, για το μεράκι!

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Κάτι του λείπει αυτουνού του ανθρώπου... κάτι του λείπει!

ΦΑΝΗ: Θέλει και ρώτημα, κυρ Σταμάτη μου, αυτό του λείπει· μια γυναίκα.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Λες να 'ν' αυτό;

ΦΑΝΗ: Αυτό 'ναι, κι ας μη το καταλαβαίνει. Τι τα θες, κυρ Σταμάτη μου. Η μοναξιά είναι δύσκολη! Να μην έχεις έναν άνθρωπο δίπλα σου, να σου παρασταθεί στον πόνο σου; Μα και να σου ράψει ένα κουμπί, που λέει ο λόγος, να σου ψήσει τον καφέ. Βάζω στοίχημα πως να, τώρα θα βγει κι η γυναίκα σου με τα φλυτζάνια.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Μπα... λείπει από νωρίς στην αδελφή της που 'ναι αδιάθετη. Απόψε είμαι μπεκιάρης.

ΦΑΝΗ: Βλέπεις, αν ήταν εδώ η Ερασμία, θα 'χες τώρα τον ωραίο καφέ σου. Μα μη στεναχωριέσαι, όπου να 'ναι θα βγει η Μερόπη να κάνει τον καφέ σ' όλους μας. Αχ, να, πάρε και τούτη την κοπέλα για παράδειγμα. Χρυσή καρδιά, κι ακόμα ανύπαντρη!

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Ε, θά 'ρθει κι η δική της ώρα.

ΦΑΝΗ: Μακάρι, γιατί 'ναι καλό κορίτσι. Μα ποιος να την κοιτάξει κι αυτήν, έτσι που έμεινε πεντάρφανη! Αχ, είναι κακό να μένεις μονάχος σου στη ζωή. *(Μπαίνει ο κυρ Αντώνης με το σακάκι του ριγμένο στον ώμο. Φαίνεται κουρασμένος.)*

ΑΝΤΩΝΗΣ: Καλησπέρα!

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Καλησπέρα!

ΦΑΝΗ: Καλησπέρα!

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Τι γίνεσαι, κυρ Αντώνη, σου αδειάσανε πάλι τις τσέπες τα πιτσιρίκια;

ΑΝΤΩΝΗΣ, *χαμογελάει*: Δε βαριέσαι, αν είναι να δίνω σε κάποιον, ας είναι τα παιδιά. Ξέρουν εκείνα να παίρνουν.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Κάτι βαρύθυμο σε βλέπω. Θα δούλεψες πολύ σήμερα.

ΑΝΤΩΝΗΣ, *κοιτάει ένα γύρω για να βρει κάπου να καθήσει*: Ναι, δούλεψα και σήμερα... πολύ.

ΦΑΝΗ: Κάτσε, κυρ Αντώνη μου, εδώ, να πάρεις μιαν ανάσα. *(Αυτός πάει να καθήσει στο άλλο πεζούλι.)* Να, όπου να 'ναι θα βγει η Μερόπη να μας ψήσει τον καφέ. Καλή της ώρα η καημένη. Χρυσή καρδιά! *(Σηκώνεται.)* Πάω κι εγώ να φέρω μια καρέκλα, δε με βολεύει το σκαμνί. *(Βγαίνει.)*

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Πώς πάει η δουλειά; Μου φαίνεται πως το παράκανες πια, κυρ Αντώνη, παραδουλεύεις.

ΑΝΤΩΝΗΣ, *στοχαστικά*: Ναι, έτσι λένε.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Τι χτίζετε τώρα με το συνεργείο;

ΑΝΤΩΝΗΣ: Μια πολυκατοικία, στην οδόν Ευριπίδου. Μα πάει, τέλειωσε κι αυτή σήμερα. Ένα άσπρισμα θέλει απέξω κι είναι έτοιμη, προς παράδοσιν.

ΦΑΝΗ, *βγαίνει με την καρέκλα*: Τέλειωσ' η πολυκατοικία... τόσο γρήγορα; Μα δεν είναι μήνας που την πιάσατε.

ΑΝΤΩΝΗΣ, *γελάει*: Φαίνεται πως την πήραμε από φιλότιμο, κυρά Φανή, και την τελειώσαμε πριν απ' την ώρα της.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Πριν απ' την ώρα της... γιατί; Ήταν να γίνει πιο ψηλή;

ΑΝΤΩΝΗΣ: Όχι, εγώ την ήθελα ψηλότερη. Μα δε μ' αφήσανε να προχωρήσω. Και τα 'χα δώσει όλα τούτη τη φορά. Ανέβαινα όλο ανέβαινα, και φούσκων' η καρδιά μου, μα κάποτ' ένα χέρι έπεσε στον ώμο μου. Σταμάτα, κυρ Αντώνη, μου λέει, ως εδώ ήτανε.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Βέβαια, υπάρχει νόμος που κανονίζει το ύψος στις οικοδομές. Προχτές το διάβασα στην εφημερίδα.

ΑΝΤΩΝΗΣ, *με έξαψη*: Και ποιος με λογαριάζει εμένα... ποιος βλέπει το δικό μου νόμο που λέει να χτίζω όλο και πιο ψηλά;

ΦΑΝΗ: Δε βαριέσαι, κυρ Αντώνη μου, θα ξαναχτίσεις πάλι και πάλι. Αυτή 'ναι η δουλειά σου.

ΑΝΤΩΝΗΣ: Αχ, να μπορούσα να φτάσω τα σύννεφα... να χτίσω κάτι ως τα σύννεφα.

ΦΑΝΗ: Να κάνεις κανένα πύργο της Βαβέλ... να οργιστεί ο Θεός να μας κάψει...

ΑΝΤΩΝΗΣ: Ο Θεός, ναι, αυτόν θέλω να δω κι εγώ, να τονε δω κατά πρόσωπο, αν υπάρχει πουθενά.

ΦΑΝΗ: Υπάρχει, λέει... Πανταχού παρών, άνοιξε το ευαγγέλιο να δεις. *(Βγαίνει η Μερόπη με καφέδες σ' έναν δίσκο.)* Α, να κι η Μερόπη με τους καφέδες. Αυτή θα μας τα πει καλύτερα.

ΜΕΡΟΠΗ: Σας άκουσ' από μέσα κι έψησα μάνι μάνι τον καφέ. *(Ακουμπά το δίσκο σ' ένα σκαμνί.)* Τι τρέχει;

ΜΕΡΟΠΗ: Να, η πολυκατοικία που 'χτιζε ο κυρ Αντώνης τέλειωσε. Δεν πάει παραπάνω. Κι ο καλός σου το πήρε βαριά. Πες του και συ τίποτα. Παρηγόρησέ τον.

ΜΕΡΟΠΗ, *ντροπαλά*: Εγώ τι να πω! *(Θέλει ν' αλλάξει το θέ-*

μα.) Πάρτε τον καφέ σας. Για σένα, κυρ Σταμάτη είναι τούτος ο βαρύς με ολίγην. Ξέρω που τον θέλεις έτσι.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Α, μπράβο! Θα 'χεις ακούσει που μαλώνω με τη γυναίκα μου, γιατί ποτέ της δεν καταφέρνει να μου τον ψήσει όπως τον θέλω.

ΦΑΝΗ: Παραπονιάρη εσύ...!

ΜΕΡΟΠΗ: Τούτος για την κυρά Φανή. Ο γλυκός.

ΦΑΝΗ: Γεια στα χεράκια σου, Μερόπη μου.

ΜΕΡΟΠΗ: Και τούτος... ο πικρός για τον κυρ Αντώνη.

ΑΝΤΩΝΗΣ: Σ' ευχαριστώ, Μερόπη, είσαι πολύ καλή.

ΦΑΝΗ, *με σημασία*: Τον πικρόν έδωσες στον κυρ Αντώνη, ε... αχ, όποιος αγαπάει παιδεύει! Έτσι είναι.

ΑΝΤΩΝΗΣ: Τι έχεις στο νου σου, κυρά Φανή;

ΜΕΡΟΠΗ: Η κυρά Φανή όλο και κάτι έχει στο νου της. Αυτό πια το ξέρουμε.

ΦΑΝΗ: Καλά, καλά πράματα έχω στο νου μου. Θα τα δείτε τώρα που θα σας πω τον καφέ.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Καλά... προτού να τον πιούμε ξέρεις τι θα πεις;

ΦΑΝΗ: Κάτι μου λέει πως τα ριζικά καποιανών εδώ έχουνε πάρει καλό δρόμο. Για να δούμε, για να δούμε. Κι ας έχει καημό στην καρδιά του ο κυρ Αντώνης. Σύννεφο είναι και θα σκορπίσει.

ΜΕΡΟΠΗ: Καημό, τι καημό;

ΦΑΝΗ: Δεν τα 'παμε, για την πολυκατοικία που τελείωσε, που δεν πάει παραπάνω. Πες κάτι ντε και συ, παρηγόρησέ τον.

ΜΕΡΟΠΗ: Ποιος μπορεί να πει τίποτα στον κυρ Αντώνη; Μόνο να τον ακούμε μπορούμε.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Σωστά. Μα να που βουβάθηκε. Μόλις που λέει κάτι.

ΑΝΤΩΝΗΣ: Πάει εκείνος ο καιρός που μ' ακούγατε. Από δω και πέρα άλλοι θα μιλούνε για μένα. Πήρα την απόφασή μου.

ΜΕΡΟΠΗ, *με ανησυχία*: Να σωπάσεις; Αχ, όχι, κυρ Αντώνη.

Εσύ μας στηρίζεις με τα λόγια σου. Μας δίνεις κουράγιο, και ξέρεις πόσο σ' αγαπούμε.

ΦΑΝΗ: Ψέματα... δεν σ' αγαπούμε; Το λέει και το τραγούδι που σου 'χουν βγάλει τα παιδιά εδώ στη γειτονιά. Όμορφο τραγούδι.

ΑΝΤΩΝΗΣ: Το ξέρεις ολόκληρο, κυρά Φανή;

ΦΑΝΗ: Θαρρώ πως όχι. Μα θέλω να το μάθω. Έχει ωραία λόγια. Εκεί στο τέλος το χάνω. Πώς τελειώνει αλήθεια;

ΑΝΤΩΝΗΣ, *με σημασία*: Θα το μάθεις το γρηγορότερο. Μην ανησυχείς.

ΦΑΝΗ: Μέχρι να παντρευτείς πάντως θα το 'χω μάθει και θέλω να το τραγουδήσω εγώ στο γάμο σου. Γιατί, εδώ που τα λέμε, καιρός σου είναι πια να βρεις και συ μια γυναίκα. Να νοικοκυρευτείς. Έτσι δεν είναι, Μερόπη μου, καλά δεν του λέω;

ΜΕΡΟΠΗ, *στενάχωρα*: Δεν ξέρω. Ο καθένας αποφασίζει μόνος του, αυτό λέω εγώ. Πάω να φέρω μια καρέκλα. *(Βγαίνει.)*

ΦΑΝΗ: Μη χειρότερα. Καλέ, μήπως τον υποχρέωσα; Ένα λόγο είπα. Αυτός είναι και ο προορισμός του ανθρώπου.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Δε βαριέσαι... και μεις που παντρευτήκαμε τι καταλάβαμε;

ΦΑΝΗ: Αχ, και να σ' άκουγ' η γυναίκα σου από καμιά μεριά...

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Θα μου πετούσε κάνα πιάτο στο κεφάλι. Αυτό δε θες να πεις; Ναι, η Ερασμία πιστεύει φανατικά στο γάμο, αυτό όμως δεν της κρατάει το χέρι, όταν είναι να μου ρίξει τίποτα.

ΦΑΝΗ: Ε, μα έτσι είναι. Τη μια θα μαλώστε. Την άλλη θ' αγαπήστε. Τι διάβολο... αντρόγυνο δεν είσαστε; Εγώ και γέρος που ήταν ο άντρας μου ο συχωρεμένος, δεν τον αλησμονάω.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Ξέρεις τι είπε ένας σοφός; Ο γάμος, λέει, είναι ένα κλουβί. Όποιος είναι μέσα θέλει να βγει απέξω, κι όποιος είναι απέξω θέλει να τρυπώσει μέσα.

ΦΑΝΗ: Εκείνοι οι σοφοί χαλάσανε τον κόσμο! Εγώ ένα ξέρω. Ο

άνθρωπος δεν πρέπει να 'ναι μονάχος!

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Κυρ Αντώνη, πες και συ κάτι. Δεν κοιτάς που η κυρά Φανή το 'βαλε πείσμα να μην αφήσει κανένα λεύτερο;

ΑΝΤΩΝΗΣ: Το ξέρω πως ό,τι λέει η κυρά Φανή απ' την καλή της την καρδιά το λέει. Μόνο που η μοίρα του ανθρώπου είναι σκοτεινή. Αχ, από πού ερχόμαστε και πού πάμε. Ποιος θα μου το πει; Βλέπουμε όνειρα τη νύχτα, τα παίρνει ο αγέρας το πρωί. Καθόμαστε. Τα λέμε στους άλλους. Παλεύουμε να τα κρατήσουμε. Ζητάμε κι άλλα όνειρα· κι άλλα κι έπειτα πίνουμε.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Αλήθεια, θα το πιούμε το κατοστάρι απόψε, κυρ Αντώνη;

ΑΝΤΩΝΗΣ: Συμπάθα με, κυρ Σταμάτη, δεν έχω διάθεση. Ένας βάρος έχω στην καρδιά μου απόψε και δε θέλω, δε θέλω να ξεχάσω όπως κάθε φορά. Δε θέλω να πιω. Θέλω να σηκώσω αυτό το βάρος μια και καλή. Κουράστηκα, πια, κουράστηκα. Ούτε στη δουλειά μου βρίσκω ανακούφιση. Δε μ' αφήνουνε να προχωρήσω. Θέλω να χτίσω κάτι ψηλό, κάτι πολύ ψηλό, και με κόβουνε στη μέση.

ΦΑΝΗ: Για το καλό σου. Τι θαρρείς, απ' τα ψηλά γκρεμίζεται κανείς και πέφτει.

ΑΝΤΩΝΗΣ: Ας γκρεμιστώ, λοιπόν, ας πέσω. *(Σηκώνεται.)* Πάω... να κοιμηθώ.

ΜΕΡΟΠΗ, *που έχει ξαναβγεί. Δραματικά*: Κυρ Αντώνη...!

ΑΝΤΩΝΗΣ, *στρέφει το βλέμμα του. Μικρή σιωπή*: Έχεις τίποτα να μου πεις, Μερόπη;

ΜΕΡΟΠΗ: Ναι. Προσευχήσου, κυρ Αντώνη, προσευχήσου... όπως κάθε φορά.

ΑΝΤΩΝΗΣ, *με έξαψη*: Μα σε ποιον, σε ποιον να προσευχηθώ; Η καρδιά μου είναι στεγνή. Μονάχα μια φωτιά μου καίει τα σπλάχνα.

ΜΕΡΟΠΗ: Είναι μια μεγάλη και δυνατή φωτιά, κυρ Αντώνη. Μην την σβήσεις.

ΑΝΤΩΝΗΣ: Μα δε μπορώ ν' αντέξω άλλο, δε μπορώ. *(Ξαφνικά.)* Μερόπη, βοήθησέ με.

ΜΕΡΟΠΗ, *περίτρομη*: Να σε βοηθήσω... εγώ...

ΑΝΤΩΝΗΣ: Ναι, συ θα μπορέσεις. Πάρε την εσύ τούτη τη φωτιά, κράτησέ την αναμμένη.

ΜΕΡΟΠΗ: Μα πώς, Θεέ μου, πώς... πες μου τι να κάνω.

ΑΝΤΩΝΗΣ: Εσύ ξέρεις... εσύ ξέρεις. *(Βγαίνει στην κάμαρά του.)*

ΦΑΝΗ: Τα 'χω χαμένα. Πάντως σα να μου φαίνεται, Μερόπη μου, πως ο κυρ Αντώνης ζήτησε το χέρι σου. Τι λες και συ, κυρ Σταμάτη;

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Κάτι τέτοιο μου φάνηκε και μένα. Μα είναι τρόπος αυτός; *(Ξαναπαίρνει ράθυμα την εφημερίδα.)*

ΜΕΡΟΠΗ, *σ' όλα όσα λέει παρακάτω είναι σα να χρησμοδοτεί*: Ναι, μου προτείνει γάμο, είναι αλήθεια!

ΦΑΝΗ: Άντε, λοιπόν, κουνήσου και συ. Δε βλέπεις που σ' έχει ανάγκη;

ΜΕΡΟΠΗ: Ναι, του χρειάζομαι. Μα όχι έτσι, όχι έτσι.

ΦΑΝΗ: Τι όχι έτσι... μα τι λέει αυτό το κορίτσι, δεν καταλαβαίνω.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Βρε μυστήριο που 'ναι ο άνθρωπος! Τι έφυγε τρεχάτος ο κυρ Αντώνης;

ΦΑΝΗ: Πάει, λέει, να κοιμηθεί.

ΜΕΡΟΠΗ: Τώρα προσεύχεται. Το νιώθω. Προσεύχεται για μια φορά ακόμη.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Οι άντρες δεν πρέπει να προσεύχονται. Μόνον οι γριές για την ψυχή τους και τα κορίτσια σ' ώρα γάμου.

ΦΑΝΗ: Όχι, καλό είναι να κάνουμ' όλοι την προσευχή μας. Εγώ τον είχα βάλει κανα δυο φορές το μακαρίτη. Μα ο κυρ Αντώνης ο δύσμοιρος πού να προσευχηθεί... Ή στην εκκλησιά προσεύχεται κανείς ή μπρος στα εικονίσματα. Εκείνος ένα κρεβάτι έχει όλο κι όλο...

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Κι ένα κανάτι που βάζει το κρασί.

ΜΕΡΟΠΗ: Ήμουν μικρή, πολύ μικρή, παιδούλα, σαν είδα εκείνη τη τσιγγάνα. Βγήκε μέσα από το λιοπύρι, μ' άρπαξε το χέρι και μου 'πε: «Ο άντρας σου, κοπέλα μου, θα πεθάνει προτού τον γνωρίσεις». Ποτέ μου δεν κατάλαβα. Μα τώρα το νιώθω... Ω Θεέ μου! θα πεθάνει, θα πεθάνει, απόψε!

ΦΑΝΗ: Χριστός και Παναγιά. Ποιος θα πεθάνει, καλέ;

ΜΕΡΟΠΗ: Εκείνος, δε θα σηκωθεί το πρωί!

ΦΑΝΗ: Δεν καταλαβαίνω. *(Στον κυρ Σταμάτη.)* Για τον κυρ Αντώνη λέει;

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Κατά πως φαίνεται.

ΦΑΝΗ: Δάγκωσε τη γλώσσα σου, κορίτσι μου. Τρελάθηκες; Άκου, λέει, δε θα σηκωθεί το πρωί... Και τι θα κάνει που δε θα σηκωθεί; Αυτός, μάτια μου, προτού λαλήσουν τα κοκόρια θα 'ναι πάνω. Θα 'χει κόψει το σάκο στον ώμο του, και θ' ακούς τα παπούτσια του στις πλάκες του δρόμου.

ΜΕΡΟΠΗ: Τ' όνειρο που θα δει απόψε θα 'ναι μεγάλο. Θα τον κρατήσει κοιμισμένον για πάντα. Ω, δε μπορώ, δε μπορώ να τον σταματήσω, δεν έχω το δικαίωμα. Μα πώς φοβούμαι, Θε μου· θα τα καταφέρω... θα μπορέσω να φυλάξω τη μνήμη του... θα μάθω να χτίζω, όπως αυτός;

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Να χτίζεις... *(Γελάει.)* Χα, χα, χα... σκληρή δουλειά, Μερόπη μου, δεν κάνει για γυναίκα.

ΜΕΡΟΠΗ: Ναι, νιώθω τόσο αδύνατη... τόσο αδύνατη... Μα τότε γιατί μου 'πε πως ξέρω... Γιατί με διάλεξε; Φαίνεται πως με λογαριάζει. Α, πώς χτυπά η καρδιά μου... σα να βλέπω τώρα τη μοίρα μου κατά πρόσωπο. Κι όμως είμαι μια αδύνατη γυναίκα, τίποτ' άλλο. Θεέ μου, γιατί να γεννηθώ γυναίκα; *(Βγαίνει γρήγορα.)*

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Μεγάλο λόγο είπε η Μερόπη.

ΦΑΝΗ: Και πικρό. Ασέβεια στο Θεό. Αφού ο Θεός της είπε να είναι γυναίκα.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Λες να 'χε κανένα ιδιαίτερο λόγο ο πάνσοφος;

ΦΑΝΗ: Ο Θεός ξέρει τι κάνει. Μα άκουσες τι είπε η Μερόπη; Μια γύφτισσα, λέει, της προφήτεψε πως ο άντρας της θα πεθάνει προτού να τον γνωρίσει. Τι 'θελε να πει;

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Ο Θεός κι η ψυχή της! Πάντως κάτι παράξενο συμβαίνει εδώ, έτσι μου φαίνεται. Λες να μας βρει κανένα ξαφνικό; Λείπει κι η Ερασμία...

ΦΑΝΗ: Τι ξαφνικό... Κακό θέλεις να πεις; Χτύπα ξύλο, χριστιανέ μου.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Μα, δεν είδες εκείνη τη σκοτεινιά στο μούτρο του κυρ Αντώνη, και κείνη τη φωτιά στα μούτρα της Μερόπης;

ΦΑΝΗ: Ναι, σα να μου φαίνεται πως κι εγώ τα είδα, έχεις δίκιο. *(Με άλλο ύφος.)* Μα το σπουδαίο είναι που τη ζήτησε. Τά 'κουσες και μόνος σου. Μη μου πεις. Το προξενιό μου πετυχαίνει! Σου είμαι εγώ μια...! Με το πες πες τους κατάφερα...!

ΤΕΛΟΣ

ΤΟ ΛΑΧΕΙΟ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ο κυρ Αγγελής, ένα ξερακιανό γεροντοπαλίκαρο γύρω στα πενήντα. Οι οξείς ρευματισμοί του του επέτρεψαν να πάρει τη σύνταξή του πιο νωρίς απ' το κανονικό.

Η Μαρούλα, κόρη σαρανταπέντε ετών, πτωχή τω πνεύματι μα ικανή στο νοικοκυριό της. Είναι η υπηρέτρια του κυρ Αγγελή, εκείνος όμως επιμένει να την λέει οικονόμο του.

ΤΟ ΣΚΗΝΙΚΟ

Το σκυθρωπό δωμάτιο του κυρ Αγγελή με την πόρτα δεξιά και το παράθυρο στο βάθος.

Ο κυρ Αγγελής κάθεται στο τραπέζι του και σκαλίζει κάτι χαρτιά.

ΑΓΓΕΛΗΣ, *μονολογεί*: Πού είναι κείνο το ένταλμα... ορίστε καμώματα! Για να περάσεις απ' το 'να πεζοδρόμιο στο άλλο πρέπει να πληρώσεις... έκανες παράβαση σου λένε, δεν περίμενες ν' ανάψει το πράσινο και δε σε ρωτούν τι σκοτούρες μπορεί να 'χεις εσύ κείνη την ώρα... πού καταντήσαμε, πού καταντήσαμε! *(χτυπάει η πόρτα)*. Εμπρός! *(μπαίνει η Μαρούλα φέρνοντας σ' ένα δίσκο τον καφέ του κυρ Αγγελή)*.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Ο καφές σας, κυρ Αγγελή μου.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Α... μπράβο Μαρούλα, κι ότι τον ήθελα.

ΜΑΡΟΥΛΑ, *τον αφήνει στο τραπέζι*: Είδατε που το κατάλαβα;

ΑΓΓΕΛΗΣ: Ε, καλά... τόσα χρόνια σ' έχω οικονόμο μου... αυτό έλειπε τώρα να μη ξέρεις και πότε πίνω τον καφέ μου!

ΜΑΡΟΥΛΑ, *αναστενάζει*: Αχ...

ΑΓΓΕΛΗΣ, *την κοιτάει έκπληκτος*: Τι έχεις, Μαρούλα;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Τίποτα... έκανα μόνο, αχ!

ΑΓΓΕΛΗΣ: Ναι, δηλαδή αναστέναξες... Γιατί;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Ε... θα 'χω το λόγο μου κι εγώ.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Φυσικά, φυσικά κάποιο λόγο θα 'χεις... μα δε μπορούμε να μάθουμε κι εμείς το λόγο;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Δε βαριέστε, κυρ Αγγελή μου, έτσι που γινήκαμε τώρα...

ΑΓΓΕΛΗΣ: Όπως θέλεις, μα είπα κι εγώ... τόσα χρόνια ζούμε κάτω απ' την ίδια στέγη και πρώτη φορά σ' ακούω ν' αναστενάζεις.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Θέλετε... θέλετε να σας το πω... αλήθεια;

ΑΓΓΕΛΗΣ: Μπα σε καλό σου... τι σου συμβαίνει, παιδί μου;

ΜΑΡΟΥΛΑ, *αποφασίζει*: Ε, λοιπόν ναι... θα το πω κι ας γίνει ό,τι γίνει. Είμαι ερωτευμένη!

ΑΓΓΕΛΗΣ, *ξεκαρδίζεται στα γέλια*: Χα, χα, χα... ερωτευμένη εσύ... στην ηλικία σου... μη χειρότερα!

ΜΑΡΟΥΛΑ: Είδατε που σας φαίνεται αστείο... Μα γιατί, πόσο είμαι... σαρανταπέντε ετών... Δε μπορεί δηλαδή κανείς να ερωτευτεί στα σαρανταπέντε του... εσείς δηλαδή δε μπορείτε να ερωτευτείτε επειδή πατήσατε τα πενήντα;

ΑΓΓΕΛΗΣ, *δυσανασχετεί*: Ε, όχι και τα πενήντα, Μαρούλα, όχι και τα πενήντα.

ΜΑΡΟΥΛΑ, *απτόητη*: Τα πενηνταπέντε... τέλος πάντων. Ο έρως χρόνια δεν κοιτά, κυρ Αγγελή μου, δεν το 'χετε ακουστά;

ΑΓΓΕΛΗΣ: Ναι, έτσι λένε. *(Μικρή σιωπή που την γλεντάει ο κυρ Αγγελής αν κρίνουμε από τους μορφασμούς του.)* Κι ήρθε η ώρα σου λοιπόν...

ΜΑΡΟΥΛΑ: Ναι, έτσι μου φαίνεται... *ήγγικεν η ώρα,* που λέει και το Βαγγέλιο.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Και δε μου λες, Μαρούλα, με τι είσαι ερωτευμένη... με άνθρωπο, με ζώο ή με φυτό;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Με σας, κυρ Αγγελή μου.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Α, με άνθρωπο. *(Σκέπτεται ότι πρόκειται γι' αυτόν.)* Τι... πώς, μ' εμένα;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Ναι, με σας... μονάχα πιείτε τον καφέ σας μην

κρυώσει και χρειαστεί να σας τον ξαναζεστάνω.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Α, ναι... ο καφές *(πίνει μια γουλιά)*. Ε, λοιπόν έχει γούστο η υπόθεση... πρώτη φορά μ' ερωτεύονται!

ΜΑΡΟΥΛΑ: Δεν το πιστεύω... εσείς θα 'χετε κάψει καρδιές!

ΑΓΓΕΛΗΣ, *γελάει*: Καλό κι αυτό... μα πότε να κάψω καρδιές, Μαρούλα, αφού με βλέπεις εδώ και τόσα χρόνια... είδες καμιά γυναίκα να χτυπήσει την πόρτα μου;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Ναι, αλλά πριν... τότε που είσαστε στην Αμερική;

ΑΓΓΕΛΗΣ: Ω, εκεί ήμουνα λατζέρης.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Και τι μ' αυτό... οι λαντζέρηδες δεν είναι άνθρωποι;

ΑΓΓΕΛΗΣ, *το συλλογίζεται*: Βέβαια... σωστά... άνθρωποι είναι κι αυτοί.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Μην ακούτε, κυρ Αγγελή μου, δεν έχει σημασία το επάγγελμα ούτε η θέση... ο έρωτας έρχεται από κει που δεν τον περιμένεις, έτσι λένε τα βιβλία.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Φαίνεται να ξέρεις αρκετά για τον έρωτα, Μαρούλα.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Πολύ λίγα μα έχουμε καιρό... ποτέ δεν είναι αργά.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Κι αυτό το λένε τα βιβλία... τρομάρα σου... Και πώς σου 'ρθε ξαφνικά, ε;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Να... είχα ανέβει στην ταράτσα να μαζέψω κάτι ρούχα, όταν με χτύπησε το αεράκι. Έκανα ένα αχ... όπως τώρα δα κι καρδιά μου άρχισε να χτυπάει τακ τακ... Ρώτησα την καρδιά μου: Γιατί χτυπάς έτσι και εκείνη μου αποκρίθηκε: Είσαι ερωτευμένη. Με ποιον, ρωτώ. Με τον κύριο Αγγελή...

ΑΓΓΕΛΗΣ: ...σου είπε η καρδιά σου.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Ναι, πρώτη φορά που μου μίλησε.

ΑΓΓΕΛΗΣ, *παύει να διασκεδάζει*: Βρε, Μαρούλα, έλα στα συγκαλά σου. Ζούμε μαζί εδώ και δέκα χρόνια περίπου... εγώ είμαι ένα έρημο γεροντοπαλίκαρο που πήρε τη σύνταξή του πιο νωρίς απ' το κανονικό... ας είναι καλά οι ρευματισμοί μου... κι εσύ είσαι η οικονόμος μου, δε σε λέω υπηρέτρια... κι όλα αυτά τα χρόνια ούτε καν μας πέρασε απ' το μυαλό να... *(ξερο-*

δήχει) να κάνουμε τίποτ' άλλο μαζί κι έρχεσαι τώρα εσύ και μου πετάς έτσι κατά πρόσωπο πως είσαι ερωτευμένη μαζί μου;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Το καλό πράμα αργεί να γίνει.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Μα δε ντρέπεσαι και λίγο... παιδιά είμαστε τώρα να κάνουμε φλερτ... δεν κοιτάς π' ασπρίσανε τα μαλλιά μας;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Όχι, κύριε Αγγελή... δεν ντρέπομαι... Εγώ μια φορά το 'πα, έβγαλα το βάρος απ' την ψυχή μου κι ό,τι γίνει ας γίνει.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Ευτυχώς για σένα δε θα γίνει τίποτα... Δε θα σε διώξω, θα το ξεχάσω· μα πρόσεξε καλά... να μην ξανακούσω τέτοιες κουταμάρες... αρκετά.

ΜΑΡΟΥΛΑ, *μουδιασμένη*: Μάλιστα, όπως θέλετε... όπως θέλετε.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Αυτό μας έλειπε τώρα... στα γεράματα να χάσουμε και το λίγο μυαλό που μας απόμεινε. Άντε άσε με τώρα να δουλέψω, να ταχτοποιήσω τούτα τα χαρτιά.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Πηγαίνω, κύριε Αγγελή μου, πηγαίνω.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Κι άκου δω... να μη μ' ενοχλήσει κανείς.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Ποιος να σας ενοχλήσει... ξέρετε πως σπάνια έχουμε επισκέψεις, εμείς κι εμείς είμαστε.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Α ναι, το ξέχασα... τόσο το καλύτερο... τόσο το καλύτερο.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Θέλετε τίποτ' άλλο;

ΑΓΓΕΛΗΣ: Όχι.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Ούτε μια κουβέρτα για τα πόδια σας... Οι ρευματισμοί σας;

ΑΓΓΕΛΗΣ: Όχι, τα πόδια μου είναι εντάξει... άε στο καλό σου, άε στο καλό σου.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Όπως ορίζετε *(βγαίνει)*.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Ουφ... Πώς της ήρθε ξαφνικά... θ' άρχισε να της στρίβει φαίνεται... η μοναξιά θα την χτύπησε στο κεφάλι. Ας ελπίσουμε πως θα 'ναι περαστικό... έπειτα τη χρειάζομαι· το

νοικοκυριό της καλά το κάνει. Ό,τι και να πεις είναι το δεξί μου χέρι *(Νιώθει ένα πόνο στο δεξί του χέρι.)* Αχ, αυτοί οι ρευματισμοί! *(Κάνει γυμναστική στο χέρι του.)* Για να δούμε... τι χαρτιά είναι τούτα δω; Χμ... απόδειξη 300 δρχ. τυρί... χμ... ακρίβυνε κι αυτό... πφ, φρίκη! Καφές 400 δρχ. *(πίνει μια γουλιά)*. Τα μαλλιά της κεφαλής μου πληρώνω γι' αυτό το παλιοζούμι! *(Σηκώνει το κεφάλι του.)* Αν μ' άκουγε κανείς θα 'λεγε πως είμαι τσιγκούνης... θα με περνούσε για κανένα Σάυλοκ! Πού να 'ξερε πως η σύνταξή μου είναι τόσο μετρημένη που πρέπει να μετράω και τη δεκάρα *(ξανασκύβει)*. Και τούτο δω τι είναι; Μανταλάκια για τα ρούχα. Ορίστε, ορίστε... χάθηκαν οι καρφίτσες! Α, α, η Μαρούλα δεν πάει καλά μ' αυτά τα περιοδικά που διαβάζει για τις μοντέρνες ανέσεις και τ' άλλα κουραφέξαλα! *(Πίνει την τελευταία γουλιά απ' τον καφέ του.)* Τι ώρα είναι; *(Κοιτάει το ρολόι του.)* Είναι η ώρα των ειδήσεων... θα πει και τα λαχεία... για να δούμε *(ανοίγει το ραδιόφωνο)*.

ΣΠΗΚΕΡ: Χθες έγινε η κλήρωση του Εθνικού Λαχείου.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Α... εδώ 'μαστε... *(αρπάζει το μολύβι του)*.

ΣΠΗΚΕΡ: Ο αριθμός 370.650, εκέρδισε 30 εκατομμύρια *(τον σημειώνει)*.

ΑΓΓΕΛΗΣ, *μουρμουρίζει*: 370.650... παύλα 30 εκατομμύρια.

ΣΠΗΚΕΡ: 724.820, εκέρδισε 10 εκατομμύρια.

ΑΓΓΕΛΗΣ: 724.820... παύλα 10 εκατομμύρια.

ΣΠΗΚΕΡ: 200.501, εκέρδισε 3 εκατομμύρια.

ΑΓΓΕΛΗΣ: 200.501... παύλα 3 εκατομμύρια.

ΣΠΗΚΕΡ: Άλλοι αριθμοί κέρδισαν μικρότερα ποσά... πλήρη αποτελέσματα θα ανακοινωθούν μετά μία ώρα.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Εντάξει! *(κλείνει το ραδιόφωνο)*. Όταν έρθει κείνη η ώρα το ξανανοίγουμε. Για να δω τώρα... τι πιάσαμε μέχρι της στιγμής. Χμ... είμαι βέβαιος, τζίφος, όπως πάντα! Για να δω, εδώ μου φαίνεται έχω σημειώσει τα νούμερα... μμμ... α,

να... 370.650 *(μένει άναυδος).* Έλα Θεέ μου... ονειρεύομαι ή με γελούνε τα μάτια μου! *(Διαβάζει στο χαρτί.)* 370.650 *(Στο καρνέ του.)* 370.650 *(Στο χαρτί.)* 30 εκατομμύρια *(πιάνει το μέτωπό του).* Είμαι καλά; κέρδισα τόσα λεπτά... είναι αλήθεια; Θεέ μου... πρέπει να μάθω. *(Ανοίγει μηχανικά το ραδιόφωνο, μουσική, το ξανακλείνει.)* Πώς να μάθω... να πάρω τηλέφωνο... Μήπως, μήπως μεταδόθηκε λάθος ο αριθμός... αν είναι αυτό; Δε μπορεί, δε μπορεί... εγώ χρόνια παίρνω λαχεία και ποτέ δεν πήρα τα λεπτά μου πίσω! Δε μπορεί... λάθος... λάθος, θα 'ναι λάθος! *(Φωνάζει. Η Μαρούλα ανοίγει απότομα την πόρτα.)*

ΜΑΡΟΥΛΑ: Καλέ τι πάθατε, τι φωνές είναι αυτές;

ΑΓΓΕΛΗΣ: Τίποτα... κάτι σκεφτόμουνα... κάνε τη δουλειά σου.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Λέω κι εγώ... *(βγαίνει).*

ΑΓΓΕΛΗΣ: Α... δεν πρέπει να εξάπτομαι... έχω και την καρδιά μου. Ψυχραιμία... ναι, αυτό πρέπει να κάνω, να φανώ ψύχραιμος. Θα δεχτώ τα πράγματα... είναι μοιραία. *(Κλαψιάρικα.)* Αν δεν είναι αλήθεια... μα, μα το είπε το ράδιο... μπορεί, μπορεί να 'ναι ψέματα; Δεν έχουνε δικαίωμα να μεταδίδουν ψευδείς ειδήσεις... είναι... είναι ελεεινό εκ μέρους τους. *(Αποφασιστικά.)* Αν είναι ψέματα θα τους καταγγείλω, θα τους κάνω μήνυση... μήνυση... *(Πάλι φωνάζει. Η Μαρούλα κάνει πάλι την εμφάνισή της.)*

ΜΑΡΟΥΛΑ: Σε ποιον θα κάνετε μήνυση;

ΑΓΓΕΛΗΣ, *με οργή*: Σε σένα αν δεν εξαφανιστείς από μπροστά μου αμέσως *(εκείνη πανικόβλητη φεύγει).* Α... ψυχραιμία... θα περιμένω... θα κάνω υπομονή. Ας καθήσω λίγο να το σκεφτώ. *(Μένει ακίνητος για λίγη ώρα, έπειτα πιο ήσυχος σκύβει και ελέγχει πάλι τους αριθμούς. Διαβάζει.)* 370.650... ναι είναι σωστό. *(Βγάζει τα γυαλιά του, τα σκουπίζει.)* Είναι αλήθεια... κέρδισα 30 εκατομμύρια. *(Απότομα.)* Πού έχω βάλει τα γραμμάτια... πού τα 'χω βάλει; *(ψάχνει πυρετικά).* Α, εδώ, να

τα. Πού είναι το τυχερό λαχείο... *(μαρμαρώνει για μια στιγμή).* Δεν υπάρχει... μου το κλέψανε... κλέφτες, κλέφτες... *(φωνάζει. Η Μαρούλα μπαίνει τρομαγμένη).*

ΜΑΡΟΥΛΑ: Κλέφτες; Για όνομα του Θεού... πότε μπήκαν; *(Καθώς την βλέπει ο κυρ Αγγελής αποσβολώνεται.)* Πού είναι οι κλέφτες;

ΑΓΓΕΛΗΣ, *σα να θυμάται κάτι:* Πουθενά, Μαρούλα, πουθενά...

ΜΑΡΟΥΛΑ, *πλησιάζει στο τραπέζι:* Τις αποδείξεις κοιτάτε... γι' αυτό φωνάξατε κλέφτες;

ΑΓΓΕΛΗΣ, *πίνει μηχανικά από το άδειο φλυτζάνι:* Όχι, όχι... πήγαινε, πήγαινε σε παρακαλώ. *(Εκείνη βγαίνει κοιτάζοντάς τον παραξενεμένη. Δραματικά.)* Αλίμονό μου... το λαχείο είναι της Μαρούλας, εκείνη είναι η τυχερή. Μόλις την είδα τώρα το θυμήθηκα. Μου 'χε δώσει να κρατήσω το νούμερο για να το κοιτάξω μαζί με τ' άλλα. Το λαχείο είναι της Μαρούλας... εκείνη, εκείνη είναι η τυχερή *(κάθεται).* Και τώρα... τι γίνεται τώρα; *(σηκώνει τα χέρια του και τ' αφήνει να πέσουνε απελπισμένα).* Αυτό είναι άνω των δυνάμεών μου... τι να κάνω; Εκείνη το 'χει... αν της το 'παιρνα με τρόπο να το ελέγξω τάχα επειδή έχω χάσει τον αριθμό... να το κρατήσω λίγο καιρό κι ύστερα να πάρω τα λεπτά... εκείνη δε θυμάται ποτέ της αριθμούς κι ούτε θα 'χει τη φρόνηση να κοιτάξει εφημερίδα... έπειτα μήπως διαβάζει ποτέ της εφημερίδες, μονάχα κάτι ρομάντζα, αυτές τις αηδίες διαβάζει. Θα 'λεγα πως το δικό της έχασε... πως κέρδισα εγώ, δε θα υποπτευόταν τίποτα *(τον πιάνουν οι ρευματισμοί του).* Α... οι ρευματισμοί μου... μου φαίνεται πως θα πέσω πάλι στο κρεβάτι *(σηκώνεται και περπατάει).* Α, όχι... δε γίνεται... πρέπει να κοιτάξω και την ψυχή μου... αδύνατο... δε μπορώ να την απατήσω όχι, όχι... τι θα πω μεθαύριο στον κριτή; όχι, δεν είναι λύση αυτή... πρέπει να πάρει τα λεπτά της· τα δικαιούται. *(Σταματάει σα να βρήκε κάτι. Σκέπτεται πολύ καθώς κινείται, έπειτα χτυ-*

πώντας το μέτωπό του κάθεται, τακτοποιεί κάπως τα χαρτιά του, φωνάζει.) Μαρούλα.

ΜΑΡΟΥΛΑ, *μπαίνει*: Ορίστε, κύριε Αγγελή, θέλετε τίποτα;

ΑΓΓΕΛΗΣ: Ο καφές που μου 'φτιαξες ήτανε θαύμα, Μαρούλα, θερμά συγχαρητήρια.

ΜΑΡΟΥΛΑ, *έκπληκτη και συγκινημένη*: Ευχαριστώ. *(Απότομα.)* Πρώτη φορά μου το λέτε αυτό.

ΑΓΓΕΛΗΣ, *βήχει*: Ναι, είναι αλήθεια, μα δε χαίρεσαι που σου το λέω τώρα;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Άκου λέει, πως δε χαίρομαι... θέλετε κι άλλον;

ΑΓΓΕΛΗΣ, *βιαστικά*: Όχι, όχι... δε θέλω να σε κουράζω.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Α, κι αυτό πρώτη φορά μου το λέτε.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Πιθανόν, πιθανόν. Κι αυτό που θα σου πω τώρα πρώτη φορά θα στο πω.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Α, έχετε κι άλλα να μου πείτε... τι καλά!

ΑΓΓΕΛΗΣ, *υπομονετικά*: Κάθησε, Μαρούλα, κάθησε *(εκείνη κάθεται)*. Πριν από λίγο είπες κάτι που πολύ με συγκίνησε... αυτό το ότι είσαι ερωτευμένη μαζί μου.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Α, πώς ντρέπομαι, Θεέ μου, δε θα το ξανακάνω... μου ξέφυγε.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Όχι, καλύτερα έτσι. Αυτό μου δίνει το θάρρος να σου πω πως σ' αγαπώ.

ΜΑΡΟΥΛΑ, *έκθαμβη σηκώνεται από την καρέκλα της*: Και σεις...

ΑΓΓΕΛΗΣ, *κατευναστικά*: Κάθησε, κάθησε *(εκείνη ξανακάθεται)*. Μη σε παραξενεύει ο τρόπος που σου φέρθηκα πολληώρα... το 'κανα για να σε δοκιμάσω. Λοιπόν... τόσα χρόνια ζούμε κάτω απ' την ίδια στέγη και καθώς μου φαίνεται καλά περάσαμε... τι λες;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Δεν έχω παράπονο.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Να, σκέφτηκα λοιπόν, κάτι θεάρεστο... Εσύ 'σαι μόνη σου, εγώ μόνος μου... έχουμε συνηθίσει ο ένας τον άλ-

λον... δεν παντρευόμαστε... τι έχουμε να χάσουμε;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Να σας πω την αλήθεια κι εγώ το 'χω σκεφθεί... το πήρατε απ' το στόμα μου.

ΑΓΓΕΛΗΣ, *ξεροβήχει*: Να, λοιπόν που συμφωνούμε, ευχάριστο... πολύ ευχάριστο.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Κύριε των δυνάμεων... πάμε λοιπόν για στεφάνι;

ΑΓΓΕΛΗΣ: Και βέβαια... μ' αρέσουνε τα τίμια πράματα.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Με πότε με το καλό;

ΑΓΓΕΛΗΣ: Το συντομότερο. Μπορείς να ετοιμάζεσαι.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Ωραία... πάω τότε ν' αρχίσω να ετοιμάζομαι *(σηκώνεται)*.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Εντάξει... πάρε αν θέλεις και τα φλυτζάνια.

ΜΑΡΟΥΛΑ, *σηκώνοντας τον δίσκο*: Α, τι βλέπω... κοιτάτε τα λαχεία... κληρώσανε;

ΑΓΓΕΛΗΣ, *ταραγμένος*: Τι... τα λαχεία; Ναι... όπου να 'ναι.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Αχ, πόσο θα 'θελα να κερδίζατε. Λέτε να 'ναι γούρικα τα λαχεία σας;

ΑΓΓΕΛΗΣ: Δε βαριέσαι... όποιος και να κερδίσει από τους δυο μας το ίδιο δεν κάνει;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Εγώ... τι να κερδίσω... χωρίς λαχείο;

ΑΓΓΕΛΗΣ, *δεν πιστεύει στ' αυτιά του*: Δεν έχεις λαχείο... και τι το 'κανες εκείνο που μου 'δειξες τις προάλλες;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Εκείνο... τώρα...

ΑΓΓΕΛΗΣ: Δηλαδή;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Το πούλησα... στο γαλατά εδώ και μια βδομάδα.

ΑΓΓΕΛΗΣ, *προχωρεί κατά πάνω της απειλητικός*: Και γιατί το πούλησες, Μαρούλα;

ΜΑΡΟΥΛΑ, *οπισθοχωρεί τρομαγμένη*: Τι πάθατε καλέ;

ΑΓΓΕΛΗΣ: Λέγε αμέσως... γιατί το πούλησες;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Μου είχε πει πως είχε μείνει χωρίς λαχείο... είχανε λέει εξαντληθεί και τονε λυπήθηκα.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Και προτίμησες να μείνεις εσύ χωρίς λαχείο;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Τι να το κάνω... μήπως τόσα χρόνια κέρδισα τίποτα; Τώρα θα με βρει η τύχη;

ΑΓΓΕΛΗΣ: Και πού ξέρεις ηλίθια, αν είναι να σε βρει τώρα; Να πας, να πας αμέσως να το πάρεις πίσω... γιατί θα σου κόψω τα ποδάρια.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Χριστός και Παναγιά...!

ΑΓΓΕΛΗΣ: Ακούς τι σου λέω... τσακίσου!

ΜΑΡΟΥΛΑ: Μα πώς κάνετε έτσι, κυρ Αγγελή, μπα σε καλό σας... σα να 'χασα καμιά περιουσία!

ΑΓΓΕΛΗΣ: Τρέχα γρήγορα να το πάρεις πίσω.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Μα δε θα μου το δίνει.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Σ' εξηπάτησε... πρέπει να στο δώσει. Άμα αρνηθεί... θα του κάνεις μήνυση και θα πεις πως σ' εξηπάτησε.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Μα δε το βαστάει η ψυχή μου.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Το παίρνω εγώ απάνω μου... τρέχα.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Καλά... τρέχω... έλα Θεέ μου *(φεύγει)*.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Αχ... αλίμονό μου... τι την έστειλα, αφού το ξέρω πως δε γίνεται τίποτα... το πολύ πολύ να χάσουμε τη δίκη και να πληρώσουμε και τα έξοδα από πάνω. Α... το κεφάλι μου πάει να σπάσει. Θεέ μου, γιατί να τιμωριέμαι έτσι... τι έκανα; *(Από το ανοιχτό παράθυρο πέφτει στο δωμάτιο μια πετρούλα τυλιγμένη σ' ένα κομμάτι χαρτί.)* Τι 'ναι αυτό... ένα χαρτί τυλιγμένο σε μια πέτρα. *(Το σηκώνει κι αφήνοντας την πέτρα να πέσει διαβάζει.)* Κι αν είναι να πεθάνουμε για την πατρίδα θεία είν' η δάφνη, μια φορά κανείς πεθαίνει. *(Σηκώνει το κεφάλι του... αφήνει το χαρτί να πέσει.)* Μήνυμα Θεού... στην κατάλληλη ώρα ο Θεός με θυμήθηκε. Ναι, μου λέει τι πρέπει να κάνω... το λέει καθαρά... θα καταταγώ στρατιώτης, θα πω να με στείλουν στο μέτωπο *(σκέπτεται)*. Μα για στάσου... δεν έχουμε πόλεμο... τι να κάνω εκεί πάνω; Κι οι ρευματισμοί μου με τα κρύα, που κάνει εκεί πάνω, θα χειροτερέψουν... Όχι, θα καταταγώ στη Λεγεώνα των ξένων... κι η

Μαρούλα τι θα γίνει; Την ξέχασα... *(αγανακτεί)*. Την ηλίθια... της αξίζει να την πετάξω στον δρόμο! Μα όχι δεν κάνει... τι ιππότης θα είμαι... όχι θα της φερθώ ιπποτικά... Θα ξεχάσω πως είναι ένα φτωχόμυαλο πλάσμα που με χαντάκωσε... θα την ιδώ σα μιαν εράσμια κυρία που έχω δεσμευθεί μαζί της... θα την παντρευτώ μ' όλους τους τύπους κι έπειτα θα καταταγώ στην Λεγεώνα των ξένων.

ΜΑΡΟΥΛΑ, *μπαίνει ανεμίζοντας θριαμβευτικά το λαχείο*: Νάτο το πήρα... βρήκα τη γυναίκα του... εκείνος έλειπε. Στην αρχή δεν ήθελε να μου το δώσει μα όταν της είπα πως αυτό σηκώνει μήνυση έψαξε και το βρήκε... Επειδή είμαι εγώ, λέει, μου το ξαναδίνει, κι έπειτα, λέει, μήπως πρόκειται έτσι κι έτσι να κερδίσουνε... η τύχη είναι για τους άλλους!

ΑΓΓΕΛΗΣ: Το πήρες πίσω...; Φέρ' το δω, φέρ' το δω *(το παίρνει και τ' ακουμπάει στην καρδιά του)*. Α... πώς χτυπάει η καρδιά μου... ξαναζωντανεύω! Άγιε μου Φανούριε... τι συγκίνηση! *(το βάζει στη τσέπη του)*. Και τώρα άκουσέ με καλά, Μαρούλα. Όσο θα 'ναι εδώ αυτό το λαχείο θ' αμπαρώσεις πόρτες και παράθυρα... Κλείσε τούτο εδώ *(εκείνη πάει να το κλείσει)*. Περίμενε μια στιγμή... *(παίρνει το χαρτί το τυλίγει στην πέτρα και το πετάει με αηδία έξω)*. Αναρωτιέμαι ποιος είχε την κακή έμπνευση να μου το πετάξει αυτό... τα παλιόπαιδα φαντάζομαι.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Τι πετάξανε;

ΑΓΓΕΛΗΣ: Κι αν είναι λέει να πεθάνουμε για την πατρίδα θεία είναι η δάφνη, μια φορά κανείς πεθαίνει... Ήθελα να 'ξερα ποιος μου το πέταξε. Για φαντάσου, παιδί μου, δεν έχουν άλλη δουλειά να κάνουνε... ήθελα να μου σπάζανε τα τζάμια και θα τους έλεγα εγώ.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Δεν είναι τα παλιόπαιδα, κυρ Αγγελή μου, κι άλλοι λάβανε τέτοια. Η κουμπάρα μου, η Καλλιόπη, προχτές της ήρθε στο κεφάλι.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Α... δηλαδή το πράγμα έχει πάρει διαστάσεις, όπως

φαίνεται... Καλά η αστυνομία τι κάνει... δεν κινείται... θα 'ναι συμμορία φαίνεται.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Όχι, το κράτος τα ρίχνει... ένεκα που είναι Εθνική Γιορτή αύριο... για να τονωθεί, λέει, το πατριωτικό αίσθημα.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Ορίστε ορίστε! Και φαντάζομαι, σύσσωμη η Βουλή θα το εψήφισε... σε κάτι τέτοια μονάχα συμφωνούμε. Μα τι μας νοιάζουν εμάς αυτοί... δε πα να βγάλουνε τα μάτια τους... Εμείς πάμε για στεφάνι. Λοιπόν, Μαρούλα, καιρός είναι πια ν' ανταλλάξουμε το πρώτο μας φιλί, καιρός είναι.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Ντρέπομαι.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Έλα τώρα... πες πως παντρευτήκαμε.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Α, όχι, όχι... κάθε πράμα στον καιρό του· θα μας κάψει ο Θεός, είν' αμαρτία *(φεύγει τρέχοντας)*.

ΑΓΓΕΛΗΣ: Βρε τη χαζή... λάκισε σα να την κυνηγούνε... Α... το χέρι μου *(το ασκεί)*. Να 'μαστε πάλι... Θεέ μου, τι συγκίνηση δοκίμασα μέσα στα τελευταία λεπτά... Θεέ μου, δε θα μπορούσα ν' αντέξω άλλο, δε θα μπορούσα! *(Κινεί τα χέρια του δραματικά. Βγάζει το λαχείο και το κοιτάζει. Τρομάζει.)* Α... *(Ψάχνει πυρετικά. Παραβάλλει τους αριθμούς, σηκώνει τα μάτια περίτρομος. Ξέψυχα.)* Μα δεν είναι αυτό... άλλο της έδωσαν, την κορόιδεψαν... της έδωσαν άλλο... Μαρούλα...!

ΜΑΡΟΥΛΑ: Ορίστε!

ΑΓΓΕΛΗΣ, *έξω φρενών*: Ηλίθια... σου τη σκάσανε... χαζοπούλι!

ΜΑΡΟΥΛΑ: Μα δεν παντρευτήκαμε ακόμα, κυρ Αγγελή, τι λόγια είναι αυτά;

ΑΓΓΕΛΗΣ: Τρέχα, τρέχα πρόλαβέ τον... πρόλαβέ τον... α... *(λιποθυμάει)*.

ΜΑΡΟΥΛΑ: Χριστός και Παναγιά... λιγοθύμησε. *(Πηγαίνει και του χτυπάει τα μάγουλα φωνάζοντας.)* Αγγελή... Αγγελή...

ΑΓΓΕΛΗΣ, *συνέρχεται*: Πού βρίσκομαι;

ΜΑΡΟΥΛΑ: Στην αγκαλιά μου, πουλάκι μου *(εκείνος γυρίζει και την βλέπει, κάνει α! και ξαναλιποθυμάει)*.

ΑΥΛΑΙΑ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ο Φύλακας, γέρος.
Ο Κοσμάς, μέσης ηλικίας.
Η Ελένη, μέσης ηλικίας.
Ένας Κύριος.
Μία Κυρία.
Το παιδί, γύρω στα δεκαπέντε

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Το σκηνικό: Μια κάμαρα παλιού βυζαντινού πύργου, γυμνή. Οι χοντροί τοίχοι τελειώνουν στο βάθος σ' ένα ψηλό παράθυρο με χαμηλό πεζούλι. Ο ήλιος έξω καίει δυνατά. Πόρτες δεξιά κι αριστερά χωρίς πορτόφυλλα.

ΦΥΛΑΚΑΣ, *απ' έξω αριστερά, αθέατος*: Από δω... από δω. Προσέξτε το σκαλί *(μπαίνει, ενώ κάποιος πίσω του σκοντάφει δυνατά μ' ένα αχ...)*.

ΚΟΣΜΑΣ, *ακολουθεί σέρνοντας αγκαζέ την Ελένη*: Πρόσεχε, Ελένη, πρόσεχε. Και στο είπε ο άνθρωπος.

ΕΛΕΝΗ, *σιάχνοντας τα ρούχα της*: Ας το καλό, τσακίστηκα.

ΦΥΛΑΚΑΣ, *ψύχραιμα*: Πολλοί το παθαίνουνε. Για δες, μου λύθηκαν και μένα τα κορδόνια *(σκύβει να δέσει τα κορδόνια του)*.

ΚΟΣΜΑΣ: Πρόσεχε...

ΕΛΕΝΗ: Με τράβηξες κι εσύ απότομα, καημένε.

ΚΟΣΜΑΣ: Δε λες καλύτερα ότι σου φταίνε τα παπούτσια που 'βαλες. Ένα πήχυ τακούνι! Λες και πάμε σε καμιά εσπερίδα.

ΕΛΕΝΗ: Μα τι λοιπόν... πώς θα 'θελες να βγω, σαν την κακομοίρα; Πφ... τι ζέστη που κάνει εδώ μέσα! *(κάνει αέρα με τα χέρια της)*. Φούρνος είναι, πω, πω, πω!

ΚΟΣΜΑΣ: Έλα άσε τη γκρίνια τώρα. Δε θα μου βγάλεις ξυνή

την εκδρομή! *(Στο φύλακα δυνατά.)* Για πείτε μας, εδώ, τι είναι, παρακαλώ;

ΦΥΛΑΚΑΣ, *που μόλις έχει ξεμπλέξει με τα κορδόνια του:* Αυτή εδώ η κάμαρα που βλέπετε είναι η πιο σπουδαία του πύργου. Εδώ μέσα πέθανε κάποτε ένας αυτοκράτορας. Περίφημη ιστορία! Θέλετε να την ακούσετε;

ΕΛΕΝΗ: Μπα, μια άλλη φορά. Τώρα βιαζόμαστε.

ΚΟΣΜΑΣ: Όχι, εγώ θέλω να την ακούσω. Μ' ενδιαφέρουν αυτά τα πράματα. Γιατί νομίζεις πως ήρθαμε εδώ;

ΕΛΕΝΗ: Καλά, μου το 'πες. Κάνουμε μορφωτικό περίπατο. Το ξέρω. Αλλά η ώρα περνάει, Κοσμά μου. Πρέπει να πηγαίνουμε. Σκέψου. Ο μπέμπης μπορεί να ξυπνήσει και να βάλει τις φωνές.

ΚΟΣΜΑΣ: Για το Θεό, γυναίκα, για το Θεό! Βγάλε για μια στιγμή από το μυαλό σου το μπέμπη. Κάνε μου το χατήρι, πουλάκι μου, και συγκεντρώσου. Τούτη η στιγμή είν' ιερή για μένα. Είναι σα να ξαναβρίσκω τον εαυτό μου. Όλοι το ξέρουνε πως πήγαινα γι' αρχαιολόγος.

ΦΥΛΑΚΑΣ, *μ' ενδιαφέρον:* Μπα, τι μου λέτε;

ΚΟΣΜΑΣ, *με ζέση:* Ναι, η κλίση μου ήταν εκεί. Δεν τα κατάφερα όμως να συνεχίσω. *(Στοχαστικά.)* Μα πού ξέρεις κάποτε... *(βγάζει το καρνέ του και μολύβι).* Τίνος αιώνος είπατε είναι το κτίριο;

ΦΥΛΑΚΑΣ, *τρίβοντας τα χέρια του με φανερή ικανοποίηση:* Χρονολογείται από τον έβδομο αιώνα. Κάστρο βυζαντινό... από τα λίγα που 'χουμε στην Ελλάδα!

ΚΟΣΜΑΣ: Χμ... δηλαδή, αρκετά παλιό!

ΦΥΛΑΚΑΣ: Παλιό, ναι, μα γερό! Κάθε τόσο φωνάζω την αρχαιολογική εταιρία και του κάνουν γενική εξέταση. Ό,τι και να πεις, κρατιέται καλά! Τι τα θέλετε... τότε ξέρανε να χτίζουνε, όχι σαν τώρα.

ΕΛΕΝΗ, *ουδέτερα:* Είναι και θέμα εργολάβου.

ΚΟΣΜΑΣ: Και ποιος είπατε πώς πέθανε δω μέσα;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου Αθάνατος ο Τρίτος.

ΕΛΕΝΗ, *θαυμάζοντας*: Αυτοκράτορας; Βασιλιάς σα να λέμε! Και βρήκε δω μέσα να πεθάνει; Μωρέ μπράβο!

ΦΥΛΑΚΑΣ: Δεν ήτανε αληθινός αυτοκράτορας, ξέρετε.

ΕΛΕΝΗ: Μα τι λοιπόν, ψεύτικος;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Ναι, δηλαδή, έτσι τον γράφει η ιστορία: Ψευδοαυτοκράτορας Αθάνατος ο Τρίτος.

ΚΟΣΜΑΣ: Ψευδοαυτοκράτορας... χμ... πολύ ενδιαφέρον! Και πώς κατέληξε εδώ η ιστορική αυτή μορφή;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Να σας πω πρώτα πώς ξεκίνησε *(ξεροβήχει)*. Λοιπόν, *(λυρικό ύφος)*. Που λέτε... μια ωραία πρωινή, στη Βασιλεύουσα, έτσι λεγόταν τότε η Πόλη, παρουσιάστηκε στην πόρτα του παλατιού ένας κουρελής κι ήθελε σώνει και καλά να δει τον αυτοκράτορα. Οι φρουροί, καθώς καταλαβαίνετε, τον έσπρωχναν πίσω, μ' αυτός το 'χε βάλει πείσμα... δεν έλεγε να φύγει. Κι ήταν τυχερός, γιατί εκείνη την ώρα ο αυτοκράτορας άκουσε τη φασαρία, ρώτησε τι τρέχει, κι όταν έμαθε, έδωσε διαταγή να τον αφήσουνε να μπει... *(Εμπιστευτικά.)* Κι εδώ που τα λέμε μεταξύ μας, φέρθηκε έξυπνα.

ΚΟΣΜΑΣ: Εννοείτε...;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Να, αυτός ο κουρελής μπορεί να ήταν ο ίδιος ο Θεός ντυμένος σε ζητιάνο, κι όσο να 'ναι, δε σηκώνει να σου χτυπήσει ο Θεός την πόρτα σου και να κάνεις τον κουφό.

ΕΛΕΝΗ: Α... σ' αυτό ούτε λόγος! Λίγοι το 'χουνε πάθει;

ΚΟΣΜΑΣ: Ανοησίες, εγώ δεν τα πιστεύω αυτά.

ΦΥΛΑΚΑΣ: Εν πάσει περιπτώσει... εκείνη την ώρα στο παλάτι είχαν μεγάλη συνέλευση. Ήτανε μαζεμένοι γύρω στο θρόνο υπουργοί και δεσποτάδες καθώς κι η βασίλισσα. Καθόταν δίπλα στον άντρα της, σ' ένα χαμηλότερο θρόνο, μα όπως ήτανε πιο ψηλή από κείνον, τον έφτανε ίσα ίσα. Όλοι λοιπόν αυτοί κοίταζαν παραξενεμένοι εκείνον τον κουρελή να ζυγώνει αργά

αργά το θρόνο του βασιλιά, να σταματάει σ' ένα μέτρο απόσταση, και να ξεστομίζει κάτι τρομερά λόγια που πρώτη φορά ακούγονταν σ' εκείνες τις αίθουσες.

ΕΛΕΝΗ: Α, τι είπε, τι είπε;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Δε θυμούμαι τι ακριβώς λένε πως είπε. Πάντως έβρισε τον αυτοκράτορα πολύ χυδαία. Καταλαβαίνετε τι έγινε. Αμέσως τον αρπάξανε και τονε δέσανε.

ΕΛΕΝΗ: Ποιον;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Τον αλήτη βέβαια.

ΕΛΕΝΗ: Κι αν ήταν ο ίδιος ο Θεός;

ΚΟΣΜΑΣ: Πάλι τα ίδια; Μα, Ελένη μου, βάλ' το καλά στο μυαλό σου. Δε γίνονται τέτοια πράματα, παιδί μου.

ΦΥΛΑΚΑΣ: Δεν ξέρω. Πάντως ποτέ δεν αποδείχτηκε πως εκείνος ο ζητιάνος ήταν ο Θεός.

ΚΟΣΜΑΣ, *ανυπόμονα*: Καλά καλά... μετά τι έγινε, ο αυτοκράτορας τι στάση κράτησε;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Στην αρχή έμεινε άναυδος, σα να τονε χτύπησε αστροπελέκι. Μετά, το φανταζόσαστε;

ΕΛΕΝΗ: Τι;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Έβαλε τα κλάματα.

ΕΛΕΝΗ: Τα κλάματα; Ε, αυτό πάλι! *(γελάει σαν κλώσσα)*.

ΦΥΛΑΚΑΣ: Η βασίλισσα όμως όχι. Αυτή κράτησε την ψυχραιμία της. Κάτι είπε, πως αυτό ήτανε από τ' άγραφα, μα βάλθηκε αμέσως να παρηγορήσει τον άντρα της. Τρέξανε κι άλλοι, μα δεν κατάφεραν τίποτα. Εκείνος τους έδιωξε όλους και κλείστηκε στα ιδιαίτερά του διαμερίσματα.

ΚΟΣΜΑΣ: Για ποιο λόγο;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Κανείς δεν έμαθε ποτέ.

ΚΟΣΜΑΣ, *σημειώνοντας κάτι στο καρνέ του*: Περίεργο, συνήθως μαθαίνονται αυτά αργότερα. Δε μου λέτε, τι είδους αυτοκράτορας ήταν αυτός;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Καλός κι αγαπητός. Ο λαός ορκίζονταν στ' όνομά

του. Αγαπούσε την ειρήνη, πάντα έκανε συνθήκες με τους εχθρούς του κράτους. Προστάτευε τα γράμματα και τις τέχνες, καθώς και την εκκλησία. Η βασίλισσα έλεγε σ' όλον τον κόσμο πως ήταν απόλυτα ευτυχισμένη.

ΕΛΕΝΗ: Πφ... ζέστη που κάνει!

ΚΟΣΜΑΣ: Και μετά, τι έγινε μετά; Δεν είχε εξελίξεις η υπόθεση αυτή;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Ο αυτοκράτορας πάθαινε από τότε αλλεπάλληλες κρίσεις.

ΕΛΕΝΗ: Χμ... κάποιο λάκκο θα 'χει η φάβα!

ΚΟΣΜΑΣ: Σώπα Ελένη. *(Στον φύλακα.)* Κι ο άλλος;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Αυτός... στα σίδερα! Αρνιότανε να φάει και να πιει. Έβριζε συνέχεια τον αυτοκράτορα και ζητούσε να του τον φέρουνε να τον δικάσει.

ΚΟΣΜΑΣ: Και πώς δεν τον εκτελέσανε αμέσως. Τότε γινόντανε αυτά.

ΦΥΛΑΚΑΣ, *βγάζει μαντήλι και σκουπίζει το μέτωπό του*: Ο βασιλιάς είχε εχθρούς. Αυτοί φροντίσανε να μην εκτελεστεί. Βγήκε μάλιστα η φήμη ύστερα από λίγον καιρό πως αυτός ο αλήτης ήταν ο νόμιμος διάδοχος του θρόνου...

ΕΛΕΝΗ: Πω, πω, πω... φτάσανε μέχρις εκεί;

ΦΥΛΑΚΑΣ: ...και μια ωραία πρωινή, το πουλί πέταξε.

ΚΟΣΜΑΣ: Δηλαδή;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Ο φυλακισμένος. Τον αρπάξανε κρυφά και τον κατέβασαν σε τούτα τα μέρη. Είχανε σκοπό να σηκώσουν στ' όνομά του επανάσταση για ν' αρπάξουνε το θρόνο. Του δώσανε μάλιστα και όνομα: Αθάνατος ο Τρίτος, και μ' αυτό το όνομα έμεινε στην ιστορία. Μα εκείνος όλ' αυτά δεν τα 'θελε, τ' αρνιότανε... ζητούσε πάντα τον αυτοκράτορα. Γι' αυτό κι οι συνωμότες τον έκλεισαν σε τούτο τον πύργο μήπως αλλάξει γνώμη, μα δεν πρόφτασε.

ΕΛΕΝΗ: Και γιατί;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Πέθανε.

ΚΟΣΜΑΣ: Πέθανε... έτσι άγνωστος;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Ναι, κανείς δεν έμαθε ποτέ πούθε κρατούσε η σκούφια του. Σα να μη τονε γέννησε μάνα.

ΚΟΣΜΑΣ: Κι ο αυτοκράτορας πώς τέλειωσε;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Κλείστηκε σε μοναστήρι, μόνος του, με τη βία... ποιος ξέρει; Έτσι όμως οι εχθροί τού πήρανε το θρόνο κι απαλλάχτηκαν κι απ' τον Αθάνατο τον Τρίτο. Μ' ένα σμπάρο δυο τρυγόνια.

ΕΛΕΝΗ, *χασμουριέται ηχηρά*: Αχ... σε καλό μου! *(κάνει σταυρό)*.

ΚΟΣΜΑΣ: Και λοιπόν, ποτέ δε λύθηκε αυτό το μυστήριο;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Ποτέ! Πολλοί ψάξανε, και γυναίκες ακόμη, μα τίποτα. Ας περάσουμε τώρα και στ' άλλα δωμάτια *(κινείται προς την έξοδο)*.

ΚΟΣΜΑΣ: Μια στιγμή... όχι, όχι ακόμη, εμείς θα παραμείνουμε λίγο εδώ. *(Βγάζει και δίνει στον φύλακα φιλοδώρημα)*... Για τον κόπο σας. Πηγαίνετε, κι αργότερα σμίγουμε πάλι.

ΦΥΛΑΚΑΣ: Ευχαριστώ, ευχαριστώ πολύ... κι ό,τι με χρειαστείτε... βάλτε μια φωνή *(βγαίνει)*.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΕΛΕΝΗ: Καλέ, δεν είμαστε καλά! Τρελάθηκες, Κοσμά; Κάθεσαι και κάνεις τον κουβαρντά τώρα χωρίς λόγο... αφού αυτή 'ναι η δουλειά του. Άσε που δε μου φαίνεται στα καλά του ο γέρος! Έρχονται, λέει, κι εξετάζουνε τον πύργο. Δε φέρνει κανένα γιατρό να εξετάσει τον ίδιο λέω εγώ.

ΚΟΣΜΑΣ, *δεν την προσέχει. Μονολογεί*: Εδώ λοιπόν πέθανε εκείνος. Αρνιότανε να φάει και να πιει, αρνιότανε να γίνει βασιλιάς... ήθελε τον αυτοκράτορα.

ΕΛΕΝΗ: Ποιος ξέρεις από τι τρελοκομείο το 'χε σκάσει! *(Με φόβο)*... αν βέβαια δεν ήταν ο ίδιος ο Θεός *(κάνει βιαστικά το σταυρό της)*.

ΚΟΣΜΑΣ: Η ιστορία είναι μεγάλο πράμα. Όποιος ξέρει την ιστορία ξέρει τα πάντα. Σου παρουσιάζει η ιστορία κάτι περιπτώσεις!

ΕΛΕΝΗ: Μα Κοσμά μου, θα κάτσεις τώρα εσύ ν' απασχοληθείς με τόσο παλιά πράματα; Έχει γούστο!

ΚΟΣΜΑΣ: Σώπα Ελένη. Εσύ δεν ξέρεις. Εγώ μπορεί, αν ερχόταν αλλιώς τα πράματα, να γινόμουν ένας μεγάλος ιστορικός.

ΕΛΕΝΗ: Μα τώρα δα δεν είπες πως πήγαινες γι' αρχαιολόγος;

ΚΟΣΜΑΣ: Και για ιστορικός. Αυτά τα δυο πάνε μαζί.

ΕΛΕΝΗ: Κοσμά, ας κατεβούμε. Δε μπορώ άλλο.

ΚΟΣΜΑΣ: Ποιος ξέρει... μπορεί τώρα εγώ να λύσω το μυστήριο αυτής της ιστορίας. Για φαντάσου τι δόξα θ' αποχτούσα αν έχυνα φως στο αίνιγμα αυτού του ψευδοαυτοκράτορα Αθάνατου του Τρίτου. Για να ερευνήσω όμως χρειάζομαι λεπτομέρειες. Δεν υπάρχουν σ' αυτήν την ιστορία άλλες λεπτομέρειες, αυτή η ιστορία δεν έχει συνέχεια; Ίσως ο φύλακας να ξέρει περισσότερα. Μου φαίνεται πως ξέρει... αλλά δε θέλει να μιλήσει. Πρέπει πρέπει να τον ρωτήσω... *(Πηγαίνει στην πόρτα απ' όπου βγήκε ο φύλακας κι φωνάζει.)* Κύριε φύλακα...

ΕΛΕΝΗ: Και μη χειρότερα!

ΚΟΣΜΑΣ: Φύλακας... *(σιωπή)*.

ΕΛΕΝΗ: Κοσμά, πάμε...

ΚΟΣΜΑΣ: Πρέπει να τον βρω. Θέλω να μου πει. Ελένη, μείνε συ για λίγο εδώ. Θα πάω μόνος μου. Δε θ' αργήσω *(προχωρεί προς την έξοδο)*.

ΕΛΕΝΗ, *με φόβο*: Κοσμά, μη μ' αφήνεις εδώ... για όνομα του Θεού.

ΚΟΣΜΑΣ: Ένα λεπτό, περίμενε *(βγαίνει)*.

ΕΛΕΝΗ, *μόνη*: Μα τι τον έπιασε ξαφνικά... και να μη τονε

νοιάζει, εκείνος π' άλλοτε με πρόσεχε τόσο πολύ. Θεέ μου, τι παράξενος τόπος... πώς με φοβίζει! *(πηγαίνει και κοιτάει απ' το παράθυρο).* Πολύ ψηλά είναι από δω... όποιος τύχει να πέσει θα τσακιστεί στα σίγουρα... ούτε το κοκαλάκι του δε θα μείνει! Παναγιά μου, τι φρίκη, αρχίζω να φοβούμαι στα σοβαρά. Τι θέλαμε που 'ρθαμε... και το μωρό, να είναι άραγε ήσυχο στην κούνια του; Αχ, πώς φοβούμαι μην ξυπνήσει και βάλει τις φωνές. Το καημένο μου, τι χαριτωμένα που λέει το «μαμά». Προχτές είπε και το «μπαμπά»! Πολύ το χάρηκε ο πατέρας του... του αγόρασε αμέσως μια ωραία κουδουνίστρα. Και πώς την παίζει! Α... πρέπει, πρέπει να γυρίσω κοντά του το γρηγορότερο. Θεέ μου, τι ζέστη που κάνει εδώ μέσα!

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΦΥΛΑΚΑΣ, *απ' έξω*: Ναι, όπως σας είπα, το κτίσμα είναι του εβδόμου αιώνος, κάστρο βυζαντινό από τα λίγα που έχουμε στην Ελλάδα *(μπαίνει).*

ΚΟΣΜΑΣ, *ακολουθώντας*: Μα εκείνος ο...

ΦΥΛΑΚΑΣ: Κάποτε είχε κοιμηθεί εδώ η Ειρήνη η Αθηναία με τ' όνομα· αυτοκρατόρισσα του Βυζαντίου· και τόσο της άρεσε που ήθελε να 'ρχεται να παραθερίζει κάθε χρόνο.

ΚΟΣΜΑΣ: Μα ο αυτοκράτορας...

ΦΥΛΑΚΑΣ: Δεν υπήρχε τότε αυτοκράτορας. Εκείνη ήταν στο θρόνο. Πήγε μονάχα να τυλίξει τον Κάρολο το Μεγάλο, το βασιλέα της Φραγκιάς, να τονε στεφανωθεί, μα εκείνος το μυρίστηκε και δεν την έπαθε. Όσο γι' αυτήν, είχε κακά στερνά. Πέθανε εξόριστη σε κάποιο νησί.

ΕΛΕΝΗ: Όλοι τότε κακήν κακώς πηγαίνανε... Αχ, τι να πεις!

ΚΟΣΜΑΣ: Μα μένα δε μ' ενδιαφέρει αυτή η κυρία. Εγώ θέλω να

μου πείτε για κείνον τον αυτοκράτορα... τον Αθάνατο τον Τρίτο.

ΦΥΛΑΚΑΣ: Α... γι' αυτόν θέλετε; Λοιπόν, ρωτάτε με κι εγώ θα σας απαντώ.

ΚΟΣΜΑΣ: Πείτε μου το εξής: αυτόν τον αλήτη ο αυτοκράτορας δεν ζήτησε να τον ξαναδεί ποτέ;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Τονε ζήτησε... είπε να του τον πάνε, βέβαια.

ΚΟΣΜΑΣ: Και λοιπόν, δεν του τον πήγαν;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Όχι, του είπαν πως δεν ήθελε να τον δει ζωγραφιστό. Δηλαδή, δεν του το 'παν έτσι, με τρόπο.

ΚΟΣΜΑΣ: Μα καλά...

ΕΛΕΝΗ: Εγώ πια έσκασα απ' τη ζέστη!

ΦΥΛΑΚΑΣ: Του 'παν ψέματα. Ο δάκτυλος των εχθρών του, βλέπετε.

ΕΛΕΝΗ: Μια στιγμή... θα ρωτήσω κάτι κι εγώ. Η βασίλισσα, έτσι έμεινε, με σταυρωμένα τα χέρια,... δεν έκανε τίποτα; Η γυναίκα οφείλει να συντρέχει τον άντρα της, αυτό λέω εγώ. Το 'πε και το ράδιο προχτές στην εκπομπή της Σύγχρονης Γυναίκας. Η γυναίκα, λέει, μπορεί να παίξει το ρόλο της.

ΦΥΛΑΚΑΣ: Δεν ήξερε τι να κάνει, και καθώς ήτανε και προληπτική, το 'ριξε στα μαγικά. Το μυαλό της πήρε αέρα.

ΕΛΕΝΗ: Α... αυτά τ' απαγορεύει η θρησκεία μας!

ΦΥΛΑΚΑΣ: Στο τέλος, καθώς σας είπα, ο αυτοκράτορας κλείστηκε σε μοναστήρι... έβαλε ράσο. Θέλανε να τον κάνουνε ηγούμενο, μ' αυτός αρνιότανε. Εντέλει, πέθανε σαν ταπεινός μοναχός.

ΕΛΕΝΗ: Κι η βασίλισσα;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Εκείνη έκανε δικό της μοναστήρι.

ΕΛΕΝΗ: Μα γιατί όλ' αυτά;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Ποιος ξέρει; Αυτά μόνο μας λέει... η ιστορία.

ΕΛΕΝΗ: Πάμε, Κοσμά, αρκετά.

ΚΟΣΜΑΣ: Όχι, χρειάζομαι κι άλλα.

ΦΥΛΑΚΑΣ: Ε... άλλα δεν ξέρω, τη λέω την αμαρτία μου.

ΚΟΣΜΑΣ: Καλά. Τότε αφήστε μας πάλι μόνους. Αλλά θα σας παρακαλέσω κάτι.

ΦΥΛΑΚΑΣ: Ό,τι θέλετε.

ΚΟΣΜΑΣ: Ένα κάθισμα για τη γυναίκα μου.

ΦΥΛΑΚΑΣ: Μετά χαράς. Θα σας στείλω μια καρέκλα με το εγγονάκι μου. Έρχεται, ξέρετε, να με δει κάθε εβδομάδα και σήμερα είναι η μέρα του *(βγαίνει)*.

ΕΛΕΝΗ, *ζωηρά*: Τι καμώματα είναι αυτά... μπορείς να μου πεις; Θα χάσω την υπομονή μου.

ΚΟΣΜΑΣ: Πρέπει, πρέπει να βρω σημάδια.

ΕΛΕΝΗ: Κι ενώ εσύ θα ψάχνεις για σημάδια, ο μπέμπης μπορεί να ξυπνήσει και να βάλει τις φωνές.

ΚΟΣΜΑΣ: Ας ξυπνήσει. Είν' η μητέρα σου εκεί.

ΕΛΕΝΗ: Μια γριά γυναίκα... τι να σου κάνει; Και ξέρεις πως είναι και νευρική.

ΚΟΣΜΑΣ: Ελένη, μη μ' ενοχλείς τώρα με τη μητέρα σου. Εγώ τώρα δουλεύω.

ΕΛΕΝΗ: Τι κάνεις, λέει;

ΚΟΣΜΑΣ: Δουλεύω, ερευνώ, σκέπτομαι. Πασκίζω να βρω το νήμα αυτής της ιστορίας. Είναι μια ιερή φιλοδοξία που πρέπει να τη σεβαστείς.

ΕΛΕΝΗ: Αχ, παιδί μου, εσύ παίζεις.

ΚΟΣΜΑΣ: Καθόλου... είμαι πολύ σοβαρός. Η ιστορία δεν είναι παίξε γέλασε... άντε άντε.

ΕΛΕΝΗ, *προσπαθεί να κάνει καρδιά*: Μα δεν είσαι ελεύθερος, Κοσμά μου, πάλι θα τα λέω; Είσαι παντρεμένος. Έχεις κι ένα παιδί που από ώρα σε ώρα πάει να μιλήσει. Έχεις τη δουλειά σου, το γραφείο σου, πας για προαγωγή. Λοιπόν, άσε στην πάντα την ιστορία... δεν είναι για σένα.

ΚΟΣΜΑΣ: Ποιος ξέρει; Μπορεί να 'ναι κάτι αποφασιστικό για την καριέρα μου. Πρέπει να προσπαθήσω.

ΕΛΕΝΗ: Αχ, δεν αντέχω άλλο, θα καθήσω χάμου.

ΠΑΙΔΙ, *μπαίνει ξαφνικά φέρνοντας το κάθισμα*: Η καρέκλα σας.

ΕΛΕΝΗ, *έκπληκτη*: Α... ευχαριστώ *(κάθεται αναστενάζοντας)*. Άντε, άντε να δούμε πού θα βγούμε. *(Στο παιδί που πάει να βγει.)* Μικρέ...

ΠΑΙΔΙ: Ορίστε, μαντάμ.

ΕΛΕΝΗ: Δε μου λες... έχει κανένα καφενείο εδώ κοντά;

ΠΑΙΔΙ: Καφενείο... όχι, αλλ' είναι το μπαρ του πύργου. *(Με περηφάνια.)* Το διευθύνω εγώ.

ΕΛΕΝΗ: Τι έχετε;

ΠΑΙΔΙ: Διατάξτε.

ΕΛΕΝΗ: Μια πορτοκαλάδα.

ΠΑΙΔΙ: Α, δεν έχει. Από αναψυκτικά έχει μόνον κόκα κόλα.

ΕΛΕΝΗ: Μια κόκα... τότε, περιποιημένη, ε;

ΠΑΙΔΙ: Έφτασε *(βγαίνει)*.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΚΟΣΜΑΣ: Εδώ πέθανε. Πού άραγε... σε κείνη τη γωνιά; Εκεί θα ξεψύχησε κουβαριασμένος μέσα στο σκοτάδι και τα μάτια του θα γυάλιζαν γεμάτα φλόγα. Τα φαντάζεσαι εκείνα τα μάτια, Ελένη;

ΕΛΕΝΗ, *ανακάθεται με τρόμο*: Καλύτερα να μη τα φαντάζομαι.

ΚΟΣΜΑΣ: Τι να 'κρυβαν άραγε πίσω τους εκείνα τα μάτια... τι να 'κρυβε μέσα στ' άδυτα της ψυχής του αυτός ο άνθρωπος που θα μπορούσε να γίνει, αν ήθελε, αυτοκράτορας, τι να 'κρυβε;

ΕΛΕΝΗ: Και τι με νοιάζει εμένα;

ΚΟΣΜΑΣ: Μήπως ο αυτοκράτορας ήτανε πράγματι αντικανονικός. Μήπως δεν ήταν ο γνήσιος και νόμιμος διάδοχος του θρόνου; Συμβαίνουν αυτά. Έτσι είχαμε μάθει στο γυμνάσιο. Ο

καθηγητής μας ήταν ένας που μιλούσε με τη μύτη... νι νι νι... είχε αυτό το ιδίωμα, μα τον αγαπούσα... ήταν ιστορικός. Το μόνο μάθημα που μ' άρεσε! Κι ήθελα να σπουδάσω ιστορικός, ξέρεις.

ΕΛΕΝΗ: Καλά, αυτό μας το 'πες.

ΚΟΣΜΑΣ: Μα ο πατέρας μου φταίει. Μ' έριξε σ' εκείνο το μπουντρούμι που λέγεται γραφείο Εισαγωγών κι Εξαγωγών.

ΕΛΕΝΗ: Μπουντρούμι λες το γραφείο σου! Ξέχασες που το 'βρισκες όαση;

ΚΟΣΜΑΣ: Πότε;

ΕΛΕΝΗ: Όταν ήμουν κι εγώ εκεί.

ΚΟΣΜΑΣ: Ήθελα να σου κάνω κοπλιμέντο. Καλά... αυτά τα 'παμε.

ΕΛΕΝΗ, *με αγανάκτηση*: Ώστε ήταν ψέματα λοιπόν...

ΚΟΣΜΑΣ: Όχι, Ελένη, ήταν αλήθεια... εντάξει. Μα εγώ... εγώ ήθελα να γίνω ιστορικός. Να κάνω έρευνες. Μπορεί να σταδιοδρομούσα, πού ξέρεις;

ΕΛΕΝΗ, *προσπαθεί να κάνει καρδιά*: Μπορεί, Κοσμά μου, μπορεί... μα δεν ήρθαν έτσι τα πράματα. Πώς να το κάνουμε; Τώρα εσύ έχεις άλλα να δεις μπροστά σου... να σταδιοδρομήσεις στη δουλειά σου. Σκέψου, μπορεί να φτάσεις και τμηματάρχης. Η προαγωγή σου πρέπει να σ' ενδιαφέρει.

ΚΟΣΜΑΣ: Να τη βράσω τέτοια προαγωγή!

ΕΛΕΝΗ: Κοσμά!

ΚΟΣΜΑΣ: Όλα με κάνουν να πλήττω εκεί μέσα. Έτσι μου 'ρχεται να τα μαζέψω όλα καμιά μέρα και να τα ρίξω στον κάλαθο των αχρήστων... ακόμα και τον διευθυντή.

ΕΛΕΝΗ: Δε χωράει.

ΚΟΣΜΑΣ: Αχ, Ελένη, να 'ξερες πόσο υποφέρω...

ΕΛΕΝΗ: Ησύχασε, Κοσμά μου, ησύχασε. Θα πάνε καλά τα πράματα, θα δεις. Άσε να μεγαλώσει κι ο μπέμπης.

ΚΟΣΜΑΣ: Θα τον κάνω ιστορικό!

ΕΛΕΝΗ: Μπορεί να κλίνει αλλού το παιδί. Βλέπεις πώς πας να κάνεις του κεφαλιού σου;... ό,τι έκανε ο πατέρας σου σε σένα;

ΚΟΣΜΑΣ: Έχεις δίκιο, μα είναι δυνατό να μη του αρέσει η ιστορία, αφού 'ναι παιδί μου;

ΕΛΕΝΗ: Κι εσύ παιδί του πατέρα σου ήσουνα, μ' αυτουνού καρφί δεν του καιγόταν για την ιστορία... άρπα την.

ΚΟΣΜΑΣ: Σωστά. Γι' αυτό και με χαντάκωσε.

ΕΛΕΝΗ: Μα, Κοσμά μου, τι λόγια είν' αυτά; Δεν είμαι λοιπόν τίποτα για σένα, ούτε εγώ ούτε το παιδί μου; Θεέ μου, θα 'χει ξυπνήσει και θα με γυρεύει.

ΚΟΣΜΑΣ: Ας ξυπνήσει. Δε θα πάθει τίποτα. Κι αυτό θα μεγαλώσει, έτσι κι αλλιώς, όπως όλα τα παιδιά θα μεγαλώσει. Όμως τούτος ο πύργος θα κρατήσει καλά στη μήτρα του — ωραία φράση, ε; — θα κρατήσει στη μήτρα του το μυστικό του μέχρι που νά 'ρθει ο επιτήδειος που θα τον ξεγεννήσει.

ΕΛΕΝΗ: Πάει... τρελάθηκε!

ΚΟΣΜΑΣ: Θα ζητήσω από το φύλακα βιβλιογραφία, και θα ψάξω. Βρε αδερφέ, ας αποχτήσω κι εγώ ένα χόμπυ.

ΕΛΕΝΗ: Χόμπυ... σαν κι αυτούς που μαζεύουν γραμματόσημα; Εσύ δεν έχεις καιρό γι' αυτή τη δουλειά.

ΚΟΣΜΑΣ: Γιατί; Σχολάω στις 1.30 και ξαναπάω στο γραφείο στις 5.00. Θα τα καταφέρω.

ΕΛΕΝΗ: Ξέχασες πως στο μεταξύ προσέχεις το μπέμπη γιατί εγώ κάνω το νοικοκυριό;

ΚΟΣΜΑΣ: Θα τα συνδυάσω και τα δυο.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΠΑΙΔΙ, *μπαίνοντας ξαφνικά μ' ένα δίσκο*: Μαντάμ, η κόκα κόλα σας.

ΕΛΕΝΗ: Α, μπράβο, άσ' την κάτω. *(Ενώ την αφήνει.)* Πόσο κάνει;

ΠΑΙΔΙ: Τίποτα... είναι δώρο του παππού. Το δεύτερο νερό για τον κύριο *(προχωρεί προς την έξοδο)*.

ΕΛΕΝΗ: Δεν είμαστε καλά. Έλα δω, παιδί μου, έλα να πάρεις τα λεπτά σου!

ΠΑΙΔΙ: Μην επιμένετε *(βγαίνει)*.

ΕΛΕΝΗ: Τα βλέπεις, Κοσμά; Ο φύλακας μας πήρε στο ψιλό. Δε νομίζεις πως είναι ώρα πια να τελειώνει αυτή η κωμωδία;

ΚΟΣΜΑΣ: Όχι, προτού βρω τίποτα σημάδια.

ΕΛΕΝΗ: Τι σημάδια; Αφού βλέπεις πως δεν υπάρχει τίποτα δω πέρα.

ΚΟΣΜΑΣ: Ο χώρος με εμπνέει... ασκεί υποβολή επάνω μου — ωραία φράση, ε; — να, μπορεί ξαφνικά να μού 'ρθει μια έλλαμψη, να φωτιστεί το μυαλό μου και να δω... να δω! Τι νιώθεις τώρα;

ΕΛΕΝΗ: Στο είπα... έχω πεθάνει από τη ζέστη.

ΚΟΣΜΑΣ: Εγώ νιώθω παράξενα... σα να υπάρχει εδώ μέσα ο ψευδοαυτοκράτορας Αθάνατος ο Τρίτος.

ΕΛΕΝΗ, *κοιτώντας με τρόμο γύρω*: Δεν είσαι καλά.

ΚΟΣΜΑΣ: Ναι... και στα πύρινά του μάτια κρύβει ένα μεγάλο μυστικό! Ποια μοίρα άραγε να τους έδεσε μαζί αυτόν και τον άλλον αυτοκράτορα; Γιατί να πήρε μαζί του στον τάφο το μυστικό του... γιατί κι οι δυο τους να πεθάνουν σιωπηλοί, μ' αμπαρωμένη την ψυχή κι αγέλαστο το στόμα... γιατί, γιατί;

ΕΛΕΝΗ, *πίνει, αναστενάζοντας, νερό*: Αχ...

ΦΥΛΑΚΑΣ, *απ' έξω*: Από δω περάστε... προσέξτε το σκαλί. *(Μπαίνει ακολουθούμενος από 'να ζεύγος αγκαζέ.)* Εδώ, σε

τούτη την κάμαρα που βλέπετε, πέθανε ο ψευδοαυτοκράτορας του Βυζαντίου Αθάνατος ο Τρίτος.

ΚΥΡΙΟΣ, *που 'χει στα χέρια του μπλοκ για να κρατά σημειώσεις*: Όχι, μη μας λέτε την ιστορία της κάμαρας. Δεν έχουμε καιρό. Απόψε θα σουπάρουμε στου κυρίου Χατζημελέτη και πρέπει να βιαστούμε. Θυμήστε μας μονάχα ποιας εποχής είναι το κτίσμα.

ΦΥΛΑΚΑΣ: Του εβδόμου αιώνος, κάστρο βυζαντινό... από τα λίγα που έχουμε στην Ελλάδα.

ΚΥΡΙΟΣ: Μάλιστα... από κει, τι είναι; *(Προχωρούν έξω ενώ η κυρία στρέφει και κοιτά τον Κοσμά και την Ελένη παραξενεμένη.)*

ΕΛΕΝΗ: Τα βλέπεις; Ούτε που ενδιαφέρονται για τις μωρολογίες του φύλακα.

ΚΟΣΜΑΣ, *με θυμό*: Και τους ζηλεύεις εσύ ε... τη στιγμή που θα 'πρεπε να τους ελεεινολογείς; Αυτοί 'ναι απ' τους ανθρώπους που μένουν στην επιφάνεια και που δεν φτάνουν ποτέ στο βάθος. Οι αχρείοι... θα σουπάρουνε, λέει, στου κυρίου Χατζημελέτη... λες και θα κάνουνε τίποτα σπουδαίο! Οι αχρείοι... συγχύστηκα που τους είδα, *(μιλά τώρα μουδιασμένα)* αχ, κουράστηκα κιόλας. Κάνε λίγο να καθήσω κι εγώ. *(Κάθεται στο μισό της καρέκλας, ενώ η Ελένη τον παίρνει αγκαζέ.)*

ΕΛΕΝΗ: Κοσμά μου, ξέχασέ τα τώρα αυτά και πάμε στο σπιτάκι μας. Για σκέψου λίγο... δεν είν' όμορφα που καθόμαστε κάθε βράδυ κοντά κοντά και τα λέμε...ε, δεν είν' όμορφα; Πλούσιοι δεν είμαστε, μα το καθημερινό μας το 'χουμε. Έχουμε κιόλας κι ένα παιδί. Για θυμήσου που προχτές σε φώναξε μπαμπά. Πρώτη φορά που το 'πε το καημένο μου. Η γιαγιά του περιμένει πώς και πώς να την φωνάξει κι αυτήν. Η καημένη η μαμά... πόσο τ' αγαπάει αυτό το παιδί! Λέει πως πρέπει να κάνουνε κι άλλα παιδιά... να πληθαίνουμε, λέει. Έτσι θέλει ο Θεός. Κι όλο εύχεται τα καλά του Αβραάμ. Άγια γυναίκα η

καημένη η μαμά κι ο μπέμπης... αχ, θα 'χει ξυπνήσει τώρα, είμαι σίγουρη. Πάμε, Κοσμά μου.

ΚΟΣΜΑΣ, *σηκώνεται κουρασμένα*: Πάμε...

ΕΛΕΝΗ, *πηδώντας όρθια*: Μπράβο, επιτέλους.

ΚΟΣΜΑΣ: Ναι, θα πηγαίνουμε. Όμως πριν γίνει αυτό ας... ας κρατήσουμε ενός λεπτού σιγή για το νεκρό... για κείνον που πριν από χίλια τόσα χρόνια παράδωσε το πνεύμα του εδώ, σ' αυτήν την κάμαρα, χωρίς ν' αποκαλύψει σε κανέναν το φοβερό του μυστικό. Ενός λεπτού σιγή για τον Αθάνατο τον Τρίτο! *(Κοιτά το ρολόι του για να χρονομετρήσει, ενώ η Ελένη σκουπίζει αμήχανα τη μύτη της. Το παιδί προβάλλει το κεφάλι του απ' την πόρτα. Ο Κοσμάς του επιβάλλει με το δάχτυλο στο στόμα «σιωπή». Το ίδιο γίνεται και με το φύλακα. Τα δυο κεφάλια αποτραβιούνται. Λύνεται η σιωπή.)*

ΚΟΣΜΑΣ, *δυνατά*: Εμείς τώρα φεύγουμε. Ελάτε μέσα, κύριοι.

ΦΥΛΑΚΑΣ, *μπαίνει μαζί με το παιδί*: Δε... δε θέλετε να δείτε και τ' άλλα διαμερίσματα του πύργου μας;

ΕΛΕΝΗ: Μια άλλη φορά. Θα φέρουμε και το μπέμπη μαζί μας. Αχ, μου φαίνεται πως θα 'χει ξυπνήσει και θα τραβολογάει τη γιαγιά του. Η καημένη... θέλει να του κάνει όλα τα χατήρια, γι' αυτό τα παθαίνει... πάμε, Κοσμά *(τον τραβά έξω ενώ εκείνος, προτού βγει, στρέφει και κοιτά την κάμαρα βαρύθυμος).*

ΦΥΛΑΚΑΣ: Μπράβο, είμ' ευχαριστημένος.

ΠΑΙΔΙ: Και γιατί παππού;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Είμαι ευχαριστημένος σου λέω, Θοδωρή. Έτσι θέλω... όσοι έρχονται δω πέρα να μη φεύγουνε με την εντύπωση πως είδαν απλώς ένα αρχαιολογικό κτίσμα... μα να παθαίνουν κάτι, να, καληώρα όπως αυτός με το μεράκι για την ιστορία. Θέλω να συγκινούνται, ν' αναστατώνονται... Έτσι νιώθω κι εγώ πως έχω κάποια αποστολή σ' αυτόν τον κόσμο.

ΠΑΙΔΙ: Κι αν καμιά μέρα δεις κάποιον να πέφτει απ' το παράθυρο, παππού;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Μα γι' αυτό σκέφτομαι να λάβω τα μέτρα μου. Θα ζητήσω να μου βάλουν κάγκελλα στα παράθυρα. Ναι, θα πρέπει να βάλουμε κάγκελα στα παράθυρα *(προχωρεί προς το παράθυρο μηχανικά)*.

ΠΑΙΔΙ: Μα είναι αληθινή η ιστορία που τους λες, παππού;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Και ναι... και όχι, παιδί μου. Όλα έχουνε γίνει σ' αυτόν τον κόσμο... κι όλα μπορούν να συμβούν.

ΠΑΙΔΙ: Δε σε καταλαβαίνω, παππού.

ΦΥΛΑΚΑΣ: Θα καταλάβεις... θα καταλάβεις... *(Στρέφοντας το κεφάλι του.)* Μάζεψε τώρα τα ποτήρια *(το παιδί υπακούει)*.

Α Υ Λ Α Ι Α

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ευανθία Περιστέρη.
Κυριάκος Περιστέρης.
Ζωή (κόρη τους).
Νίκος (γιος τους).
Χαρίλαος (φίλος των παιδιών).
Θωμάς (γκαρσόνι).

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Στο Τορόντο του Καναδά. Στο λίβινγκρουμ της οικογένειας Περιστέρη. Η Ευανθία Περιστέρη κάθεται και πλέκει. Μπαίνει η Ζωή, δεκαεπτά χρονών.

ΖΩΗ: Μαμά, πότε θα πάμε στην Ελλάδα;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Μα... όπου να 'ναι, παιδί μου. Να ξεμπερδέψει ο πατέρας σου με τις δουλειές του πρώτα. Θυμήσου, όμως, πως δεν θα πάμε πια για διακοπές αλλά για μόνιμη εγκατάσταση.

ΖΩΗ: Θα πάρουμε και τ' αμάξι μαζί μας;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Όχι, είναι παλιό. Θα κοιτάξουμε να το δώσουμε πριν φύγουμε.

ΖΩΗ: Κι εκεί που θα πάμε, πώς θα κυκλοφορούμε;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Θα πάρουμε άλλο. Μα με την ακρίβεια της βενζίνης στην Ελλάδα, δεν ξέρω τι θα γίνει. Θα φτηνύνει άραγε με τη νέα κατάσταση; Για να δούμε...

ΖΩΗ: Θα χρειαστούμε αμάξι για να πηγαίνουμε στην ακρογιαλιά.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Να σου λείψουν οι ακρογιαλιές και τα βότσαλα! Στην Ελλάδα δε θα 'μαστε πια τουρίστες. Θα πρέπει να κάνουμε μεγάλη προσπάθεια να ξαναριζώσουμε εκεί. Δε θα 'ναι εύκολα τα πράματα. Εσύ ήσουν τεσσάρων ετών όταν φύγαμε. Θα τα καταφέρεις στο σχολείο; Στο πανεπιστήμιο θέλω να πω. Γιατί

είσαι πια τελειόφοιτος του γυμνασίου.

ΖΩΗ: Λυκείου, καλέ μαμά. Έχουν αλλάξει τα ονόματα.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Ε... αφού το ξέρεις αυτό, θα τα καταφέρεις. Για έλα δω να μετρήσω το πλεκτό *(της μετρά το πλεκτό στην πλάτη)*. Χμ.... θέλει ακόμα λίγο.

ΖΩΗ: Κι εσύ θα τα καταφέρεις, μαμά, αφού δεν ξέχασες να πλέκεις.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Τι θες να πεις;

ΖΩΗ: Έχεις κρατήσει τις παλιές σου ελληνικές συνήθειες.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Και τι θαρρείς... ότι ακόμα πλέκουν οι γυναίκες στην Ελλάδα; Έχει αλλάξει κι εκεί η ζωή! Όλα τα παίρνουν έτοιμα. Η θεια σου, η Ελένη, έχει πάψει και να μαγειρεύει. Όλο σε κάτι τυποποιημένα εστιατόρια στέλνει και ψωνίζει το φαγητό της. Κι είναι μια αηδία αυτά τα φαγιά... νοθεία στα υλικά... κακό μαγείρεμα. Ενώ εδώ και στου *Μακντόναλντ*[1] να πας, έχεις εμπιστοσύνη.

ΖΩΗ: Α, δε μ' αρέσει στου Μακντόναλντ. Εγώ θέλω *χελθ φουντ*[2].

ΕΥΑΝΘΙΑ: *Χελθ φουντ* και κουραφέξαλα! Αγοράζεις ρύζι κι έχει πετρούλες μέσα. *(Χτυπά το τηλέφωνο. Η Ζωή πάει να το σηκώσει.)*

ΖΩΗ: Χάλοου... καλά, εσύ πώς είσαι; Τι, έγινε σεισμός, είπες; Άσε τα μεταφορικά σχήματα, καημένε Χαρίλαε, κι εξηγήσου. Το ξέρω πως τα ελληνικά σου είναι καλύτερα απ' τα δικά μου, αλλά μεταξύ μας ας είμαστε *του δε πόϊντ*[3].

ΕΥΑΝΘΙΑ: Τι λέει;

ΖΩΗ: Είναι λέει όλοι τους ενθουσιασμένοι που νίκησε η ομάδα τους. *(Στο ακουστικό.)* Ναι... μπράβο, και σ' ανώτερα. Αλλά ξέρεις πως τα βαριέμαι αυτά. Έπειτα, έχω να γράψω ένα *έσεϋ*[4] για τη Δευτέρα. Εντάξει, θα σε πάρω να σου πω σε μια ώρα. Μπάυ μπάυ.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Νίκησε, είπε, η ομάδα τους; Και το λέει αυτό «σεισμό»;

ΖΩΗ: Ναι, ο Χαρίλαος είναι λίγο δραματικός. Είναι και τα πολιτικά στη μέση. Και το ποδόσφαιρο έχει πάρει πολιτική... μπογιά!

ΕΥΑΝΘΙΑ: Χροιά, παιδί μου, πολιτική χροιά.

ΖΩΗ: Γιατί όχι... μπογιά; Δεν είναι η λέξη συνώνυμο της λέξης «χρώμα»; Δε λέμε «αυτό έχει πολιτικό χρώμα»;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Ναι, αλλά δε λέμε «μπογιά». Ρώτα το δάσκαλό σου των ελληνικών.

ΖΩΗ: Άμα τον ρωτήσω, θα μου δώσει τρία - τέσσερα άλλα συνώνυμα — είναι το πάθος του τα συνώνυμα — και θα θέλει κιόλας να τα σημειώσω για να μην τα ξεχάσω. Τέτοια σχολαστικότητα δε μ' αρέσει.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Μπα... και πώς έμαθες τα ελληνικά που ξέρεις; Άμα δε σε ζορίζαμε εγώ κι ο πατέρας σου... κι η δασκάλα που σου δώσαμε στην αρχή, η Πόπη, τώρα θα 'ξερες λιγότερα κι απ' τον αδελφό σου. Πού να βρίσκεται αυτό το παιδί;

ΖΩΗ: Είναι με τον Χαρίλαο. Γιορτάζουνε λέει, τη νίκη του «Κεραυνού». Με καλούνε να πάω κι εγώ το βραδάκι στο σπίτι του ομαδάρχη τους, του κ. Έλιοτ, για να κάνω, λέει, την *τσηαρλήντερ*[5].

ΕΥΑΝΘΙΑ: Μ' αφού το παχνίδι τέλειωσε... τί *τσηαρλήντερ;*

ΖΩΗ: Θέλουν να συνεχίσουν το πάρτυ. Θα 'χουνε και φαγητά και ποτά.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Για πρόσεχε λίγο τον Χαρίλαο. Είναι... τρελούτσικος. Κι αυτός ο αρχηγός τους, ο Έλιοτ... ξένος είναι;

ΖΩΗ: Καλέ μαμά, δεν ξέρεις τον κ. Ηλιόπουλο;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Α! Και το 'κανε Έλιοτ;

ΖΩΗ: Για πιο σύντομο. Μήπως εμείς δεν το κάναμε Περιστέρης απ' το Περιστερόπουλος;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Ναι, αλλ' αυτό είναι ελληνικό. Τέλος πάντων, πρόσεχε εκείνο το Χαρίλαο. Όλο παλαβές ιδέες έχει! Κι ο Νίκος ο αδελφός σου, μπορεί να 'ναι φίλος του, αλλ' είναι ακόμα μικρός και άπειρος.

ΖΩΗ: Σιγά το μωρό! Είναι μονάχα ένα χρόνο μικρότερος από μένα.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Τα κορίτσια ωριμάζουν νωρίτερα απ' τ' αγόρια.

ΖΩΗ: Μα εμείς δε θέλουμε να ωριμάσουμε. Θέλουμε να μείνουμε παιδιά όλη μας τη ζωή.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Αμ, δε γίνεται... θα το δεις. Τώρα μπορεί να χοροπηδάτε στα ντίσκο, αλλά σε λίγα χρονάκια δεν θα σας σηκώνουν τα πόδια σας χωρίς δυο κούπες καφέ.

ΖΩΗ: Για το Θεό, βρε μαμά, όλο τη συμφορά φέρνεις εσύ! Άσε μας να ζήσουμε τη ζωή μας. Όσο για το Χαρίλαο, είναι... ακίνδυνος. Απλώς...

ΕΥΑΝΘΙΑ: Απλώς;

ΖΩΗ: Ε, να, ήρθε πέρσι απ' την Ελλάδα κι έχει... πώς να το πω, έχει ισχυρές πεποιθήσεις. Όλοι οι Ελλαδικοί έτσι είναι... ισχυρογνώμονες. Για το πάρτυ, όμως, απόψε του είπα πως δεν θα πάω. Πρέπει να γράψω ένα *έσεϋ*.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Μια έκθεση...

ΖΩΗ: Εντάξει, μιαν έκθεση. Πάνω στο θέμα της ισότητας των φύλων.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Ελπίζω να μη γράψεις πως οι άντρες καταπιέζουν τις γυναίκες. Δεν είναι αλήθεια. Ούτε και στην Ελλάδα είναι.

ΖΩΗ: Περίεργο να το λες εσύ αυτό, μαμά, που σ' έχω ακούσει τόσες φορές να παραπονιέσαι στον μπαμπά πως σε παραμελεί.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Μπορεί να παραπονιέμαι, αλλ' αυτό... είναι άλλο.

ΖΩΗ: Δε μου γράφεις εσύ την έκθεση;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Αστειεύεσαι, βέβαια!

ΖΩΗ: Να, θα την γράψεις ελληνικά κι εγώ θα τη ξαναγράψω εγγλέζικα. Έτσι δε θα νιώθω ένοχη πως παρουσίασα δική σου δουλειά.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Μη λες ανοησίες! Η έκθεση είναι δικό σου πράμα. Έπειτα, εγώ έχω να γράψω έκθεση από τότε που πήγαινα στο σχολείο. Και κάνω και ορθογραφικά λάθη.

ΖΩΗ: Ε, τώρα με το μονοτονικό σύστημα δεν πειράζει.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Μα δεν είναι μόνον υπόθεση τονισμού, κουτό κορίτσι. Και τα μακρά, τα βραχέα... το *ει*, το *οι*... θαρρείς πως τα θυμάμαι αυτά καλά;

ΖΩΗ: Κι εγώ... τα μπερδεύω.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Τουλάχιστον, θυμάμαι καλά τις λέξεις. Δε βαρβαρίζω, όπως κάνει ο Καραχάλιος του ραδιοφωνικού προγράμματος που είπε τον οδηγό κάποιου φορτηγού... τρακαδόρο, απ' το *τρακ*[6].

ΖΩΗ: Ο Χαρίλαος τα σατιρίζει αυτά. Παίρνει ένα ύφος...

ΕΥΑΝΘΙΑ: Ας μη βιάζεται, γιατί και στην Ελλάδα βαρβαρίζουν. Άκουσα τον ξάδερφό σου που έλεγε πως είδε κάποιο φιλμ φανταστικό, απ' *φαντάστικ*.

ΖΩΗ: Γιατί, δεν είναι η ίδια λέξη;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Όχι, παιδί μου. Σε μας τους Έλληνες «φανταστικό» εσήμαινε «γέννημα της φαντασίας», δηλαδή μη πραγματικό. Μα τώρα, δε λειτουργεί καθόλου η φαντασία μου. Η έγνοια μου είναι τα ψώνια που έχω να κάνω πριν φύγουμε απ' εδώ. Να θυμηθούμε να πάρουμε καναδυό ηλεκτρικές κουβέρτες για τη γιαγιά σου που 'χει ρευματισμούς. Ξέρεις η θέρμανση στην Ελλάδα το χειμώνα είναι πρόβλημα. *(Χτυπά το κουδούνι της εισόδου.)* Μα ποιος μπορεί να 'ναι; Για κοίταξε απ' το παράθυρο.

ΖΩΗ, *υπακούει*: Ο μπαμπάς είναι. Φαίνεται... έξαλλος!

ΕΥΑΝΘΙΑ: Θα ξέχασε πάλι τα κλειδιά του στο μαγαζί. Πάλι! *(Η ζωή πάει ν' ανοίξει. Ακούγεται ο Κυριάκος απέξω.)*

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Κερδίσαμε... κερδίσαμε.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Έπαιξε πάλι στον ιππόδρομο;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ, *μπαίνει μ' ένα μάτσο ελληνικές εφημερίδες, ένα κουτί γλυκά δεμένο με σπάγγο, κι ένα λαχείο που το ανεμίζει θριαμβευτικά*: Κερδίσαμε τα εκατό χιλιάρικα, τον πρώτο αριθμό...

ΕΥΑΝΘΙΑ, *μένει με το πλεχτό στα χέρια*: Σοβαρολογείς;
ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Μα ναι, κοίταξα τα νούμερα πέντε φορές. Κερδίσαμε, σου λέω, Ευανθία. Γι' αυτό και πήρα τα γλυκά. Τις εφημερίδες τις είχα κιόλας πάρει.
ΝΙΚΟΣ: Τα εικοσιπέντε χιλιάρικα είναι... δικά μου.

ΑΥΛΑΙΑ

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

Δυο μήνες μετά, στην Αθήνα, σε μια αίθουσα του αεροδρομίου. Η οικογένεια Περιστέρη περιμένει να βρεθούν οι αποσκευές της που έχουν χαθεί. Είναι κι ο Χαρίλαος μαζί τους. Ο Κυριάκος διαβάζει εφημερίδα. Η Ευανθία πλέκει. Η Ζωή κάνει γυμναστικές ασκήσεις κοντά στο παράθυρο. Ο Χαρίλαος με το Νίκο συζητούν.

ΝΙΚΟΣ: Εντάξει, Χαρίλαε. Αλλά ξέρεις πως ο Πελέ δεν παίζει πια.
ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Δεν έχει να κάνει. Αν ψάξεις καλά, μπορείς και να βρεις καλύτερους παίχτες απ' τον Πελέ. Το ποδόσφαιρο έχει αυτό το *ποτένσιαλ*.
ΧΑΡΙΛΑΟΣ, *γελά*: Ποτένσιαλ... Και συ που κορόιδευες όταν άκουγες ελληνικά με ξένες λέξεις μέσα. Τώρα μιλάς κι εσύ το ίδιο.
ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Ε, τι να γίνει, Νίκο; Έμεινα στον Καναδά περίπου δυο χρόνια. Όσο να 'ναι, κάτι τσίμπησε και μένα η γλώσσα μου. Μα, για στάσου. Ξέχασα πως είναι η λέξη στα ελληνικά; Όχι, δεν ξέχασα. Δυναμικό... ναι, *ποτένσιαλ* ίσον «δυναμικό».
κό».

ΝΙΚΟΣ: Γίνεται, λοιπόν, λες, να φτιάξεις μια διεθνή ομάδα παίρνοντας τον καλύτερο παίχτη απ' όλες τις εθνικές ποδοσφαιριστικές ομάδες;

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Ποδοσφαιρικές...

ΝΙΚΟΣ: Ο' κέυ. Ποδοσφαιρικές. Αλλ' αυτό το δυναμωτικό, που λες...

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Δυναμικό, βρε μπούφο!

ΝΙΚΟΣ: Ουφ! Ας αφήσουμε τις λέξεις στην μπάντα. Λοιπόν, αυτή η ευκαιρία, να πούμε, να φτιάξεις μια τέτοια ομάδα, τι θα εξυπηρετούσε; Με ποιον θα 'παιζε αυτή η ομάδα;

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Με κανένα, θα 'ταν για... μόστρα.

ΝΙΚΟΣ: Δηλαδή;

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Θα 'κανε μόνον εμφανίσεις. Θα εξυπηρετούσε μια πολιτικοκοινωνική ανάγκη. Πες μου, ποιο είναι το υπ' αριθμόν ένα πολιτικοκοινωνικό πρόβλημα της εποχής μας;

ΝΙΚΟΣ: Ο καπιταλισμός...

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Όχι.

ΝΙΚΟΣ: Ο κομμουνισμός...

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Όχι.

ΝΙΚΟΣ: Τα προβλήματα του Τρίτου Κόσμου.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Και πάλι, όχι. Είναι ο κίνδυνος πυρηνικού πολέμου.

ΝΙΚΟΣ: Α, αυτό εννοείς.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Η γη μας κινδυνεύει να τιναχτεί στον αέρα. Και τι σχήμα έχει, παρακαλώ, η γη;

ΝΙΚΟΣ: Στρογγυλό.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Όπως η μπάλα του ποδοσφαίρου.

ΝΙΚΟΣ: Εσύ το πας στο συμβολικό.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Ακριβώς. Λοιπόν, όπως δε γίνεται ποδόσφαιρο χωρίς μπάλα, δε γίνεται και ζωή χωρίς τη γη.

ΝΙΚΟΣ: Μα υπάρχει το *σπέις*... το διάστημα.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Πας πολύ μακριά. Ακόμα δεν ξέρουμε αν θα μπορέσει να κατοικήσει ο άνθρωπος το διάστημα. Αυτό για το οποίο

είμαστε σίγουροι, είναι τούτος ο πλανήτης.

ΝΙΚΟΣ: Που έχει σχήμα μπάλας.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Ναι. Άκουσε, λοιπόν. Μια διεθνής ομάδα παιχτών ποδοσφαίρου, μια ενωμένη ομάδα ανθρώπων που ξέρουμε πως παίζουν με την μπάλα, μα και πως την αγαπούνε, θα 'ναι ένα καλό παράδειγμα για τους πολιτικούς που παίζουν με τη γη σα να 'ναι μπάλα μα που ίσως να μην την προσέχουν αρκετά. Γι' αυτό, για να πετύχουμε στον σκοπό μας, ας ιδρύσουμε μιαν εταιρία... τη «Μπάλα τη Διεθνή», που θα 'ναι και ποδοσφαιρική και... πολιτικοκοινωνική. Θέλεις να σε κάνω ένα απ' τα ιδρυτικά μέλη;

ΝΙΚΟΣ: Κάτσε, να το σκεφτώ πρώτα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ, *που έχει ακούσει όλη αυτή την κουβέντα*: Κι αφού... πρώτα βρεθούν οι βαλίτσες μας.

ΕΥΑΝΘΙΑ, *ξεσπά*: Μα είναι δυνατόν να έβαλαν όλες μας τις αποσκευές σ' άλλο αεροπλάνο; Είναι δυνατόν;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Δυνατότατο, Ευανθία. Συμβαίνουν αυτά.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Και τώρα... τι κάνουμε;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Να, εσύ πλέκεις, εγώ τυραννιέμαι μ' αυτή την εφημερίδα, τα παιδιά αερολογούν, κι η χαριτωμένη η κόρη σου μας έχει τρελάνει στην ανάταση και την έκταση.

ΖΩΗ: Κάνω καλισθένικς, καλέ μπαμπά. Τι θέλεις, δηλαδή, να γίνει; Είχα μουδιάσει στο αεροπλάνο. *(Πλησιάζει τα δυο αγόρια και μιλά μαζί τους.)*

ΕΥΑΝΘΙΑ: Αχ, είμαστε άτυχοι! Πρώτα εκείνο το χαμένο λαχείο, και τώρα οι χαμένες βαλίτσες.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Το φλέγον ζήτημα είναι τώρα οι βαλίτσες. Όσο για το λαχείο, δεν είναι ανάγκη τώρα να μου το θυμίζεις, Ευανθία.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Ακούς εκεί! Να χαθεί κοτζάμ λαχείο απ' τη μια στιγμή στην άλλη. Αφού το κρατούσες στα χέρια σου όταν μπήκες. Μας το ανέμισες, μάλιστα, μπροστά στα μούτρα μας.

Κι ύστερα... όταν έφτασε η ώρα να πας να το εξαργυρώσεις, δεν ήξερες πού το 'χες βάλει.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Άσε, τώρα...

ΕΥΑΝΘΙΑ: Φάγαμε τον κόσμο. Καθυστερήσαμε την αναχώρησή μας ένα μήνα, ψάχνοντας μήπως και βρούμε το λαχείο. Πουθενά, άφαντο το λαχείο!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Μπορεί... να το βρούμε τελικά. Έχουμε περιθώριο ένα χρόνο για να εισπράξουμε τα λεπτά.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Αυτό το 'χω ακούσει χίλιες φορές. Αχ...

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Οι βαλίτσες... οι βαλίτσες μάς ενδιαφέρουν τώρα. Βρε παιδιά, δεν πάτε να ρωτήσετε στο ντεσκ[8] της εταιρίας; Και φέρτε και κανένα δροσιστικό. *(Τα παιδιά σηκώνονται.)*

ΝΙΚΟΣ: Τι θέλετε να πιείτε;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Μια λεμονάδα, παιδί μου. Χωρίς ανθρακικό.

ΝΙΚΟΣ: Τι είναι αυτό το... ανθρακικό;

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Θα σου εξηγήσω εγώ. Εσείς, κ. Κυριάκο;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Μια πορτοκαλάδα με ανθρακικό. Για να 'μαστε πάτσι με την Ευανθία. *(Τα παιδιά γελούν.)*

ΕΥΑΝΘΙΑ: Θ' αρχίσεις πάλι να... ρεύγεσαι. Και δε μ' αρέσει. *(Τα παιδιά βγαίνουν.)*

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Δεν πειράζει. Είν' υγεία. *(Κάτι σκέφτεται.)* Αμάν! *(Χτυπάει το κεφάλι του.)*

ΕΥΑΝΘΙΑ: Τι συμβαίνει;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Θυμήθηκα πού έχω κρύψει το λαχείο. Είπα «υγεία» και το θυμήθηκα.

ΕΥΑΝΘΙΑ, *κατάπληχτη*: Πού το 'βαλες, Κυριάκο;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Είχα πάει να ξυριστώ στο μπάνιο, όπως θυμάσαι, για να 'μαι έτοιμος να πάω να εισπράξω τα λεφτά και...

ΕΥΑΝΘΙΑ: Λοιπόν;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Τι έχουμε στον τοίχο του μπάνιου;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Κάτι κάδρα και μια «Καλημέρα», αντίκα απ' τον παππού σου.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Τι γράφει πάνω της αυτή η «Καλημέρα»;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Ένα απ' αυτά τα ρητά... «Υγεία και καλή καρδιά».

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Ε, λοιπόν, πίσω απ' την «Καλημέρα» έκρυψα το λαχείο. Φοβήθηκα μήπως το βρει η Ζωή και τ' αρπάξει, έτσι για πλάκα, και το χάσουμε, κι είπα να το κρύψω προσωρινά.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Ω, Θεέ μου, και πώς το ξέχασες εκεί; Πώς δεν το θυμήθηκες μετά;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Ήμουνα ζαλισμένος απ' την τύχη που μας ήρθε ξαφνικά. Τόσα χρόνια έπαιρνα λαχεία και ποτέ δεν είχα κερδίσει. Κι όπως θυμάσαι, είχαμε πιει όλοι μας λίγο εκείνο τ' απόγευμα.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Μα τότε, θα 'ναι ακόμα εκεί. Δεν το 'χουμε πουλήσει το σπίτι.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Το 'χουμε, όμως, νοικιάσει. Λες να μας το σούφρωσαν οι νοικάρηδες;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Τι κάθεσαι κι αναρωτιέσαι, Χριστιανέ μου. Βγάλε αμέσως εισιτήριο. Επιστρέφουμε στο Τορόντο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Όλοι;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Όχι, μόνο εσύ. Απλώς, χρησιμοποίησα τον πληθυντικό της μεγαλοπρέπειας. Τρέχα να βγάλεις εισιτήριο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Κι οι βαλίτσες μας;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Μη νοιάζεσαι τώρα για τις βαλίτσες. Τρέχα αμέσως, και μη με καταπιέζεις...

ΚΥΡΙΑΚΟΣ, *χαρούμενος μα και ανήσυχος*: Φαντάσου, λέει, να πουλήσανε ή να πετάξανε την «Καλημέρα» οι γέροι. Σε κάτι γέρους δεν το νοικιάσαμε το σπίτι;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Κυριάκο μου, άσε τα *σπεκιουλέισον*" και πήγαινε. Βιάσου. *(Ο Κυριάκος βγαίνει.)* Να, που βαρβαρίζω κι εγώ. *Σπεκιουλέισον* και δε συμμαζεύεται! Βρε τι πάθαμε... τι πάθαμε... *(Μπαίνουν τα παιδιά.)*

ΖΩΗ: Μαμά, οι βαλίτσες μας, λέει, έρχονται σε μιαν ώρα. Τις βγάλανε στο Άμστερνταμ κατά λάθος.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Η δική μου, λέει, βγήκε στη Ρώμη. Πιο κοντά... σας τρώω.

ΝΙΚΟΣ: Ζητάνε συγνώμη. Γίνονται αυτά, μας είπαν.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Τώρα πια δεν έχει και τόση σημασία.

ΝΙΚΟΣ: Πού είναι ο μπαμπάς;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Θυμήθηκε πού έκρυψε το λαχείο και πάει να το βρει.

ΖΩΗ: Α, χα... τα εικοσιπέντε χιλιάρικα είναι δικά μου.

ΝΙΚΟΣ: Και μένα τ' άλλα εικοσιπέντε.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Ελπίζω να δώσετε μιαν ενίσχυση και στη «Μπάλα τη Διεθνή».

ΕΥΑΝΘΙΑ: Αφήστε πρώτα να βρεθεί το λαχείο.

ΖΩΗ: Μα πού το 'χε κρυμμένο, μαμά;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Δε θα σου πω. Εξαιτίας σου τα 'παθε ο μπαμπάς σου την άλλη φορά. Να μην τα πάθει και τώρα.

ΖΩΗ: Τι θέλεις να πεις, μαμά;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Τίποτε. Τρέξτε να βοηθήσετε τον Κυριάκο. Θα 'ναι στο ντεσκ της εταιρίας. Θα βρει άραγε εισιτήριο; Θα βρει;

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Αμολάμε... *(Τα παιδιά βγαίνουν.)*

ΕΥΑΝΘΙΑ: Θα τα καταφέρει να βρει εισιτήριο; *(Αφήνει το πλεκτό της, το ξαναπιάνει.)* Κι εκείνος ο Χαρίλαος... γιατί ταξιδεύει μαζί μας; Λες να μας έχει σκαρώσει καμιά δουλειά; *(Τονίζει τα λόγια της.)* Ο Χαρίλαος γ ι α τ ί είναι μαζί μας;

ΑΥΛΑΙΑ

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Δυο μήνες μετά, στη Λαμία, μπροστά στο καφενείο «Επιστροφή». Ο Χαρίλαος κάθεται και γράφει σε κάτι κόλλες χαρτιού. Τον πλησιάζει κρυφά, από πίσω, ο Νίκος και σκύβει να δει τι γράφει. Ο Χαρίλαος ξαφνιάζεται και σκεπάζει τις κόλλες.

ΝΙΚΟΣ: Μμ... τι πονηριές είν' αυτές; Γιατί δε θέλεις να δω τι γράφεις;

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Είναι κάτι δικά μου.

ΝΙΚΟΣ: Το καταστατικό της «Μπάλας της Διεθνούς»;

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Όχι, κάτι πολύ πιο κοντά σε σένα.

ΝΙΚΟΣ: Μου κάνεις τη βιογραφία μου; Και δε μου λες, πόσα σε προπλήρωσε ο εκδότης σου για να γράψεις βιβλίο για την αφεντιά μου;

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Δεν είναι μόνο για σένα, κι ούτε έχω ακόμη εκδότη. Εντάξει, λοιπόν, θα στο πω. Γράφω μια κοινωνιολογική διατριβή πάνω στο θέμα της παλιννόστησης στην Ελλάδα μιας ελληνικής οικογένειας μεταναστών, της οικογένειας Περιστέρη.

ΝΙΚΟΣ: Παλιννόστησης; Δεν την ξέρω τη λέξη.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Αλλά μπορείς να μαντέψεις την έννοιά της. Σημαίνει «γυρισμός» στην πατρίδα, «επιστροφή». Να... *(δείχνει την επιγραφή του καφενείου.)* Καληώρα, ό,τι λέει και τ' όνομα του καφενείου.

ΝΙΚΟΣ: Α... ώστε έτσι; Γι' αυτό μας είχες πάρει από πίσω. Κι η μαμά μου υποψιαζόταν ότι μπορεί κάτι άλλο να συνέβαινε... Μα συ, παιδί μου, δεν έχεις τελειώσει το πανεπιστήμιο ακόμα...

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Μην με παρεξηγείς. Είμαι πιστός φίλος σας, το ξέρεις. Και δεν σας πήρα για πειραματόζωα. Απλώς, προπονούμαι...

ΝΙΚΟΣ: Τι θέλεις να πεις;

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Θέλω να ειδικευτώ στις κοινωνικές σπουδές. Κι αρχίζω... με σας. Θα 'θελα μάλιστα να σας πάρω και συνέντευξη.

ΝΙΚΟΣ, *στρογγυλοκάθεται*: Ρώτα με ό,τι θέλεις. Αλλά θέλω να πιω κάτι πρώτα. Πού είναι το γκαρσόνι; *(Χτυπά παλαμάκια.)*

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Του χτύπησα κι εγώ, αλλά δεν έρχεται. Θα 'ρθει όταν του καπνίσει.

ΝΙΚΟΣ: Θέλω ένα ούζο.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Ε, όχι και ούζο, στην ηλικία σου!

ΝΙΚΟΣ: Αφού 'μαι άξιος για συνεντεύξεις, είμαι άξιος και για ούζο.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ, *γελά*: Εντάξει... θα σε κεράσω 'γώ. Αλλά τώρα πες μου. Μου φαίνεται πως η οικογένεια Περιστέρη έχει επιστρέψει στην Ελλάδα χωρίς να 'χει φύγει απ' τον Καναδά. Σα να μην το 'χετε πάρει απόφαση. Μπορεί να 'ναι κι εκείνο το πρόβλημα του λαχείου. Αλήθεια, τι απόγινε με το λαχείο;

ΝΙΚΟΣ: Το λαχείο βρέθηκε πίσω απ' την «Καλημέρα» του μπάνιου, και τα λεφτά τα εισπράξαμε, αλλά ο μπαμπάς μου δε μπορεί να τα βγάλει απ' τον Καναδά.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Μπα και γιατί;

ΝΙΚΟΣ: Έγινε τελευταία κάποιος νόμος που απαγορεύει την εξαγωγή χρημάτων που προέρχονται από λαχεία. Τα καλά της Ελλάδας απ' όπου είναι δύσκολο να βγάλεις λεπτά! Προσπαθούμε να βρούμε τρόπο να τα βγάλουμε αλλά και πάλι δεν είμαστε σίγουροι πως πρέπει να γίνει αυτό. Εγώ θα ήθελα να γύριζα στο Τορόντο... *Άι μις χόκι*[10], ενώ η Ζωή θέλει να μείνει εδώ. Γνώρισε μάλιστα και τον άντρα που θέλει να παντρευτεί. Του έκανε, λέει, κιόλας... πρόταση γάμου.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ, *γελά*: Α... δεν έχω λοιπόν ελπίδες!

ΝΙΚΟΣ: Δεν ξέρεις καλό συρτάκι.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Υπάρχουν σπουδαιότερα πράματα απ' το συρτάκι.

ΝΙΚΟΣ: Όχι για... τη Ζωή.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Κι η κ. Ευανθία, τι λέει; θέλει κι η μητέρα σου να γυρίσετε στον Καναδά;

ΝΙΚΟΣ: Δεν είναι σίγουρη, λέει, κι όλο πλέκει.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Ο πατέρας σου έχει τον κύριο λόγο. Η ελληνική οικογένεια παραμένει πατριαρχική.

ΝΙΚΟΣ: Εκείνος λέει πως πρέπει να μείνουμε, αφού πήραμε την απόφαση να γυρίσουμε. Αλλ' είναι το πρόβλημα με τα λεφτά του λαχείου. *(Χτυπά πάλι παλαμάκια.)* Βρε, τι θα γίνει μ' αυτόν τον καφετζή;

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Θα 'ρθει, άσ' τονε. Ώστε, λοιπόν, βρέθηκε το χαμένο λαχείο.

ΝΙΚΟΣ: Μα ναι, δεν στο 'πα; Πίσω απ' την αντίκα, όπου το 'χε κρύψει ο μπαμπάς. Οι νοικάρηδές μας, όμως, θέλαν κάποια αποζημίωση. Για... ψυχική οδύνη, είπαν.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Για ψυχική οδύνη!

ΝΙΚΟΣ: Ναι, που είχανε δίπλα τους εκατό χιλιάρικα και δεν το 'ξεραν.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Και δε μου λες, πώς τους αποζημίωσε ο μπαμπάς σου;

ΝΙΚΟΣ: Τους έκανε ένα τραπέζι. Είπε να τους πάει στου *Ανέστη*[11], αλλά τελικά εκείνοι προτίμησαν το διπλανό εστιατόριο, το *Ολντ Σπαγγέτι Φάκτορυ*[12]. Εκεί θέλανε να πάνε οι γέροι, γιατί σερβίρουνε, λέει, μακαρόνια με μυζήθρα *α λα Χόμερ*[13].

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Συντηρητικοί οι γέροι!

ΝΙΚΟΣ: Δε λες τίποτε. *(Ακούγεται απ' έξω η φωνή της Ζωής.)* Να, έρχονται κι οι δικοί μου.

ΕΥΑΝΘΙΑ, *μπαίνει, μιλώντας στη Ζωή που την ακολουθεί*: Μα δε γίνεται, χρυσό μου, δε γίνεται! Δεν είναι εύκολο να σου δώσει ο πατέρας σου τα εικοσιπέντε χιλιάρικα του λαχείου.

ΖΩΗ: Μα θέλω να παντρευτώ, καλέ μαμά. Δικαιούμαι προίκα.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Χα, χα... η Ζωή η φεμινίστρια τα λέει αυτά;

ΖΩΗ: Δε σου πέφτει λόγος, Χαρίλαε. Εξάλλου, δε θα πάρω εσένα.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Αφήστε τ' αστεία. Κι εσύ, Νίκο, για δες. Τι έγινε ο μπαμπάς σου; Πίσω μας ερχόταν.

ΝΙΚΟΣ, *πάει στην άκρη της σκηνής και κοιτά έξω*: Έρχεται. Κάτι έχει στα χέρια του, σαν κουτί με γλυκά φαίνεται.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Αχ, πάλι γλυκά!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ, *μπαίνει με τα γλυκά*: Πήρα ένα κουτί κουραμπιέδες Μπουσίου. Τι στην οργή... στη Λαμία δε βρισκόμαστε; Όταν ήμουνα μικρός, άκουγα που τους διαφημίζανε.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Μα, Κυριάκο μου, θα πάθουμε ζάχαρο μ' αυτά τα γλυκά π' αγοράζεις!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Κολοκύθια! Τα γλυκά δε βλάπτουν. Τ' αλμυρά και τα τουρσιά... αυτά βλάπτουν. *(Βλέπει τον Χαρίλαο να κρατά σημειώσεις απ' αυτά που ακούει.)* Ε, τι γράφεις εσύ εκεί; Ημέρα Κυριακή μελέτες;

ΝΙΚΟΣ: Γράφει για μας.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Τι έκανε, λέει;

ΝΙΚΟΣ: Του μπήκε η ιδέα να μας μελετήσει. Να γράψει άρθρο για μας. Θέλει μάλιστα να μας πάρει συνέντευξη.

ΖΩΗ: Εγώ είμαι έτοιμη. Λατρεύω τις συνεντεύξεις.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Προηγούνται οι μεγάλοι.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Μα, βρε παιδί μου, τι άρθρο; Δεν καταλαβαίνω.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Μην ανησυχείτε, κ. Περιστέρη. Θα σας κοιτάξω από σοβαρή σκοπιά. Μ' ενδιαφέρει το θέμα του γυρισμού στην πατρίδα μιας τυπικής ελληνικής οικογένειας.

ΝΙΚΟΣ: Ε, όχι και τυπικής, Χαρίλαε. Νόμιζα πως είμαστε *γιουνίκ*[14].

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Μοναδικοί, θέλεις να πεις. Όλοι οι άνθρωποι είναι μοναδικοί κι όλοι είναι τυπικοί. Το ένα δεν αποκλείει το άλλο.

ΖΩΗ: Υψηλές φιλοσοφίες!

ΕΥΑΝΘΙΑ: Και σκοπεύεις να το... δημοσιεύσεις αυτό που θα γράψεις για μας;

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Μόνο με την άδειά σας.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Λοιπόν, για ρώτα, να δούμε. Μα κοίταξε, μην ζητήσεις λεφτά, γιατί δεν έχω να σε πληρώσω. Τα λεφτά του λαχείου είναι ακόμα στον Καναδά.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Δεν είναι ανάγκη να με πληρώσετε. Ένα γλυκό αρκεί. *(Παίρνει έναν κουραμπιέ.)* Όσο για τα λεφτά του λαχείου... Τι θα κάνετε, πώς θα τα ξοδέψετε;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Σ' αυτό δεν μπορέσαμε να συμφωνήσουμε ακόμα. Εγώ λέω να βρούμε τρόπο να τα φέρουμε εδώ και ν' ανοίξουμε μια βιομηχανία... ζαχαρωτών. Η Ευανθία λέει να γυρίσουμε στον Καναδά.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Αφού, έτσι κι αλλιώς, δε μπορούμε να φέρουμε τα λεφτά εδώ.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Και να δημιουργήσουμε, λέει, μια βιοτεχνία πλεκτών.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Θα 'πρεπε να το 'χα μαντέψει.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Ο Νίκος, πάλι, θέλει το μερίδιό του για ν' αγοράσει, λέει, σπορτς κάρο και να κάνει ταξίδια στη Χαβάη και άλλα εξωτικά μέρη.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Ντολτσεβίτας ο Νίκος... Και δεν του φαινότανε.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Κι η Ζωή θέλει κι αυτή το μερίδιό της, την προίκα της, λέει.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Παλιάς σχολής η Ζωή!

ΖΩΗ: Στο 'πα, Χαρίλαε, δεν σου πέφτει λόγος. Όποιος παίρνει συνέντευξη, ρωτάει μόνο.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Σωστά. Με συγχωρείς. Λοιπόν, δε μπορείτε να συμφωνήσετε.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Εγώ νομίζω πως πρέπει να γυρίσουμε στον Καναδά, μ' όλο που αγαπώ την Ελλάδα. Βλέπω τ' αγγλικά των παιδιών που χειροτερεύουν, χωρίς τα ελληνικά τους να γίνονται καλύτερα.

ΖΩΗ: Τι λες, καλέ μαμά; Εγώ τώρα ξέρω και την ελληνική αργκό.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Μ' αυτό ακριβώς εννοώ, παιδί μου, όταν λέω πως χειροτερεύεις γλωσσικά. *Ομιλίαι κακαί φθείρουσιν ήθη χρηστά.* Όλο στις ταβέρνες και στα ντίσκο πηγαίνεις.

ΖΩΗ: Υπερβολές!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Νομίζω πως εδώ είναι οι ρίζες μας. Μα πού είναι αυτό το γκαρσόνι ο Θωμάς. *(Χτυπά παλαμάκια.)*

ΘΩΜΑΣ, *από μέσα:* Έφτασε...

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Τι έφτασε... που δεν πρόφτασε να φτάσει.

ΝΙΚΟΣ: Κι εγώ του χτύπησα πολληώρα, μα δεν ήρθε. *(Η Ευανθία βγάζει το πλεχτό της, ενώ τα παιδιά τρώνε κουραμπιέδες.)*

ΘΩΜΑΣ, *βγαίνει τεμπέλικα:* Δεν σερβίρω πριν από τις έντεκα αλλά για σας θα κάνω εξαίρεση.

ΕΥΑΝΘΙΑ, *χαμηλά:* Μας υποχρέωσες!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Έναν καφέ μέτριο για μένα. Για τους άλλους δροσιστικά.

ΝΙΚΟΣ: Εγώ θα πάρω ούζο, με χταποδάκι για μεζέ.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Νάτα μας! Ακόμα δεν έσκασε απ' τ' αυγό... ούζο θέλει.

ΘΩΜΑΣ: Χταπόδι δεν έχω, μόνον ελιές. Είναι και κάτι σαλιγκαράκια.

ΝΙΚΟΣ: Ό,τι να 'ναι. Αλλά διπλό το ούζο, ε;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Νίκο, θα σε πειράξει.

ΘΩΜΑΣ: Για τους αποδέλοιπους δροσιστικά;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Μια βυσινάδα για μένα.

ΘΩΜΑΣ: Δεν έχουμε.

ΖΩΗ: Για μένα μια μαστίχα χιώτικη.

ΘΩΜΑΣ: Δεν έχουμε.

ΖΩΗ: Τότε, μια πορτοκαλάδα.

ΘΩΜΑΣ: Δεν ήρθαν ακόμα.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Μα δεν έχετε τίποτε απ' τα παραδοσιακά;

ΘΩΜΑΣ: Πάρτε... κόκα κόλα. Είναι καλή.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: *Λάιφ γκόους μπέτερ γουίδ κόουκ*[15]. Κι εδώ μας κυνηγάει η Αμερική.

ΝΙΚΟΣ: Διεθνοποίηση δεν ζητάς; Λοιπόν, νάτην.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Εντάξει, Θωμά. Φέρε μας έναν καφέ, ένα ούζο και τρεις κόκα κόλες. Έχει ραδιόφωνο, μου φαίνεται, το κατάστημά σου. Δεν το βάζεις ν' ακούσουμε τα νέα;

ΘΩΜΑΣ: Δεν παίρνει τώρα τελευταία εύκολα. Αν θέλετε να δοκιμάσετε εσείς.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Εντάξει! Ας δοκιμάσουμε εμείς. Τι να κάνουμε; *(Ακολουθεί τον Θωμά στο καφενείο.)*

ΖΩΗ: Πω, πω... ξέχασα. Με περιμένει ο Νότης στον πλάτανο. *(Προχωρεί να φύγει.)*

ΕΥΑΝΘΙΑ: Ζωή. Τι διαγωγή είν' αυτή; Έλα εδώ, παιδί μου.

ΖΩΗ: Μα έχω *ντέιτ*[16], μαμά. Πρέπει να πάω. Θα σας δω αργότερα... *(Βγαίνει.)*

ΕΥΑΝΘΙΑ: Ορίστε, τ' αμερικάνικα ήθη στην Ελλάδα!

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Να γράψω και γι' αυτό;

ΝΙΚΟΣ: Στ' απαγορεύω, αλλά μπορείς να γράψεις για μένα. Έχω ραντεβού με την Καίτη Τυροσβούτη.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Α, τη γειτονοπούλα!

ΝΙΚΟΣ: Της κάνω αγγλικά. Είναι η ώρα του μαθήματος. *(Βγαίνει.)*

ΕΥΑΝΘΙΑ: Νίκο! Αχ, αυτά τα παιδιά!

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Κι εγώ τι θα γίνω, κ. Ευανθία;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Εσένα δε μπορώ να σε παρακολουθήσω, παιδί μου. Δεν είσαι νορμάλ. Πάντως, μπορείς να πιεις τις δυο κόκα κόλες και το ούζο που παραγγείλαμε.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ, *ενοχλημένος*: Να μου λείπουν! *(Σηκώνεται.)* Έχω κι εγώ δουλειά. Αγόρασα ένα κουμπιουτεράκι θαύμα! Πάω να το δοκιμάσω. *(Βγαίνει.)*

ΕΥΑΝΘΙΑ: Ο καθένας με το... πρόβλημά του. Αθώος κι ο Χαρίλαος; Κι εγώ που τον υποψιάστηκα πως κάτι μας είχε σκαρώσει με τις βαλίτσες.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ, *βγαίνει απ' το καφενείο*: Ακούς εκεί! Να μην έχει ένα ραδιόφωνο της προκοπής! Εδώ άλλοι έχουν τώρα έγχρωμη τηλεόραση! Καφενείο σου λέει ο άλλος! Μα πού είναι τα παιδιά;

ΕΥΑΝΘΙΑ: Πάνε να δούνε... Καραγκιόζη.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Με κοροϊδεύεις.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Α, τι να σου πω, Κυριάκο μου; Τα παιδιά σήμερα δε μας ζητάνε την άδεια όταν θέλουν να ξεπορτίσουν. Πρέπει να το πάρουμε απόφαση.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Και ποιος θα πιει τ' αναψυκτικά που παραγγείλαμε;

ΘΩΜΑΣ, *που βγαίνει με τον δίσκο*: Τι... φύγανε οι άλλοι; Μην μου πείτε να πάρω πίσω τα ποτά, γιατί δεν τα παίρνω.

ΕΥΑΝΘΙΑ: Καλά, Χριστιανέ μου. Δεν σου 'παμε να τα πάρεις πίσω. Χαρά στο πράμα!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ, *παίρνει τη μια κόκα κόλα*: Θα την χύσω στο έδαφος. Για γούρι.

ΘΩΜΑΣ: Τι έκανε, λέει;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ, *χύνει*: Καλορίζικη η επιστροφή μας στην πατρίδα! Ζήτω η Ελλάς!

ΕΥΑΝΘΙΑ, *αρπάζει και κάνει σπονδή με την άλλη κόκα κόλα*: Και τυχερά να 'ναι τα λεπτά μας εκεί που βρίσκονται! Ζήτω ο Καναδάς!

ΘΩΜΑΣ: Α, έτσι είσαστε; *(Αρπάζει το ούζο.)* Ζήτω... εγώ! Και τυχερό το μαγαζί μου «Η Επιστροφή»! *(Κατεβάζοντας το ούζο μονορούφι.)*

ΑΥΛΑΙΑ

1. Γνωστή αλυσίδα εστιατορίων με τυποποιημένο φαγητό. Mc Donald' s.
2. «Φυσική τροφή». Health food.

3. «Κοντά στα πράματα». To the point.
4. Δοκίμιο, έκθεση. Essay.
5. «Πρωτοστάτισσα στις επευφημίες». Cheerleader.
6. Φορτηγό αμάξι. Truck.
7. Περίφημο. Fantastic.
8. Στον πάγκο. Desk.
9. «Τις θεωρίες ή εικασίες». Speculations.
10. Μου λείπει το χόκι. I miss hockey.
11. Γνωστό ελληνικό εστιατόριο του Τορόντο.
12. «Παλιά μακαρονοποιία». Old spaghetti factory.
13. Αλά 'Ομηρος. 'A la Homer.
14. Μοναδικοί. Unique.
15. «Η κόκα κόλα κάνει τη ζωή καλύτερη». Life goes better with coke.
16. Ραντεβού. Date.

ΤΑ ΠΕΝΤΕ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΑ
ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΑΝΙΗΛ
ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
Γ. ΚΟΥΚΟΥΔΑΚΗ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ 40 - ΑΘΗΝΑ
ΚΑΙ ΤΥΠΩΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ, ΝΙΡΒΑΝΑ 80,
ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ ΤΟΥ 1991
ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΩΔΩΝΗ»

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΛΥΓΙΖΟΥ, ΜΗΤΣΟΥ, *Αντίσταση, Εμφύλιος, Δικτατορία,* Μονόπρακτα

ΜΑΝΙΩΤΗ, ΓΙΩΡΓΟΥ, *Εσοδεία*

ΜΑΝΟΥ, ΔΗΜΗΤΡΗ, *Η παρθένα*

ΜΑΡΑΒΕΓΙΑ, ΔΙΟΝΥΣΗ, *Ο Βασιλιάς της Βαβυλώνας*

ΜΑΤΕΣΙ, ΠΑΥΛΟΥ, *Βιοχημεία* και *Ο σταθμός*

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ, ΜΑΝΟΥ, *«Ω πατέρα καλέ μου πατέρα»* και *Καφενείο*

ΠΑΝΩΡΙΟΥ, ΜΑΚΗ, *Η Αυτοκρατορία της μηχανής*

ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, ΝΙΚΟΥ, *Τριλογία*

— *Το μαγεμένο κρασί*

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ, ΤΖΙΜΗ, *Τρία μονόπρακτα*

ΠΑΤΣΗ, ΓΙΑΝΝΗ, *Σκύλος* (Μοντέρνο δράμα)

— *Ζηνοβία, η κυρία εξουσία*

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ, ΧΑΡΗ, *Ο κλοιός*

ΣΚΟΥΡΤΗ, ΓΙΩΡΓΟΥ, *Η κωμωδία του βασιλιά Ιουγούρθα*

ΣΟΛΟΜΟΥ, ΑΛΕΞΗ, *Τρία θεατρικά έργα (Κακοβελόνης ο ισόθεος, ο τελευταίος Ασπροκόρακας, Μονόλογος στη φυλακή)*

ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ, ΔΗΜΗΤΡΗ, *Ειρήνη*

— *Έλενα*

— *Επέκεινα*

ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ - ΞΕΝΑΚΗ, ΣΟΦΙΑΣ, *Το τσίρκο των θαυμάτων*

ΦΕΡΕΝΙΚΗΣ, *Διαχρονική ταυτότητα, Οι αναρχικοί, Ταξιδιώτες του 1982, Ο δεύτερος κύκλος,* Μονόπρακτα

ΧΟΥΤΖΟΥΜΗ, ΠΕΤΡΟΥ, *Γήταυρος*

ΧΡΥΣΑ, ΑΝΔΡΕΑ, *Αλή Πασάς*

— *Ο Καραγκιόζης προξενητής*

— *Μπόλας* (ο νόθος)

— *Κίτσος* (το παρδαλό κατσίκι)

ISBN 960-248-061-0